اشعار ضیا

Ziyā Paşa, ʿAbdülḥamīd

مرحوم ضیا پاشانك بعض آثار
شعریه‌سنی جامعدر

Eşʿār-ı Ziyā

بحریه بیكباشیلرندن حمدی بك
معرفتیله طبع اولنمشدر

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتیله باصلمشدر.

استانبول
(مهران) مطبعه‌سی — باب عالی جاده‌سنده نومرو ۷
۱۲۹۸

نعوت شريفه

بلای ماسوایه مبتلایم یا رسول الله　　زبون پنجهٔ نفس وهوایم یا رسول الله
کرم قیل بن اثیمه الامان ای رحمت عالم　　سراپا محض عصیان وخطایم یا رسول الله
سن اورنك شفاعت شاهیسن سلطان رحمتسین　　قپوکده بنده بر کمتر کدایم یا رسول الله
شفاعت قیل مددیو خسته اورتبه چوق کناهم کیم　　نه رتبه یانسم اول رتبه سزایم یارسول الله
زبون درد عصیانه طبیب مهربان سنسین　　علیلم بنده محتاج دوایم یا رسول الله
نه غم مجرم ایسه مده باکه بسدر بو سعادت کیم　　قپوکده بر کمینه خاکپایم یا رسول الله
بنی رد ایتمه اولادك باشیچون باب لطفکدن
ضیایم بندهٔ آل عبایم یا رسول الله

وجودك نسخهٔ کل هویت یا رسول الله　　حقیقت ذات پاککدن عبارت یا رسول الله
کمالاتك کمالات الهیدر که اوهامه　　کلور فکر ایلدکجه عجز وحیرت یا رسول الله
ظهورك بعثتك حالك یترکن صدقکه برهان　　سنی انکار ایدن مجنوندر البت یا رسول الله
سعادات دوکون اعطاف ذاتکدن عبارتدر　　سعادت ذاتکه اولمقدر امت یا رسول الله
جهانی طوتدی نور معرفت شمس کمالندن　　وجودك عالمینه اولدی رحمت یا رسول الله
دو عالمده ضیای مجرمك امیدی سندندر
شفاعت یا رسول الله شفاعت یا رسول الله

اولان مخاطب مضمون یا اولی الابصار　　اولور تفکر آلای حقده لیل ونهار
جهان بر آینهٔ بی بقای حکمتدر　　که درد خیره الور چشم حیرت نظار
یا بر مجلهٔ ادتنکدر که کیم باقسه　　بولور تصورینه قابل آنده بر دلدار
نظر اولنسه ولی دیدهٔ حقیقتله　　علاقهٔ دل وجان اولمغه سزانه‌سی وار
در وکهر دیو دنیایه ویردیکی فلکك　　یا خشت مقبره درعاقبت یا سنك مزار
یا برشهك کوزی یا بر نکار سینه‌سیدر　　ینان چراغ ایله آینه پارهٔ دیوار
باقوب باقوبده تحسرله قالدی چشم سلف　　قیاس ایتمه فلکده نجوم پر انوار

بو نفس ناطقه ایله شهود رؤیا در ثبوت نشئهٔ اخرایه حجت اقرار
دلنده مایهٔ عرفان اولان حقیقتبین اولور هر آینه همتله واقف اسرار
ولی علاقهٔ اغیار وار ایکن دلده اولورمی شاهد مقصود هیچ زیب کنار
که ارتباط وداد عیال ایله موسی حریم طور تجلایی صاندی آتشزار
اولوب تعلق سوزن مسیحه مانع فیض سپهر چارم آکا اولدی جلوه‌کاه قرار
باقلسه چشم بصیرتله نقش هستی‌یه ویرر بری برینه ارتباط استقرار
ندر بو سطح زمین وندر بو بحر محیط ندر بو چرخ برین وندر بو استمرار
ندر بوفیض عناصر ندر بوماهیات ندر بوجسم مرکب ندر بوشکل نزار
ندر مباحثهٔ دعوئ حدوث وقدم ندر بو رد وقبول وجواب واستفسار
ندر بو نفی وبواثبات وبو وجود وعدم ندر بو صیغهٔ انکار وجملهٔ اقرار
ندر بوشم ونظر لمس وسمع وذوق دماغ خیال وفهم وکلام وتنفس تکرار
ندر تصور تمییز حسن وقبح امور ندر تقابل اضداد جملهٔ کردار
طبیعت کرم وبخل وثقلت وخفت سجیهٔ غضب وحلم ورحمت وآزار
ندر معاملهٔ ازدواج شوهر وزن ندر طبایع اولادده خلاف شعار
ندر مباینت آفرینش اشکال ندر تناسب اندام وحسن نقش ونگار
بو اعتدال مزاج وبو اتصال قرون بو نور وظلمت وبو اختلاف لیل ونهار
بو اقتران کواکب بوحکم نحس وسعید بو التماع فروغ ثوابت وسیار
بواختلاف مذاهب بو ارتکاب مشاق بو جستجوی حقیقت بو کفتکوی نکار
تصورات معانی تبدلات شئون معاملات قضایا تنوع اسرار
توسلات صفات وتداول اسما تعینات مظاهر تجدد آثار
بو واقعات بتون اقتضای عشق ایله‌در کاودر خلاصهٔ مضمون احد مختار
حبیب ذات خدا مظهر همه اسما شفیع روز جزا عبد خالق کردار
نبی پاك شیم نخبهٔ بنی آدم شه سریر دو عالم کزیدهٔ اخیار
حریم بزم اوادنی شه لعمرك جاه ندیم مجلس اسرار حضرت ستار

محمد احمد ومحمود ومصطفی که اودر
نهانخانهٔ کونینه موجب اظهار

اورو ح اعظم کونین کیم جهت بوله‌مز وجود فیض شمولیسنه یمین ویسار
اول آفتاب نبوتکه فیضی ذره‌سیدر ویرن وذیلهٔ دورانه صیقل انوار
اکرنم آلسه ایدی ابر التفاتندن اولوردی چشمهٔ حیوانه خنده‌زن لب مار
افاضه بخش حیات اولمسیدی نامیه‌یه قورردی عرق موالید امهات چهار

درنده ایلسه کر ناله جور کلدن اولور — انای کلبشکر لقمهٔ کلوی هزار
قونلسه کفهٔ میزان طبعنه اولەمز — ایکی طسوجه مقابل جهان حلم ووقار
مزاد اولنسه اکر شمه کرد راهندن — کنوز غیب اولور فرش کوچه و بازار
نسیم لطفی وزان اولسه روز رستاخیز — ویرر زبانهٔ دوزخ نشانهٔ کلزار
عبید کمتر فرمانیدر زمین وسما — کینه چاکر احسانیدر صغار وکبار
فنون علم شفاعت یاننده بر نکته — علوم عفو معاصی لبنده بر کفتار
فلکده کاه نظر بند چشم حیرت اولان — دکل خسوف وکسوف وسواد لیلهٔ تار
فروغ حسنی یاد ایلدکجه دست قدر — چکر محاسن روی سپهره پردهٔ عار
وجوب ذاتی ایکن مست بادهٔ وحدت — دخی پیالهٔ امکان دکلدی نشئه کوار
مکونات عبادتسه نوله ذاتندن — خصائصیدر آنك جوهر عناصر چار
که باد فیض عمومیسی ناد هجرانی — صولجهٔ کرمی خاك درکهنده غبار
هدایت ره شرعی ایچون علائمدر — دکل عبث بو کورینان منارٔ هموار
جمال پاکنی اصحاب کهف کورمك ایچون — الی الابد اولەمز خواب عشقدن بیدار
ایکی محلهٔ ویرانه دن عبارتدر — جهان حکمنده کونین کن فکان حصار
زهی شهنشه یکتا سوار عرصهٔ قدس — که ویرسه طبع براقه تخیل رفتار
دخی کوزین یوموب آچنجه جبرئیل ایلر — بیك ارض سمسمه‌یی طی ایدوب یرنده قرار
بهایتشدیره‌مز عقل خواجهٔ امکان — ندکیم محك قبولیله بوله حسن عیار
قدر کلنك قضا ایله رخنه دار ایده‌مز — اوییت خاطری کیم همتی ایده اعمار
مثال شمع ینار چشم حسرت جبریل — او بزم پاکده کیم نامی اولنه تذکار
شمیم روضهٔ کلبوینه تصادف ایچون — کزر نسیم سحر شوق ایله دیار دیار
نظر اولنسه تتالیٔ نوع وجنسه اکر — دکل طبیعت اشیاده دور واستکرار
اوشاهك ایلیوب الای قدرینی توقیر — چکرپشنك قدر هر برین قطار قطار
کتاب علمنه بر مختصر مقدمه‌در — مطولات متون لدن پر اسرار
اوشهسوار سبکران دشت لاهوتك — یاننده روح الامین اولدی پیك غاشیه دار
دکل زمان ایله فیض کمالی ذاتیدر — ازل ابد ایده‌مز آنده حکمنی امرار
که ابتدی معنیٔ ماضی وحال واستقبال — شهود ذاتی ایچون کسب قدرت کفتار
کمال مدحی اکر اولسه عقل فعالك — نشیب خاطرینه محل افکن اخطار
دهنکشای شروع اولمدین بیلوب عجزین — اولور ندامت ایله لبکزین استغفار
قدوم ذاتی ایچون موکب الهیده — مقدم عالمه کلشدی انبیای کبار
که شوق مقدمی ایله بهشتدن آدم — جهانه ایلدی حبه بهانه‌سیله فرار
جمال پاکنه عاشق ایدی نجی‌الله — که چشم حسرتی اولدی جهانه طوفانبار
حریق عشقی ایدی ذات پاك ابراهیم — که اولدی آتش نمرود جسمنه کلزار

یولنده جان ایله قربانی اولدی اسمعیل کمال مرحمتی اولدی لیك مانع کار
فراق یوسفی یعقوب بر بهانه ایدوب حقیقةً اوشهك عشق ایله اولدی نزار
تشبه ایلدی وارسه جمالنه یوسف که اولدی قیمت جزؤیله شهرهٔ پازار
دوای عاطفتی ایردی اخر ایوبه فراش هجرده یاتمشدی بونجه ییل بیمار
فروغ حسننی بیپرده کورمك استیجك جواب یأسله موسایه اولدی سیناتار
جمالنه ذکریا او کونه عاشق ایدی که آه ایتمدی شق ایتدی جسمنی منشار
فراق حسننه طاقت کتورمیوب یحیی یولنده باش ویروب اولدی کزیدهٔ ابرار
مسیح بیلشیدی اسم اعظم ذاتن آنك ایچون نفسی ایلر ایدی مردهیه کار
منارهلردی بهین مسجد شریعتنه جهار یار کزین مسلم الاطوار
یولنده ایلدیلر کارکاه هستیدن ایکی حفید جلیلی شهادت ایله کذار
رسول منتخبا شاه هاشمی لقبا
ایاخلاصهٔ اسرار حضرت غفار

فدای خاك رهك اوله ایکی عالمده ضیای عاصی ومجرم کبی هزار هزار
یوزمی وارکه سورم خاکپای دولتکه دیلمی وارکه ایدم حال زارمی اشعار
بنم اوعاصیٔ دائم که عالمه کلهلی برر کناه کبیر اولدیٔ باکه هر کردار
ندامت ایتمك ایچون ایتدیکم معاصیدن دقیقه ویرمدی آرام نفس ناهموار
بکا اولیدی اکر لفظ سیئات علم تمام اسم مسماده ایلر ایدی قرار
طویارسه دوزخ اکر بویله مجرم اولدیغمی قبولدن بنی هرآینه اولور بیزار
نه غم بودکلوده مجرم ایسهمکه ایلدی حق زبانمی شرف نعتك ایله کوهربار
بحق حضرت صدیق وذات ذیالنورین بحق سطوت فاروق و هیبت کرار
بنور عزت زهرا شهادت سبطین بنام پاك شفیع وبلفظهٔ غفار
دخیل درکه لطف و مروتك اولدم امان امان ایا سرور ستوده شعار
جریدهٔ عملم آچه روز محشرده قیل اسممی دهن مرحمت ایله تذکار
بوله بو محکمهٔ روزکارده تاکیم بنای شرع مؤسس ثبوت واستقرار
زیارت ایلیهلر روضهٔ مقدسهکی
صنوف پاك درود وسلام لیل ونهار
فی شهر صفر ١٢٦٠

مناجات

نه رتبه برقولك اولسه کناهی ترحمدر سزای شان شاهی
بنم عصیانمه یوقدر تناهی امید عفو ایدر بو عبد ساهی
زبون وعاجزم رحم ایت الهی
مدد ای پادشهلر پادشاهی

اسیر نفس و مغلوب هوایم گرفتار جحیم ما سوایم
خلاصه بیک بلایه مبتلایم قپوکدن لطف اومر کمتر گدایم
زبون وعاجزم رحم ایت الهی
مدد ای پادشهلر پادشاهی

سپاه هم وغم اطرافم آلدی بو عالم باشمه شمدی دارالدی
کسیلدی چاره تدبیرم بوکالدی امیدم یالکز برسنده قالدی
زبون وعاجزم رحم ایت الهی
مدد ای پادشهلر پادشاهی

بنی آلام دهر ایتدی معذب پریشان حالمه رحم ایله یارب
وزیر و شاهه ایتم عرض مطلب تصرف سنده قدرت سنده درهب
زبون وعاجزم رحم ایت الهی
مدد ای پادشهلر پادشاهی

اونجه بختمک نحسی هویدا احبا صاندیغم هب اولدی اعدا
هجوم ایتدی بکا قصد ایله دنیا فضای غمده قالدم شمدی تنها
زبون وعاجزم رحم ایت الهی
مدد ای پادشهلر پادشاهی

طیاندم کرچه چوق جور جهانه بو غم اماکه پك کار ایتدی جانه
بیلورسین حالی حاجت نه بیانه بنم یوقدر مجالم امتحانه
زبون وعاجزم رحم ایت الهی
مدد ای پادشهلر پادشاهی

عدو غالب بنم کارم تنزل بو حالت خیره ایتزمی تحول
زیاده قالمدی صبر و تحمل دل وجاندن سکا ایتدم توکل
زبون وعاجزم رحم ایت الهی
مدد ای پادشهلر پادشاهی

فی ٦ رمضان ١٢٨٢

مرصع

شاه دوران حضرت عبد العزیز ماه رخشان حضرت عبدالعزیز
شهریاران جهان تاجدار تاجداران زمان
نامدار نامداران عظام کامکار کامکاران فخام
ملکداران عظاملك اعظمی لطفکاران کرامك اکرمی

منبع انهار آب مكرمت　　مطلع انوار تاب مرحمت
پرده انداز خفایای بطون　　روشنا ساز خبایای فنون
عارف علامهٔ قدرت نصاب　　واقف فهامهٔ حكمت مآب
عاقل ودانا خداوند زمين　　كامل ويكتا هنرمند فطين
مبتداى خطبهٔ فضل ورشاد　　منتهاى رتبهٔ عقل وسداد
دستگير عاجزان روزكار　　مست شير قهرمان كارزار
لطف ومهرى مشعر دار نعيم　　عنف وقهرى مخبر نار جحيم
شربت انعاميدر ماء الحيات　　ضربت صمصاميدر داء الممات
طرف داماني ملاذ مستمند　　حرف احساني معاذ دردمند
شهد حكمتدر لسان صحبتى　　عهد نعمتدر زمان دولتى
باركاهندن فلكلر پايه بند　　خاكراهندن ملكلر وايه مند
مايهٔ فر سخادر مايه سى　　سايهٔ پر همادر سايه سى
آشيانى فرق عرش آسمان　　آستانى فوق فرش لامكان
تختى بالا سلم ادراكدن　　بختى اعلا عالم افلاكدن
كوكب مسعودينه منزل شرف　　مشرب پر جودينه محمل صدف
علم وفضلندن افاضل مقتبس　　حلم وعقلندن فضائل ملتمس
باركاهى ملتجاى آسمان　　كرد راهى بوسه جاى انس وجان
ملك معمورنده آرام درون　　كلك پر نورنده احكام شئون
صاچديغى انوار اعلام ظفر　　آچديغى اسرار احكام قدر
رزمده شمشيرى بهرام مصاف　　بزمده تدبيرى صمصام خلاف
ذكر وفكرى شد وتنظيم جنود　　فكر وذكرى سد وتحكيم حدود
فوج فوج لشكرى دشمن فكن　　موج موج لشكرى جوشن شكن
تيغ برانى سفر خيز وغا　　ميغ احسانى كهر ريز عطا
حربده عسكرلرى ببر وپلنك　　ضربده چاكرلرى نمر ونهنك
خصمنه رهبر بلاى ناكهان　　عزمنه ياور خداى مستعان
نيتى آسايش حال بلاد　　فكرتى افزايش مال عباد
معدلتده بى عديل وبى همال　　منزلتده بى مثيل وبى مثال
نردبان ايتسه سحابى آسمان　　ريسمان ايتسه شهابى كهكشان
مصعد افضالنه اولمز قرين　　مسند اجلالنه بولمز يقين
صون قدرتدر معين وهمدمى　　عون حضرتدر قرين ومحرمى
بولدى عالم همت وعدليله داد　　اولدى آدم نعمت وفضليله شاد
دولتى معمور وآباد ايلدى　　ملتى مسرور ودلشاد ايلدى

ویردی ملك بر دوامه انتظام　　کیردی سلك انتظامه هرمهام
ایتدی انشای سفاین آهنین　　ایتدی احیای مداین دلنشین
عرضه حالم بر غزل طرح ایلیم
عرضحالم بر کوزل شرح ایلیم

فرقتیله ای تنی زار ایلین　　حسرتیله ای بنی خوار ایلین
آفتابك ماهتاب آز ری　　ماهتابك آفتاب خاوری
خار خار هجرانم یتر　　زار زار نار سوزانم یتر
اشتیاقك دردناك ایتدی بنی　　افتراقك کل هلاك ایتدی بنی
شهلوندم دلپسندمسین بنم　　دلپسندمسین افندمسین بنم
موبمو جانده خیالی کاکلك　　سو بسوانده مثالی سنبلك
ای شه دوران جمشید اقتدار
وی مه تابان خورشید اشتهار

بو مرصع شعری یازدم بر یره　　شو مصنع سحری قازدم مرمره
فیض ذاتکدر بنی کویا ایدن　　التفاتکدر بنی احیا ایدن
جمله اشعارم ثنای شوکتك　　جمله کفتارم دعای دولتك
منحصردر سوزلرم اوصافکه　　منتظردر کوزلرم الطافکه
افتخار ایلر وجودکله سما
اقتصار ایلر درودکله ضیا

تا بوله آثار کردون انهدام　　تا اوله اشعار موزون بردوام
بولسون بنیان اقبالك ختام　　اولمسون دیوان اجلالك تمام
بی‌خزان قالسون بهار کلشنك　　مستعان آلسون قرار دشمنك

قصیدهٔ جلوسیه

کیردی بر حال نظامه هیئت روی زمین　　اولدی شامل عالمه الطاف رب العالمین
ایلدی کسب حیات تازه خلق کائنات　　طولدی انوار مسرتله قلوب مؤمنین
بولدی احوال وامور مملکت فیض جدید　　کلدی ارباب فتور ویأسه هب شوق نوین
قاپلدی دریای شوق وشادمانی عالمی　　زائل اولدی بر یوزندن نالهٔ آه وانین
طوندی دنیایی فرح بو رتبه کیم ممکن دکل　　روی ارض اوزره بولنمق بردل زار وحزین
بر سعادت برشرف کسب ایتدیکم پهنای ارض　　دیدهٔ حسرتله بالادن باقر چرخ برین

اولدی شادان دوستان ملك وملت وقتیدر غرقهٔ آلام واكدار اولسون اعدای مهین
مژده‌لر كیم كلدی هنكام سعادت كتدی غم ظاهر اولسونلر بتون غیرتكشان‌ملك ودین

یعنی خان عبدالعزیز اقبال ایله قیلدی جلوس
ویردی تخت شوكته بر شوكت بالاترین

اول شهنشاه فلك رتبت كه بویله وصف ایدر نام پاكن یاد ایدن هر نكته‌دان ونكته‌بین
شهریار نامور سلطان اسكندر سیر پادشاه بحر وبر دادآور دانش قرین
داور صاحب عدالت شاه فاروقی صفت ماحئ ظلم وضلالت حامئ شرع مبین
سایهٔ یزدان خدیو كامران شاه جهان خسرو صاحبقران دانشور صاحب یقین
سلطنت دولت وجود شوكتیله كامران معرفت حكمت كمال رغبتیله كامبین
عزو رفعت شوكت شاهانه‌سندن مستفیض فوز ونصرت همت پاكیزه‌سندن مستعین
قبهٔ دوران در اقبالنه بر آستان اطلس كردون قد اجلالنه برآستین
قنده عزم ایلر ایسه نصر سعادت همركاب قنده آرام ایلسه عز وجلالت همنشین
بر مساعد ملكه صاحبدركه سهواً خاكنه هركیم اولسه دانه ریزاولور صوكنده‌نقره‌چین
بر دلاور عسكره مالك كه هنكام وغا هر بریسی كورینور اعدایه برشیر غرین
اول شه ذیشانكه تیغ سطوتی‌لرزان قیلر كرچه خورشیدك بلاذیدر سپهر چارمین
بر سلیماندركه فكر صائبیله دوندیرر پر مغنده چنبر كردونی مانند نكین
صفدر حیدر شیم كیم بر نظرده محو ایدر صف دشمن فی المثل اولسه جبال آهنین
شهسوار شیر دل كیم قهرمانه اسبنه رخصت جولان ویروب كر ایلسه‌تحریك‌زین
شرق وغربی‌طی‌ایدوب اول‌قدمده ایركیلور عرصهٔ طول امل اولسه اكر سطح زمین
دور آدمدن برو كورمشمی چشم روزكار بویله شاه اهلپرور بویله خاقان رزین
طینت پاكی كبی طینت یرادلمش دكل دست قدرت اوله‌لی تركیب بند ماء وطین

داورا داذ آورا شاه معارف پرورا
ای خدیو قدردان ای پادشاه نكته‌بین

سنسین اول‌خاقان اعظم كیم ایدرتعظیم‌ایله استانكده خواقین جهان وضع جبین
بر شرافت كلدی فوق‌العاده تخت دولته اول مكانده اوله‌لی ذات همایونك مكین
كلمدی ذاتك كبی بر شاه كامل عالمه كرچه كلدی عالمه پك چوق ملوك كامبین
پادشاهم سنسین اول صاحب ظهور منتظر كیم ید لطفك ایدر احیای امر ملك ودین
معرفت سنده كرم سنده عدالت سنده در حاصلی هپ سنده‌در مجموع اخلاق كزین
چونكه واردر سنده‌بو غیرت‌بو همت‌شبهه‌سز هر ایشكده مظهر توفیق ایدر رب معین
ایلدك ارباب استحقاقه تفویض امور مطلبك اوزره اولور جاری مصالح‌بعدازین

حق سبب خلق ایلدی ذاتك نظام عالمه　سنده در خلقك امیدی ای امام المسلمین
مرحمت قیلدی جناب حق بو ملك وملته　سن مؤیدسین خدادن آكلادم حق الیقین
شرق وغربه واریور اقبال ایله شمدنكرو　فتح ونصرت پیشگاهكده مهیادر همین
بندهٔ خاصك ضیا اسا ایدر بویله دعا
سجده‌یه واردقجه سكان سماوات وزمین

ای خداوند ازل ای خالق كون ومكان　یا اله العالمین ویا مجیب السائلین
مهر وماه ایتدكجه دوران عرصهٔ افلاكده　ایلدكجه بر برین تعقیب ایام وسنین
اول شه عالم پناهی نائل مقصود ایدوب　ایله تخت شوكتنده عزورفعتله مكین
ذاتنی ایله سریر سلطنتده بر دوام　قیل وجود پاكنی جمله خطالردن امین
اوستمزدن اكسك ایتمه سایهٔ شاهانه‌سین
ذاتنه هر حالده هر كارده سن اول معین

فی غره محرم سنه ١٢٧٨

قصیدهٔ بی نقاط

او دلكه اوله هوادار مدح اهل كرم　اولور عرائس الهام كرد كاره حرم
اكر اولورسه هوسكار وصل علم وكمال　اوله همواره علوم ومكارمه ملهم
سكا اوله اوكه مداح لامحاله اولور　سرائر حكمه دهره عالم ومحرم
كرمده كرما مهر دل رشید پاشا
مدار دور عطا محكم اساس همم

رسالهٔ كرم وسرور كروه كرام　سرآمد وكلا داور همه عالم
سواد راحهٔ عدلكده هر كس آسوده　دركده حاصل اولور ماحصل مراد امم
او دكلو طولمه‌ده عصركده صرهٔ امال　معادل اولمده دلده وداد رمل ودرم
ممالك عدمه راحل اوله عدلكله　كوكلده كاه وكه اولورسه‌ده هموم والم
دركلامكه اهل كمال دلداده　روادر اكمل كمل سكا اولورسه علم
مهام عالمه اس اساسدر عدلك　مكار مكلمه مراد امم اولور محكم
حسدله دركهكه عالم ملالده در　محلدر اولمسه محسوس ساحه كاه إرم
او مردكه اوله دائم هراسدار هموم　كلورسه سدهٔ دركاهكه اولور اسلم
دوا كلور علل عالمه دم كرمك　مكركه درد دله دركهكده در مرهم
روا اولور اكر اسمك اولورسه علامه　كه سر دكل سكا اصلا سرائر عالم
كمال علم وعطا وكرمده الحاصل　همالك عالمه معدومدر همالك هم

املده امرادر سؤال درکاهك   اولورسه درد دله اوله کردراهك ام
اولورسه ساهره الواح ودوحه‌لر آکا کلك   کرکسه اوله محرر همارة هر آدم
کمال مدحك ادا اولمه والله امر محال   مکر کله اکا حکیم کمال اولسه‌ده کم
طولر وعاء دل مادحکده ماء سرور   اولور عدولره طاس هموم کاسهٔ سم
کوکل معطر اولور وزد لوح مدحکله   اولورسه ورد غداد مکارمك هردم
اولورسه صاعد اکر طارم مرامه کوکل   سطور لوحهٔ مدحك اولور اکا سلم
عطاو مدحه روادر کلام مداحك   اکرکه مهمل اولورسه کلامم آساهم
طوزرسه سرده مجلدر اکر حمائل وار   هماره مدحکه دائر کلام اهل حکم
اکر دکلسه‌ده موهوم کاملاً مدحك   دلمده وار امل اماکه سند اولور آکاهم
ملال‌ایله هوس دل اولور همه معدوم   کلور کلال حواسه کلورسنه مژده هرم

درکهٔ ساکه کوله اولمه درضیا آسا
عموماً اهل کمانه مراد وامر اهم

ملك سماده سمك صوده آدم عالمده   دوام عمرکه هرکس دعاده در هردم
محل صدرده اول کامکار همواره   عدوکه هم اوله آرامکاه ملك عدم

فی مایس ١٢٦٦

دیکر

کامل اولدرکه اوله محرم اسرار کلام   کله ارسال ملائکله آکا هر الهام
اکمل اولدرکه اکا طار کله کهسار کمال   ادهم کلك ودله هم اوره مدحکله لکام

اسمك اولورسه رشید الوکلا اخرادر
کاولمده امرکه محکوم امور و احکام

علما علم و کمالکده اولورلر واله   کرمك عامدر اولور سکا دلداده عوام
درکهکده اولور اولورسه حصول آمال   حارس سده‌ك اولور دهرده محسود کرام
دل کاووسه کلور صدمهٔ عدلکله هراس   هم اولور عالم ارواحده سرسم سرسام
همکله امله اولمده هرکس واصل   علم اولورسه مجلدر سکا کرامم همام
حکما اوله ملول وکوله هردرده دوا   همه مغلول درکده اکر اولسه اطعام
کلسه درکاهکه اکرام کورزلر کرما   کرما درکهکه کلسه کوررلر اکرام
کوراولور ماحصل اول کیمسه کاوله‌شا که عدو   کرهراسکله روا کورنسه اعدا احلام
مدحك اول‌طرح معلاکه آکا ساحه اولور   حرم عالم ارواحده اولسه اوهام

داورا داد ورامسرور والا کهرا
سکا محکوم مصالح سکا معلوم مهام

کلسه‌یه حال هرمده‌ده روا آکا کلال — حصر اولور مدحکه محصول حواسم مادام
درکه حاسد اولورلرسه محلدر هرکس — کاولمده ملحمهٔ کوکله مدحك الهام
عالم سحر حلالکه اولور عصرمده — عالم سحرده هر ساحره آرام حرام
عسکر ملحمه کلدکده حرمکاه دله — محرم اولورلر اولورلرسه اکر در احرام
مصر دلده اولور اولدکلو مصارع محکم — حاسد اولورسه محل طرح اساس اهرام
داور معرکهٔ علم وکمال وهنرم — رمح کلکمله هماره اولور اعدام اعدام
حاکم محکمهٔ اهل کمالم دائم — رام اولور حکمه هر مسئلهٔ علم کلام
کمل عالم ارواح همه مداحم — وار محل اولسه‌لر آلامله حساد لئام
هرکلامم صکك محکمهٔ عالمدر — مدعامه حکما اوله کواه و اعلام
آه هردمده اولور حصه دله هم والم — هراملداره عطا وکرمکدر اسهام
اولمده کام دل عالم الکله حاصل — طالعم اولسه حصوله کلور آمال و مرام
که اولدکلو کلور کوکله اوهام ملال — طالعمده آرارم مرکده دائر احکام

مطلع اولسه اکر رحمه کلور مأمولم
مطلعمله اوله احوالم اوماهه اعلام

طره طره طورر اول کاکل طرارمدام — اولمده صد دله هر طره محل آرام
المم وار اولدم وعد وصاله مسرور — طالعم اولسه مساعد اولور اولمهرو رام
آه سوداکر وصالکده اولوردم اما — کوکله اولمده‌در سلسلهٔ کاکل رام
وسمه‌دار اولسه اکر اول دوهلال دلدار — کوکلم آکلرکه دم‌آلود طوررلر دوحسام

اوله مسرور وصالکله کوکل عالمده
سکا دلداده‌در آواره ضیاده الکام

داور آسا که دعادر املم هردمده — دم معهوده دك اول صدر معلاده مدام
حل اوله هرکره کام دلك همواره — دل حساد که همدم اوله دائم آلام

فی جمادی الآخر ۱۲۶۷

ایردی ایام بهار اولدی جهان رشك جنان — ایلدی ازهار ایله تزیین هیئت کلستان
دوندی بر شوخ دل اشوبه طربکاه چمن — کیم‌رخی کل زلفی سنبل غازه‌سیدر ارغوان
هر فرازنخله کیدردی بر زرین کلاه — صبحدم عرض‌شکوه ایدوب شه خاورستان
ایلدی عکس چمن رنك سمایی سبزکون — یا سمندر یا که نسریندن دکلدر اختران
اشك شادی اقیدر کلزاره شکل ژاله‌ده — دیدهٔ بلبل اولوب کویا بلورین ناودان
بید مجنونه صفاسندن ینه کلمش جنون — کیم کش زنجیرلر طاقش آکا جوی روان
راه کلکشت چمندن حوریان عدن ایچون — کیجه‌لر صانمه فلکده کورینادر کهکشان

سرولر افلاکه سر چکمش مثال قدیار   بر بر آچمش لاله‌لر مانند داغ عاشقان
هر کل نورسته بر نازنده خلقت دلربا   هر نهال تازه بر آشفته مشرب نوجوان
صانکه بر کنجینه‌در بو حسن ایله روی زمین   اژدهای پاسباندر آکا قات قات آسمان
شمدی اولدمدر که صحن باغده ارباب دل   ایلیوب ترتیب بزم عشرت اولسون شادمان
کاه ساغر باده‌ده که باده ساغرده طوروب   کلده لاله لاله‌ده کل صورتی اولمسون عیان
ساغر اما یادکار بزمکاه جم دکل   باده اما طوتمامشدر تاك عنصرده مکان
ساغر اما کنج خلوتخانهٔ بزم ازل   باده اما قطره‌سی بحر حیات جاودان
ساغر اول ساغر که آندن کنج خاطر درمراد   باده یعنی انده فکر وصف مفتیٔ زمان
اول همایون‌پایه کردون‌سایه کیم طوتمش ازل   سدهٔ دولتمآبنده همال آشیان
جوهر عقل مجرد فاضل رسطو خرد   شیخ الاسلام مؤید خرده بین وکاردان

واقف اسرار دولت عارف حکمت شناس
حامیٔ حرز شریعت مالك ملك بیان

روزکار معدلتده آسمان نه رواق   آسمان معرفتده آفتاب زر نشان
کلشن اندیشه‌سنده فیض اقدس سلسبیل   کلستان مشربنده روح قدسی باغبان
خرقهٔ بیضا وجود دولتیله کامبین   مسندی فتوی بقای رفعتیله کامران
مجلس فضل وهنرده خواجهٔ دانشقرین   عرصهٔ جود وسخاده رستم صاحبقران
پایهٔ اجلاله وارمزدی عقل مستفاد   جنس عالیٔ جواهردن یاپلسه نردبان
صانکه بر چابکقدم رقاص شنك وشوخدر   بزم تمکین ووقارنده انك کوه کران
حکمی نافذ اولقدر کیم جنبش ابروسنه   منتظر اولمش طورر کردون دکلدر فرقدان
استمز تبدیل ماهیات یوخسه استسه   بحر اولور بر بر اولور زر زر اولور کوهرفشان
ایکی مفلس سائل جراره بکزر شبهه‌سز   دست کوهر پاشنه نسبت ایله دریا دکان
بارکاه رفعت اجلالنه یتمز ینه   پردهٔ سبع شداد اولسه مسطح سایبان
بابی اول برج شرفدر کیم دکل زر حلقه‌لر   مهر دولت ماه اقبال آنده ایتمش اقتران
اویله عالیدر که نجم بختی کورمز جبرئیل   اولسه کرسیٔ رصد سقف بلند کر زمان
شهسوار دشت معنی کیم سمند خامه‌یه   رخصت جولان ویروب کر ایتسه ارخای عنان
یا جهان نظمه صیغمز چاك ایدر هر کوشه‌سن   یا شرار سرعتندن محو اولور ملك بیان

داورا دین پرورا تحریر عالی کوهرا
ای امام اهل سنت مقتدای انس وجان

سنسین اول صاحب کمالات فنون جزء وکل   کیم اولور هر بر کلامك ایلدن ایله ارمغان
سنده‌در قفل طلسمات کنوز معرفت   سنده‌در بر لیغ فرمانروائی اقلیم شان

دست اقبالکده‌در شمعدی زمام روزکار   سن جهانسالار همتسین زمینکدر زمان
آستین رفعتکده عز ودولت جایکیر   آستان همتکده فیض ورفعت پاسبان
اول سلیمان معدلتسنکیم اکر امر ایلسک   رام اولور مور ضعیفك حکمنه شیر ژیان
ملجأ بیچارکانسین دستکیر اهل غم   خاکپای دولتکدر عالمه کهف الامان
نعمت محض خداسین کائناته عدل ایچون   شکرین ایفا ایده‌مز بو نعمتك کون ومکان
رتبهٔ اجلالکی وارسون قیاس ایتسون فلك   کیم قولکدر بن کبی بر شاعر آتشزبان
شاعرم اماکه ایتمم بیهوده لاف وکذاف   اهل طبع ودانشه ماهیتم کوندن عیان
باشلسم تحریره اوصافك حریر خامه‌دن   نظممی تعظیم ایله دکلر صنوف عرشیان
رتبهٔ اعجازی کچدی سوزلرم تحقیقده   نوله خلاق معانی باکه اولسه نام و شان
فخر ایدلدن قوت طبع بلندمله زمین   لوحه بویله نقش ایدر وصفم دبیر آسمان
حکمت آموز معالی فیلسوف روزکار   آشنای رمز معنی مرد افلاطون نشان
خواجهٔ بندرکه عرفان خدیو ملك نظم   شاعر عالی طبیعت ساحر کوهر فشان
عرفیٔ رومم کلامم کحل چشم انوری   نوله ناقص قالسه یانمده کمال اصفهان
خسرو ملك بیانم پنجهٔ اندیشه‌مه   مصرف یکروزه‌در محصول کنج شایکان
طبع زورا زورمك تعریف اولمز قدرتی   همزبان همت اولسه نکته سنجان جهان
داد حقدر حق بوکیم طبعمده بوحسن ادا   یوخسه تحصیل ایله اولمز بویله نظم دلستان
نیلیم اماکه کلدکده ینه او صافکه   ایلرم بو اقتدار طبع ایله عجزم بیان
قنده بن قنده ادای حق وصفك اولسه‌ده   کنج حکمتخانهٔ فکرمده بیك واسع لسان

باری بو وادیده بر رنکین غزل طرح ایلیم
کیم اوله هر بیت پاکی حسبحال عاشقان

خنجر غمزه‌ك دلی سنکینکی ایتمش فسان   الامان ای چشم جلاد الغیاث ای خصم جان
عقل وناموسی ویروب آلدم بلای درد عشق   عاشق بیحاصلم فرق ایلمم سود وزیان
کلشن سینه‌مده قتمر کللر آچدی فرقتك   کیم ییغلدی قالدی هریانده قطره قطره قان
خرمن افلاکه آتشلر دوشر بر بر اکر   اولسه بوسوزشله دهره صرصر آهم وزان
نوله وصف کلشن حسنکله طولسه کائنات   طبع پاکدر اوکلشنده هزار داستان

ای ضیا شمدنکرو باشله دعایه کیم اوله
واصل قرب اجابتکاه رب مستعان

تاکه هر ییل باغ دهره فرو یروب فصل بهار   ایلیه بلبل نهال کلده فریاد وفغان
کلشن اقبالی اولسون دمبدم شادا بتر   نوبهاری عمر یارب کورمسون روی خزان

جاه والای مشیخت بوله ذاتیله شرف
جلوه‌کاهی حشره‌دك اوله مقام عزوشان

فی جمادی الاخر ۱۲۶۸

زمستان کلدی حکم زمهریر ایردی جهان اوزره — فلك اق جامه‌لر کیدی سواد بوستان اوزره
صانور برك سمندن جامه کیمش لاله خد بر شوخ — کورن برف سفیدی شاخ نخل ارغوان اوزره
کشدن سرولر پیدا اولور تاب شعاعندن — کونش اوردقجه نخل ساده پوش کلستان اوزره
دونر کلغنچهٔ نسرینه کویا شاخ کلشنده — اولوب افسرده کاهی شعله فرق شمعدان اوزره
دکل سطح سما وانجم رخشنده سرمادن — فلك برپرنیان نقش ایتدی افسرده دخان اوزره
هوالرده برودت ایردی بر پایانه کیم چیقمز — کنش زیر لحاف خاورندن آسمان اوزره
دوشن صانمه زمینه بر قپاره فرق سرویدن — دوکر یال وپرین صنف ملائك خاکدان اوزره
اولور آمدشد نظاره‌یه بللوردن یوللر — طوکوب مدنکاه عاشقان روی بتان اوزره
نزول ایلرایکن نخپاره‌لر ابر اوزره قالمشدر — درانجم دکلدر سلك نظم کهکشان اوزره
دماغنده طوکر شکلیله هر بر حرفی سرمادن — حرارت لفظن آلمق استسه مالك زبان اوزره
دونر هر بر شرر بر اختر افسرده اندامه — وزان اولدقجه صرصر کورهٔ آتش فشان اوزره
اثر ایتمز ینه افسردکیٔ بال وپرندن — اکر صد مهرهٔ طوب اتسه‌لر برماکیان اوزره
زمین بللوردن آویزه‌لرله قیلدی شهر آیین — دکل بوزلردر ودیوار هر بیت ودکان اوزره
تصورخانهٔ فکرتده کسب انجماد ایلر — هیولای معانی بولمدن صورت بیان اوزره
اولوب افسرده خاطر کیمسه اکز دوزخی دوشسه — بو سرمادن اکر محشرده نبذه عاصیان اوزره
دکل برج اسد سکان علوی ثلج ابیضدن — غضنفر شکلی تصویر ایلمشدر آسمان اوزره
دوشرسه ناکهان بر قطرهٔ برفی بو سرمانك — کر آتشخانهٔ صد سالهٔ کبر ومغان اوزره
ویرر اول رتبه طبع آتشه حکم برودت کیم — سمندر پاره‌لر پروازایدر باد وزان اوزره
دکل نخپاره کردون وارینی تعظیم ایچون کویا — دوکر راه جناب مفتیٔ دور زمان اوزره
نه مفتی مفتیٔ مشکلکشای مشرق ومغرب — نه مفتی حکمی غالب حکمت اشراقیان اوزره
یکانه شیخ الاسلام ملك خصلتکه اوصافی — اولور زینت زبان افتخار انس وجان اوزره

کرمکار وکرمور یعنی عارف بك افندی کیم
دروکوهر صاچر دست عطاسی بحر وکان اوزره

شه ملك فضائل آفتاب عالم حکمت — جهان معدلتکیم عدلی شاملدر جهان اوزره
جهاندار ومکارم پیشه کیم آثار لطفندن — زماننده زمین وآسمان امن وامان اوزره
نه رأی ایلرسه حکمی محض توفیق واصابتدر — نه فرمان ایلسه وفق رضای مستعان اوزره
بلاغتده مسلم شیمه‌سی سحبان وائلدن — عدالتده مقدم مشربی نوشیروان اوزره
اولور هر موجی بر کنجینهٔ کوهر فشان دهره — وزان اولسه نسیم لطفی بحر بی‌کران اوزره
زهی علامهٔ معجز بیان کیم میل نظم ایتسه — آلوب کلك کهر افشانی نوك بنان اوزره
ایدر عرض محاسن ایلکده بر برین سبقت — چیقوب ابکار معنی صفحه‌یه شکل عیان اوزره

قلم دستنده براستاد ارژنك معانیدر
ایدر طرح گلستان نقطهٔ نون خزان اوزره

اولور فرماننه دلبسته حكم روزكار البت
اكر ملاح نامن یازسه لوح بادبان اوزره

دردولتمآبی خرمن قسمت ایكن خلقه
نیچون بلمم هما ایلر تنزل استخوان اوزره

كهر سنجان فضلك پیش چشم اعتبارنده
مرجحدر غبار پایی كحل اصفهان اوزره

قدر كارا كرامت اقتدارا مهر آثارا
ایاذاتی اولان آفاقه آرایش اعیان اوزره

سن اول قدر تروای عاجزانسین كیم اكر سایه‌ك
تصادف ایتسه برمور ضعیف وناتوان اوزره

مهابت كسب ایدر اول رتبه كیم سنك مذاب ایلر
اكر ظل افكن قهر اولسه بر كوه كران اوزره

سعادت ویردك اویله دهره كیم ممكن دكل ویرمك
اكر اجرام علوی طورسه بیك بیل اقتران اوزره

دكر هر وقتی بیك عمر آستانكده چكن عمرك
سكا قوللق عقدمدر حیات جاودان اوزره

قول اولدم درككده چوقیدر شمدنكرو اولسم
ادای طالع ناسازه رغم وامتنان اوزره

اولورسه عفوك اما چرخ دون سفله پروردن
براز بحث ایلیم دئب قدیم شاعران اوزره

فلك برقطن زهری چوق كورور ارباب عرفانه
چكر نادانلر رطل كران رطل كران اوزره

اولور بالانشین شاخ رفعت كل كبی نادان
بنم عمرم چكر مانندیٔ بلبل فغان اوزره

ایدر بر خر نژادی شهسوار عالم اقبال
بیقر كورنسه بنی براسب بكسسته عنان اوزره

دلم بندركه اقطار محنت ایلش كویا
چكر اقلیم غمدن كاربانلر كاربان اوزره

خزان یأس ایله اولدی پریشان غنچهٔ امید
یاتور پژمرده خاك شورهٔ ذل وهوان اوزره

ندر بو وضعی بلمم چرخك ارباب دل وطبعه
خصوصا بن كبی بر شاعر آتش زبان اوزره

بنم اول صفدر معنی كه برق تیغ نظممدن
سحاب طبعم آتش یاغدیرر خصم جبان اوزره

كه ایلر عالم قدسیده كه لاهوتده پرواز
همای طبعم آرام ایلز بر آشیان اوزره

جهان فیض بركنج نهاندر كوشهٔ دلده
مطلسم پاسپاندر خامه‌م اول كنج نهان اوزره

دخی طبعم كبی برشهسوار عالم معنی
فرسران اولمامشدر ساحهٔ كون ومكان اوزره

ایدر اندیشه‌سن ارواح معنی قبلهٔ تعظیم
بولنسه نسخهٔ نظمم اكر برنكته‌دان اوزره

دلم می كنج عرفان كنج عرفان دلده‌می بلمم
هله بو بحثی بن تحقیقده قالدم كمان اوزره

الله آلدقجه بن لوح وقلم اندیشه ظن ایلر
كه طوبی سایه‌بخش لطف اولور صحن جنان اوزره

نه كوردی نه كورر طبعم كبی برمرشد تحقیق
مرید معرفت سجادهٔ نظم و بیان اوزره

دلم بیت معانیدر مرادم خامه‌ده كویا
زلال فیض باریدر اقر زر ناودان اوزره

اكر كورسه رواج كالهٔ نظمم حجابندن
ویرر سرمایهٔ آثارینی نفعی زیان اوزره

نشاطندن چیقارلر روی دنیایه كفن بردوش
اوقنسه بوقصیده‌م مرغزار مردكان اوزره

ضیا شمدنكرو قوی لاف ودعوایی ادا ایله
دعای دولت واقبالنی صدق جنان اوزره

چیقوب رایات زرمنجوق ایله هر صبح اوتوردقجه — شه خاورستان تخت مرصع سایبان اوزره
دمام حکم عالم اوله دست اختیارنده — الهی پیر اوله‌تا حشره‌دك بخت جوان اوزره

جهان طوردقجه طورسون جاه والای مشیختده
اوله پیرایه خصمی شفرهٔ تیغ وسنان اوزره

فی ١٢٦٨

چراغان ساحلسرای همایونه قصیده

ستانبول شهری رشك انداز هفت اقلیم دوراندر — ایکی بحره ایکی اقلیمه زیرا پرتو افشاندر
تمام اصفهان اولمز ستانبول شهرینك نصفی — اکرچه جملهٔ نصف جهان وصف صفاهاندر
نه شهر دلکشا کیم شکلنی تصویر ایدن خاطر — نه‌رتبه مبتلای حزن واندوه اولسه شاداندر
یابر شوخ دلارادر که هرلحظه تماشاسی — حیات افزای جان عاشق شوریده ساماندر
دکلدر جدول دریا اولان جاری بوغازلردن — اوشوخی کورمکه کویاکه دریالر شتاباندر
دکل جدول یا برطوق زمرد فام دلجودر — کداول شوخ جهانك کردننده موجه‌ریزاندر
دکل جدول یابر مرآت سیماب مطلسمدر — صفاسندن آکا هرکیم نظر ایلرسه حیراندر
نه جدولدر نه مرآت مطلسمدر حقیقتده — بوخاصیت بوجای دلنشینه لطف یزداندر
هواسی روح بخشا خاکی رشك روضهٔ رضوان — شرابی آب حیوان دلبری غایتله فتاندر
فصول اربعه ارضنده ترتیب اوزره جاریدر — خصوصیله بهاری مطلع مخصوصه شایاندر
بهار ایردکده عالم بشقه صورتده نمایاندر — یشللنمش چمن کللر آچلمش غنچه خنداندر
وزان اولدقجه جانلر بخش ایدر جانه نسیم صبح — اکرچه سنبلك بوندن براز حالی پریشاندر
چکرلر کیزلی کیزلی آهلر عشاق آواره — کزرلر دلربالر ال اله بر اوزکه سیراندر
نوله بیلمزسه صوفی دور صهباده نه‌عالم وار — بوعالم بشقه عالمدر بودوران بشقه دوراندر
عجب هر نغمه‌سنده دم‌چکر بونده صفاسندن — اکرچه بلبلك معتادی سائر پرده افغاندر
ایکی جانبنده رنکین کاخلر کاشانه‌لر یربر — ایکی ساحل سراپا باغ وبستان وکلستاندر
هله شوکتسرای دلکش وقصر همایونلر — که‌اندن هربری رشك قصور باغ رضواندر
خصوصیله اونو دولتسرای پادشاهی کیم — بشکطاش‌ساحلندن برق اوورراسمی‌چراغاندر
درونده سعادت مکرمت اجلال خدمتکار — قاپوسنده فتوح نصرت واقبال درباندر
قلمکار خیال ادراك رسمنده سراسیمه — سحار خرد طرح دلاراسنده حیراندر
روا اولمز اکر تشبیه ایدلسه بیت معموره — بونك حسنی عیان زیرا انك اثاری پنهاندر
عجبم برطلسم شوق وفرحدر رسم زیباسی — جواردن هوای غصه بیك فرسخ کریزاندر
بورسمی طرح ایدن معمار طبع پادشاهیدر — بومعناجه اکا صنع بشردر دینسه بهتاندر

شهنشاه جهان عبدالعزیز معدلت فرما
سلیماندر که زیرا هیبتندن دور عدلنده
مطیع قبضهٔ فرمانی اولدی نجد ایله صنعا
دل اعدا نیجه اولمز هر اسان کیم بهر عسکر
یاپلدی همتیله حرب ایچون چوق آهنین کشتی
صانور کوش ایلیان آوازهٔ طوب دونماسن
اموری اهل استحقاقه تفویض ایتدیکندندر
عنایاتیله مرده عالمه بخش حیات ایلر
وجودی مشربی معتادی خلق امر وفرمانی
وجود دولتی برکنز لایفنای حکمتدر
نه تأیید الهیدرکه هربر مبحث دشوار
کوروب ایامنی آلام آلام اولمدن محزون
کل وبلبلدن اوزکه کیمسه ده یوقدر زماننده
شهنشاها عنایت ایله عفوایت عجز ونقصانم
بوملك ودولتی سن همتکله ایلدك احیا
فرشته شیمه سن ظل خداسن روح عالمسن
دعای دولتك بووجهله تکرار ایدر هربار
مباهات ایلسون ذات همایونك ایله دولت
اوجای دلنشینه نقلکی مسعود ایده الله

که عصری غبطه بخش عهد فاروق وسلیماندر
عفاریت فساد وفتنه هب محکوم فرماندر
دل اعدا جلال تیغ قهرندن هراساندر
مهابتده غضنفردر شجاعتده نریماندر
که هربرقطعه سی برقلعهٔ پولاد بنیاندر
زمین واسمان هنکامهٔ رعد ایله لرزاندر
که هربرایشده دائم مظهر توفیق سبحاندر
یا عیسادر کف پرجودی یاخود ابرنیساندر
عنایتدر کرمدر مرحمتدر لطف واحساندر
اوکنزك حکمت اوزره حفظ ربانی نکهباندر
نه دکلو اولسه دشوار اولقدر ذاتنجه اساندر
زمان دولتنده غم غم اولمقدن پشیماندر
کرك فریاد وافغاندر کرك چاك کریباندر
سنك اوصاف پاکك حدی یوق بربحر عماندر
بوقولك صدقنه میدانده کی آثار برهاندر
سکا قوللق ایله فخر ایتمین وار ایسه شیطاندر
قولك کمترضیا کیم غرقهٔ الطاف واحساندر
دنیلسون حشره دك شاه جهان عبدالعزیز خاندر
جهان طوردقجه شاد اول کیم جهان سایه کده شاداندر

فی ۱۲۸۸

جلوسیه

بوکون سرتاپا خلق جهان مسرور وشاداندر — زمین واسماندن نور شادی پرتو افشاندر
فروغ شوق ارضك انجم افلاکه خنداندر — جهانی قاپلامش انوار بهجت اوزکه سیراندر

فلك شاد وملك شاد وجهان مسرور وشاداندر
بوکون عید جلوس حضرت عبد العزیز خاندر

فلك طاق بلند آسمانی ایلش تزیین — منور ایتسون می عالم علوی یی کروبین
زمینی خلق عالم اینشلر رشك علیین — زمین واسمان کورمش دکلدر بویله شهرآیین

ایضاً

بو كوندر مبدأ تاريخ سعد طالع عالم   بو كوندر كه اولدى دولتك بنيانى مستحكم
بو كون غيرتكشانى دولت و دينك اولور خرم   بو كون زيرا جلوس ايتشدى اول شاهنشه اعظم

ايضاً

نيجه شاد اولمسون عالم كه اول شاه جهان آرا   قواى دولته لطفيله تازه جان ايدر اعطا
جلوسندن برو كهنه جهانى ايلدى احيا   عجبمى عيد اكبر ايلسه بو كون بتون دنيا

ايضاً

انك عدليله جاريدر مصالح هب دوائرده   هله بالخاصه اقدامى ظاهردر عسا كرده
نمايا ندر خلاصه همتى باطنده ظاهرده   عموميدر انكچون شوق اكا برده اصاغرده

ايضاً

ايدرلر سور شادى خلق عالم سرتسر شمدى   نوله فرط فرحدن اولسه لر شوريده سر شمدى
غم و اندوه ايتمز خاطر زاره اثر شمدى   بتون انس و ملك يكديكرين تبريك ايدر شمدى

ايضاً

بو كون نوروز عيد شادمانيدر جهان خندان   خراب اباد اولان دللر بو كونده اولدى آبادان
جهانده قالمدى شاد اولمدق بر خاطر ويران   قولى كمتر ضيا ممكنمى دركه اولميه شادان

ايضاً

او سلطان جهانك ياورى رب الانام اولسون   فلك طوردقچه تخت شوكتنده بردوام اولسون
كيم اولمزسه اكا قولى يديكى اتمك حرام اولسون   جهانى شادكام ايتدى الهى شادكام اولسون

ايضاً

فلك شاد و ملك شاد و جهان مسرور و شاداندر
بو كون عيد جلوس حضرت عبد العزيز خاندر

فى ١٣ حزيران ١٢٨٩

يلديز قصر همايونه تاريخ

شاه كردون پايه خان عبد العزيز شهريار   ماه فيض و مهر تاب
اولشد دوران كه مهر رأفتى اولدى   دهره افتاب بى سحاب

اولدیغیچون نور رب العالمین — سایه‌سنده اولدی عالم فیضیاب
ذاتیدر احیا ایدن بو دولتی — یوقسه عالم چوقدن اولمشدی خراب
اشته ذاتی اشته تاریخ سلف — دهره مثلی کلمدی بی ارتیاب
بر زمانده ایتدی می بو همتی — ملك ایچون بر بار شاه کامیاب
قوهٔ بریه وبحریه‌سی — دولتك اولمش ایکن مثل سراب
همت مخصوصهٔ شاهانه‌سی — انلرك اکمالنه قیلدی شتاب
ایتدی تأسیس نظامات جدید — ایلدی عالم سعادت اکتساب
یر یر آچدی ملکه تمور یوللری — یعنی کوستردی بزه راه صواب
عصر سابقدن برو مالیه‌نك — چرخنه کلمشدی خیلی پیچ وتاب
جیب مخصوصندن اول شاه جلیل — ایلدی احسان نقود بی حساب
اعتبار دولته ویردی حیات — زائل اولدی شمدی اسکی اضطراب
ایلیوب انشا نیجه شوکتسرای — ویردی شان دولته نو فروتاب
هم بو یوزدن بر نیجه بیك عاجزی — نعمت لطفندن ایتدی بهره یاب
یاپدی ییلدز موقعنده قصر نو — لطفنه مستغرق اولدی شیخ وشاب
کوردی بر بویله قصر دلنشین — اوله‌لی طاق بلند نه قباب
شاه دوران کیم آنی تشریف ایدر — ییلدزه نقل ایتدی دیرلر آفتاب
دولت و اقبال ایله تا حشره دك — تخت اجلالنده اولسون کامیاب
نجم اقبالی او مهر شوکتك — شمس تابانه اوله نائب مناب
سایه‌سنده بولسون آسایش جهان — بو دعای ایله یارب مستجاب
بندهٔ خاصی ضیا تاریخ ایچون — ایتدی بو بیت کهر پاشی حساب

قصر نو یاپدی شه افاق زیب
ییلدزه فر ویردی کویا افتاب

فی ٥ رمضان ۱۲۹۰

بر ملتك اولنجه مقدر سعادتی — بر عادله مفوض ایدر حق حکومتی
وابستهٔ بصارتیدر شاه عادلك — ملکك عمارتی فقرانك سلامتی
اول کرك بصیرت سلطان ایکنجیدر — تدبیر مملکتده وکلانك درایتی
یکدیکرینه لازم وملزومدر مدام — خلقك رفاهی سلطنتك فر وشوکتی
سلطان کرکدر اویله که ملکنده حکم ایده — جاری اوله جمیع اموره حکومتی

هر کیم دیلرسه کورمکی بر اویله پادشاه — کورسون او شاه عادل صاحب فضیلتی

عبد العزیز خان که تدابیر عقل ایله

ایتدی خلاص تهلکه‌دن ملك وملتی

وقتا که تخت سلطنته ایلدی جلوس — بولدی خراب ساخته کلزار دولتی

ایرمشدی باغ سلطنته موسم خزان — کیتمشیدی اسکی رونق ورنك وطراوتی

اول شوره زاری ایلدی احیا مثال ابر — یارای چهره دستیٔ اقدام وهمتی

قیلدی حضور وراحتنی خلقك التزام — ایتدی حرام کندیسنه خواب وراحتی

انجق مساعیٔ مخصوصه‌سیله‌در — بو دولتك ترقیٔ اسباب قوتی

ایتدی مهام دولتی تفویض اهلنه — توفیق حقك اشته بودر بر علامتی

بالذات تربیتله یتشدردی بندکان — مطلوبی اوزره ایلدی تشکیل هیئتی

کهنه لباس اولورایسه پیران ایچون نه بأس — برتازه‌نك جدید کرك ثوب وکسوتی

برذاته‌ویردی مهری که کوروشن کونش کبی — اهلیتی فضیلتی صدق وحمیتی

اول شاه جم حشمکه وجود شریفیدر — ملکك نظامی سلطنتك شان وشوکتی

داداورا شهنشه الطاف پرورا

ای‌فیض ذاتی ایلیان احیا بو دولتی

وصفکده بن نه سویلسم اولمز مبالغه — شاعرلرك مبالغه‌در کرچه عادتی

اماکه استناد ایله عفو جمیلکه — بسط ایلیم برازده فلکدن شکایتی

بر خصم بیمروته دوش ایتدی کیم بنی — قلب خشینی بیلمز ابدی رحم وشفقتی

اطفایه بذل همت ایدردی حسد ایله — هر کیمده کورسه ذره فروغ لیاقتی

انظار لطفك ایتمش ایدم جلب افندمك — عبد کیمنه‌نك بو ایدی هب قباحتی

یالواردم اعتذار وتضرعلر ایلدم — اصلا تغیر ایتمدی کین وخصومتی

انجا مکار قبریسه نفی ایتمك استدی — کوردمکه جانه قصد ایدی معناده نیتی

بر بشقه چاره قالمدی تخلیص جان ایچون — ترك دیاره ایلدم اخر عزیمتی

باعث بو اولدی ترکه منتدی جانمه — یوقسه ولی نعمتمك امر و خدمتی

بش ییل تحمل ایلدم الام غربته — قویم حسابه کوردیکم انواع محنتی

پیر ایتدی تازه‌لکده بنی بخت واژکون — عالمده بتدی بنجه حیاتك حلاوتی

بالله چوقدن ایلر ایدم نفسمی تلف — منع ایتمسیدی طلعتك شوق رؤیتی

حقه هزار شکرکه اول شر محضدن ایتدی خلاص هم بنی هم ملك وملتی

باشله ضیا دعایه‌که اول شاه اکرمك
موج اوردی کوز یاشك ایله دریای رأفتی

تاکیم تعاقب ایلیه‌لر لیل ایله نهار تاکیم جهان مشاهد اوله نور وظلمتی
اول پادشاهی مظهر توفیق ایده خدا انوار بخش عالم اوله ظل رأفتی

مقهور اوله عدولری عالمده اولمیه
ایام عمرو شوکتنك حد و غایتی

پارس فی ٧ رجب ١٢٨٨

شهزاده محمود جلال الدین افندی حضرتلرینك تاریخ ولادتلریدر

مسلمدرکه شاهان سلفدن عدل وشوکتله جهانی اوج نفرسلطان محمود ایلدی تزیین
مقدم آسیایه غزنوی اولمشدی ظل افکن مظفراولدی‌شرق‌وغربه عسکرایلیوب تعیین
مؤخر کلدی خان محمود اول آل عثمانده که ایتدی ملکنی توسیع و نار فتنه‌یی‌تسکین
هله تعداد اولنمز لطفی خان‌محمود ثانینك اوجاغی‌قالدیروب ازجمله قیلدی دولتی‌تأمین
او درشاه جهان عبدالعزیزه والد ذیشان انلردر مظهر سری بو سلطان کرم آیین
جهانی ایلدی بردرد بی درماندن آزاد قیلوب اوراق نقدیه ادین اوراقدن ترقین
یکیدن قوت بریه و بحریه جان بولدی هر آساندر محقق سطوتندن دشمن پرکین
اموری دولتك کیردی نظامه عهد عدلنده وجود دولتیله تاب‌وقوت بولدی‌ملك‌ودین
او شاهنشاه دهرك کلدی‌برشهزاده صلبندن شرف بولدی اونور محض ایله‌کهواره زرین
ایدوب احیای دولت والدی اثرنده نامیله مسمی قیلدی نجل پاکن اول‌شاه‌حقایق بین
اوله دائم صفاده ذاتی اولاد کرامیله ایده هرکون ممالك سایهٔ لطفنده شهر آیین

دعایه‌دست آچوب یازدم‌ضیا تاریخ‌مولودین
خدایا پیر اوله سلطان محمود جلال الدین ١٢٧٩

کومش صویی چشمه‌سی ایچون تاریخدر

شاه دوران حضرت عبدالعزیزك سو بسو جویبار لطفندن سیرابی اولدی کائنات
ابر جودی ایلدی احیا ریاض دولتی حضرایرشدی‌ملکه‌اول‌خاقان اسکندرصفات

نقد لطفن صرف ایدوب یاپدی بو زرین چشمه‌یی　　بو ادی ضجرتدن کومش صو تشنکانی هب نجات
اول شه دریا دلك حق دائم ایتسون شوکتن　　روی ارضه فیض بخش اولدقجه جیحون و فرات

ایلدم تبشیر عطشانه ضیا تاریخنی
اولدی جاری کل کومش صوینده آب حیات　　١٢٧٨

کومش صوبی قشله‌سی ایچون تاریخ

تخت اجلاله جلوسندنبرو اقدام ایله　　مالکن اعمار ایتمده شاه جهان عبدالعزیز
ایلیوب انشا کومش صوینده بو نو قشله‌یی　　نقد جودین عسکره قیلدی روان عبدالعزیز
ملك وملت سایهٔ لطفنده کورسون راحتی　　پادشاه عالم اولسون هر زمان عبدالعزیز

سویلدی تاریخ معجم بندهٔ خاصی ضیا
موقعنده قشله‌یی یاپدیردی خان عبدالعزیز　　١٢٧٨

احکام عدلیه مفتیسی عارف افندینك مشیختلرینه سویلنان تاریخدر

سویلدم تاریخ اقبالن ضیا تبریك ایدوب
عارف بالله قیلدی جاه فتوایی مقام　　١٢٧٠

مدللو مولیخانه‌سی ایچون تاریخدر

چیقاردم نذر ایدوب تاریخ کامل　　ارنلر پك متین اولدی بو درکاه
١٢٧٤

زوجهٔ پاك مسیر ابراهیم　　کنج ایکن ایتدی عزم سوی بقا
نوله نجم سما ایسه اسمی　　چون سمادن نزول ایدر اسما
مغرب قبره کیردی بولدی افول　　حیف صد حیف اول قمر سیما
نور رحمتله ایلیوب تنویر　　منزلن قصر جنت ایده خدا

دیدی بر آه ایله ضیا تاریخ
حیف که خاکه دوشدی نجم سما　　٦٨

شیخ الاسلام عارف افندینك دامادی امین افندینك وفاتنه تاریخدر

سویلدی تاریخ فوتن قدسیان سوره‌یی روح الامین ایتسون مکان
فی ٢٧ رمضان ١٢٧٣

شعرادن علی افندینك وفاتنه تاریخدر

بریکانه شاعره قیلدی ینه چرخ گردون ستمکر حیف وحیف
اغلیوب تاریخ فوتن سویلدم
کوچدی عالی سخنور حیف و حیف ١٢٧٣

نام نامئ همایونه اوله‌رق قبرسده انشا اولنان جامعه تاریخدر

قبلهٔ حاجات عالم حضرت عبدالعزیز کیم اولنمقده ید لطفی ایله دنیا بنا
طبع پاکی اولدیغیچون مائل خیر عموم سو بسو ایتمکده‌در خیرات مستثنا بنا
قبریسه لطف اولمق اوزره موقع ایدالیده ایلدی بر معبد ایله مکتب زیبا بنا
بندهٔ خاصی ضیا قبریسده والی اولمغین معتمد اولدی ختامه ایردی بووالا بنا
اول امام المسلمینی حق موفق ایلیوب ایلسون بویله نیجه خیرات ملك ارا بنا
سویلدم اتمام ایدوب تاریخنی توحید ایله
قیلدی شاهنشاه دوران جامع بالابنا ١٢٧٩

صامسونده یاپیلان قشله‌یه تاریخدر

شاه دوران حضرت عبد العزیزك شوکتن دائم ایتسون حق دوام ایتدکجه بنیان جهان
سیر ایدوب رسمن ضیا تاریخ یازدم بی‌بدل
قشله یاپدی عسکره صامسونده سلطان‌جهان ١٢٨٢ - ٢ = ١٢٨٠ تعمیه

صامسونده واقع قواق قصبه‌سنده انشا اولنان قشله‌یه تاریخدر

خدا شاه جهان عبد العزیزی ایلسون دائم زمانده مثابه اولدی ملکی بیت معموره
چکرکن سویلدم بو مصرعی کلدی ضیاتاریخ
یاپلدی قشله پك اعلا قواقده جندمنصوره ١٢٨٠

اماسیه‌ده واقع کوپری قصبه‌سنده مجدداً انشا اولنان مکتب رشدیه تاریخی

شهنشاه زمان عبدالعزیزك عهد عدلنده
زمین کهنه بنیان باغ جنّتدن نشان اولدی
آچیلدی سایهٔ شاهانه‌ده هر یرده مکتبلر
جهالت کیتدی عالمدن معارف رایکان اولدی
جهان طورد قجه طورسون تختکاه عدل و شوکتده
او سلطانك دعاسی هر کسه وردبان اولدی
ضیا بر بیت یازدم حین تأسیسنده بو جایك
حساب ایتدکده منقوطیه تاریخی عیان اولدی
اچیلدی کوپریده راه جدیدی علم و عرفان
یاپلدی مکتب رشدیه هرکس شادمان اولدی ۱۲۸۲

مرزیفون قصبه‌سنده یاپلان رشدیه مکتبنه قطعه‌در

شهنشاه جهان عبدالعزیز معدلتکارك
جلیدر فیض و آثاری نه حاجت شرح و تفصیله
ضیا هم یاپدیروب هم سویلدم تاریخ جوهردار
آچلدی مرزیفونده مکتب رشدیه تحصیله ۱۲۸۲

اماسیه‌ده مجدداً انشا اولنان حکومت قوناغنه تاریخدر

خدا ایلك سالخان عبدالعزیزی تاجدار ایتسون
که اولشاهك وجود پاکی محض خیر دآلتدر
موافق حکمی حکم شرعه امری امر قانونه
آنکچون ناصری حق یاوری فخر رسالتدر
مقارن اولدیغندن قصد و عزمی صدق و اخلاصه
نه رأی اینسه اصابتدر نه ایشلرسه عدالتدر
جهانی شویله طوتمش عدلی کیم هر ملتك فکری
او شاهك سایهٔ الطافنه شمدی دخالتدر
جلوسندنبرو بر تازه رونق کلدی دنیایه
جهان اسکی جهان اما که حالت بشقه حالتدر
اماسیه بلده‌سی از جمله معمور اولدی عصرنده
بو همت آسیایی جمله احیایه دلالتدر
حکومت موقعن تجدیده فرمان ایتدی لطف ایتدی
بو لطفی بیلیانلر وار ایسه اهل جهالتدر
ایکی مصرعده درج ایلر ایکی تاریخ منتشا
قولی احقر ضیا کیم انده مأمور ایالتدر
اماسیه سعد بهجت بولدی بو باب حکومتله ۱۲۸۱
حقوق اصحابی کلسون بو قپو باب عدالتدر ۱۲۸۱

اماسیه مکتب رشدیه‌سی ایچون تنظیم اولنان تاریخدر

شهنشاه جهان عبدالعزیزك ظل عدلنده
خراب اباد عالم کسب عمران ایتمده حالا
ترقی ویرمده هرکونده لطفی ملت و ملکه
اوله ایام عمر و شوکتی کوندن کونه اعلا
ضیا بنیادینه اولدم موفق سویلدم تاریخ
اماسیه مکتب رشدیه‌سی یاپلدی پك اعلا ۱۲۸۱

حکومت قوناغی پیشکاهنه جلب ووضع اولنان کبیر چالار ساعته تاریخدر

شهنشاه جهان عبد العزیزه | دعا ایتسون ضراعتله اماسیه
قوای نظمنه کلشدی سستی | دوزلدی استطاعتله اماسیه
بو اور ساعت بساعت فیض وعمران | چکرمز وقت اضاعتله اماسیه
ضیا کلدی سعادت بولدی بلده | دینسون هرآن جماعتله اماسیه

مجوهر ساعته بکزر بو تاریخ
ضیالندی بوساعتله اماسیه ٢٢٨٢

مرزیفونده انشا اولنان چالار ساعت قله‌سنه تاریخدر

صیتی خان عبدالعزیزك دهره ویرسون ولوله | خلقه بیلدردیکه بو ساعت زمان طاعتی

یاپدیروب یازدم ضیا تاریخ جوهرداریني
بولدی شهر مرزیفون شان چونکه کلدی ساعتی ١٢٨٢

شیخ الاسلام سابق مرحوم سعدالدین افندینك وفاتنه تاریخدر

نسل پاك خواجه سعدالدیندن | اولدی عدنه مفتیٔ سابق روان
جاه فتوادە ایکی ییل متصل | حکم شرعی ایتدی حقیله دوان
اقتران ایتمش ایدی ذاتنده هب | صدق وغیرت استقامت عزوشان
وردغیرتله وجودین قیلدی محو | منزلن حق ایلسون دار جنان
اتش هجریله اول علامدنك | قالمدی هیچ یانمدق بر مسلمان
موت عالم موت عالم نکته‌سی | عالمان عالمه اولدی عیان

فوتنك تاریخنی یازدی ضیا
کتدی سعد الدین ثانیٔ جهان ١٢٨٣

شعرادن بشکطاشلی کامل بکك وفاتنه تاریخدر

بنه بر شاعر سخن پرور | ایلدی ترك عالم دنیا
بزمی ایلردی خنده ریز سرور | سوزه کلدیکه اول سخن پیرا
هر کلامنده واردی بر نکته | هر سوزنده وار ایدی بیك معنا
عشق یار ایله جام عشرتدن | عمری اولدقجه چکمدی اصلا
برعجب فقره بولدی چونکه وقوع | دم فوتنده ایلمیم املا
فوتنده قالمش ایدی اوچ ساعت | کتمش احبابدن بریسی اکا

خالنی چونکه ایتمش استفسار
کولەرکدن دیمشکه ای دانا
بر زمان مجرمك بریسی ایچون
سرینی قطعه امر ایدر پاشا
بیلز ایمش مکر ایسه جلاد
سر بدندن نیجه اولنه جدا
بر ایکی کره تیغ اوروب اچمش
دوش وعنقنده زخم جان پیما
یکر اول دمده بر رفیق شفیق
شخص مجروحه ایلیوب ایما
مجرم اه ایلیوب دیمش ای یار
غم ییم اولدیکمه بن اما
دوشمشم دستنه شو جلادك
عجمیدر که کسمیور حالا
اشته بنده تمام ایکی سنەدر
خستەیم اولمدم ینه جانا
عجمی عزرئیل النده قالوب
کاه اولور کاه دیریلورم کویا
وار قیاس ایله حال مختصری
اوله بو فقره ایله خنده نما
خوش سخنلکده کلدی مثلی
رحمت ایتسون اکا جناب خدا
بری فوت اولسه دیر ابدی مرحوم
کیم فلان ایتمش ارتحال بقا

کندی تعبیری اوزره در تاریخ
ایتدی کامل بك ارتحال بقا ١٢٨١

امینه سلطان حضرتلرینك ولادتلرینه تاریخدر

شاهنشه فلك جاه عبد العزیز خانك
کورمش دکل مثالن عالمده چشم دوران
ابر عنایتیله کلزار سلك شاداب
احسان ونعمتیله قلب انام شادان
جاه وجلال انده حسن وجمال انده
علم وکمال انده انده فنون وعرفان
نظم سخنده ماهر انشاده مثلی نادر
کلش دیمك خطادر اول پادشاهه اقران
بر جاذبه یراتمش حسنده ذات باری
البت اولور کورنلر وجهن اسیروحیران
اینهٔ ضمیری پرتو نمای الهام
راز درون عالم انده اولور نمایان
مجموع رأی وحکمی عمران ملکه مصروف
محصول فعل وکاری خیر عمومه شایان
عدله اولور مقارن هر نه ایدرسه تدبیر
حقه ایدر توافق هر نه قیلرسه فرمان
عالمده قصدی دائم احیای ملك وملت
دنیاده ذوقی انجق ابذال لطف واحسان
شایستەدر ملوکه عرض ایلسه مباهات
باب السعادەسنده هر کیم اولورسه دربان
مجموعة الکمالات اولمقله ذات پاکی
اوصافنی بیانه یوقدر وجودە امکان
ویردی او شاهه مولی بر دختر مکرم
کیم وجه تابناکی محسود ماه تابان
اول ماه تابداره شایسته در اولورسه
زهره کمینه دایه خورشید مهد جنبان
حق اول شه جهانك اولادینی یاننده
تابنده ایلسون چون خورشید ونجم رخشان

تاریخ کوهر افشان یازدی ضیای ناچیز
عهدوجودەقوندی طوغدی امینه سلطان
فی ١٢٨٣

شهزاده محمد سليم افندينك ولادتلرينه تاريخدر

شاه جهان حضرت عبد العزيز　　پادشه صاحب عقل سليم
علم وهنرده شرف وشانده　　مثلی تواريخ سلفده عديم
كامل دراك فنون اشنا　　فاضل نحرير وبليغ وحكيم
باب جلالنده شرف پاسبان　　مجلس لطفنده سعادت نديم
ابر عناياتی عمومه بسيط　　سايهٔ الطافی جهانه عميم
ذاتی كبی كلمدی بر پادشاه　　بنده قسم ايلرم الله عليم
امری ويرر مرده دله تازه جان　　نطقی حيات آور عظم رميم
بنده سنه طلعتی ذوق جنان　　قوللريشه حسرتی نار جحيم
منكر اولان لطفنی شيطان كبی　　دركه رحماندن اولسون رجيم
ايلدی احيا يكيدن دولتی　　تخت سعادتده اولديدن مقيم
اولدی عدالتله اب مشفق　　قالمش ايكن دولت وملت يتيم
عسكر بريه ويردی نظام　　خوفه دوچار اولدی عدوی لئيم
قوهٔ بحريه كلدی كمال　　پايهٔ مجدد نيجه فلك جسيم
ملكده عدالت اولنوب منتشر　　طوتدی ضلال اهلی ره مستقيم
حق اكا ويردی ينه بر نجل پاك　　نامنی وضع ايلدی محمد سليم
فاتح اول ايله ثانيده كی　　فيضه تفألدر او اسم عظيم
بويله نزاكت ايله اظهار ايدر　　دهره كرامت او شهنشاه فهيم
خلق جهان لطفنی ياد ايليوب　　ذاتنه ايتمكده دعا عن صميم
هر ايشنی مظهر توفيق ايده　　ياور اولوب ذاتنه رب رحيم
ايلسون اولاد كراميله حق　　ذاتنی تختنده شرفله مقيم
كوهر تاريخنی بر بيت ايله　　يازدی ضيا بندهٔ خاص قديم

ويردی جهان ايچره فروش فرح
طلعت شهزاده محمد سليم

فی جمازی الاول ۱۲۸۳

تصوير همايونه تاريخدر

شاه دوران حضرت عبد العزيز　　شاه ملك آرا خديو بحر وبر
شاه دوران كيم صدای شهرتی　　عدل ايله طوتدی جهانی سرتسر
شاه ملك آرا كه اقليم وبلاد　　سايهٔ لطفنده بولدی زيب وفر
همتيله بولدی عالم انتظام　　قالمدی انديشهٔ خوف وخاطر

دولته ویردی او رتبه اقتدار　　کیم بیزادرایتسه دشمنلر حذر
حاصلی ذات همم پردازیدر　　مهدیٔ صاحب ظهور منتظر
اول شهك احیای دولت نیتی　　خاطرنده اولدیغیچون مستتر
خان سلیمك روحنی ایتمشدی شاد　　سال سابقده ایدوب مصره سفر
مدت غیبوبتنده حسرتی　　خلق استانبوله پك ایتدی اثر
چونکه عودت ایلدی اجلال ایله　　تختکاهی اولدی اول مهره مقر
بر دونما ایتدی کیم بای وکدا　　کورمامش امثالنی نوع بشر
ایتدیلر تقدیم بردن عرضحال　　صحن کاغد خانه‌ده خیلی نفر
بحث ایدوب هجر وفراق سابق　　دیدیلر ای شهریار کامور
کورمدی دنیایی غمله دیده‌مز　　مقدم پاکك اولایدن منتظر
یادکار اولسون عموم ملته　　حرزجان ایتمك ایچون شام وسحر
آلدروب رسم فرشته طلعتك　　قوللرکه ایله بر لطف دکر
قیلدی استدعالرین لطفا قبول　　رحم ایدوب اول داور والا کهر
بر مبارك کونده طرز خاص ایله　　رسم پاکن آلدی بر صاحب هنر
نشر اولندی شمدی یر یر نسخه‌سی　　ایتمده حسرتکشان زیب بصر
تسلیت بولدی درونی هر کسك　　کسب نور تازه ایتدی دیده‌لر
کردنندە اهل صدق وغیرتك　　روح ثانیدر بو حرز معتبر
بر عجب تأثیری وار کیم شاد اولور　　کیم او حرز پاکه ایلرسه نظر
هر تماشاسنده جانه جان ویرر　　ذات پاکی جانلره جاندر مکر
اول فرشته طلعتك تصویرینه　　کوز سز اولسون ایلین سوء نظر
قطعهٔ تاریخنی یازدی ضیا　　فرط شوقندن اولوب شوریده سر

رسم پاك حضرت عبد العزیز
دیدهٔ کروبیانه ویردی فر
صورتن کورسه اکر تاریخ ایچون
ذات یوسف دیردی (ماهذا البشر)　　١٢٨٠

قبریس متصرفی ایکن صالحه سلطان ولادتنه سویلنان تاریخدر

شاه دوران حضرت عبدالعزیزك ذاتیدر　　ایلین احیا وجودیله بو ملك ودولتی
روز فیروز جلوسندن برو اقدام ایله　　روز وشب اصلاح احوال امدر نیتی
اولدی رأی صائبی شیرازه بند انتظام　　کرچه کندی پك پریشان بولدی حال دولتی
باشلدی بربر امور سلطنت اصلاحنه　　ایتدی احیا عسکری اول نکاه همتی

طرز نوده کسوه کیدی سایهٔ شاهانه‌ده — مندفع اولدی صنوف عسکرینك زحمتی
ایلدی جیب همایونندن احسان جمله‌سن — عسکرك یوقدر معاشنده تداخل صحبتی
ویردی نجل پاکنه حتی چاوشلق رتبه‌سی — اولدی عال العال عسکرلك رواج وقیمتی
اولمدی بر دورده احسان بو رتبه عسکره — کورمدی بر پادشاهك عسکری بو رفعتی
بر طرفدن قوهٔ بحریه بولدی تازه جان — دولتك زیرا که بحر اوزره اهمدر قوتی
ایتدی بحره نوبنو کشتئ کوه اندازلر — بولدی توفیقات شاهانه ایله جمله زینتی
ذاتنك مثلی بولنمز حکمت بحریه‌ده — کرچه یوقدر بیلدیکی فن وعلومك غایتی
قیلدی فوق العاده بذل عاطفت مالیه‌یه — رفع اولندی قائمه بولدی خزینه وسعتی
حق بو درکیم جانه جان قاتدی جسم دولتك — اول حکیم چاره پردازك دوای همتی
بر خرابه قالمدی ملکنده معمور اولمدق — بیلمم انجق خاطر افتادکان فرقتی
بر طاقم قشله خراب اولمشدی معمور اولمدن — هر بری موجب ایکن بونجه نقود وکلفتی
کندی تخصیصات ذاتندن یاپلدی جمله‌سی — نفسنه ترجیح ایدوب ملکنده معموریتی
یاکرامتدر یا توفیق الهی شبهه‌سز — قویدی بر بیلده یوله بو مشکلاتی غیرتی
ایتدی اطفا آتشن یانغین ایله یانمشلرك — اولدی دریالر کبی جاری زلال رأفتی
اشته تاریخ سلف قنغی دیار وعصرده — قنغی شهدن کیم عجب کوردی بو لطف وشوکتی
شامل اولدی لطف واشفاق عموم عالمه — مرحمتدن خلق اولمشدر مبارك طینتی
چارهٔ اعلای دولتدر همان اندیشه‌سی — صورت اسعاد ملتدر همواره فکرتی
منعطفدر بر مبارك فعله هر بر لحظه‌سی — منحصردر برعمومی خیره هر بر ساعتی
چاره‌سزلر چاره‌سازی کسه‌سزلر کسه‌سی — حاصلی عاجزلره لطف ایلمکدر عادتی
کلدی حکمت ینه مثل و نظیری عالمه — بر یراتمشدر خدا اول شاه صاحب شوکتی
ویردی حق اول داور دریا دل یم همته — یمن ایله بر درهٔ پاکیزهٔ مه طلعتی
قالمدی اولکی حسنی آفتاب خاورك — اول قمر وجهك تعین ایده‌لی ماهیتی
مقدم فرخنده‌سی دنیایی قیلدی شادمان — هر کسك بولدی تزاید افتخار وبهجتی
یارب اولشاه جهانبان مظهر توفیق اولوب — مستظل عاطفت ایتسون بو ملك وملتی
پیر ایده احفادینك احفادینك احفادینی — حشره‌دك ممتد اولوب ایام عمر ودولتی

عبد مخصوصی ضیا تاریخ یازدی بی بدل
صالحه سلطان مباهی قیلدی مهد شوکتی ۱۲۷۸

مقدمهٔ خیر نام زرهلی قروتك ایندیکنه تاریخدر

منت جناب حقه که بو ملك ودولتی — قبول ایلمش بر اولیه شهنشاه اکرمه
فخر الملوك حضرت عبد العزیز خان — ایلر ملوك سجده او خاقان اعظمه

فضل وكرمده كورمدى دوران نظيرينى — عقل وهمزده كلمدى بر مثلى عالمه
تزييد ايتدى شوكت اسلامى غيرتى — بذل ايتدى نقد همتى اول كار لازمه
اويله سفاين ايلدى انشا كه هر برى — البرز كوه وقاف ايله ايلر مقاومه
تيموردر اون التى سفينه ايله بش دوبه — دهشت ويرر طورشلرى باقدقجه ادمه
چونكه علو همت واقدامى استدى — ترسانه‌سنده زرهايلر ايجاد ايله
بر فابريقه ياپلدى كه اعمال آهنه — بكزر شراره‌لرله ايچى سقف طارمه
يوقدر اشى او فابريقه‌نك بر ديارده — تسليم ايدر عموم بو قول مسلمه
انده ياپلدى اشته بو كشئ آهنين — صالدى كمال صولت ايله آت كبى يمه
اول رتبه‌در رصانتى كيم قلعهٔ سپهر — صد چاك اولور ايدر انكله تصادمه
بيك بويله اهنين كميلر ياپدروب اوشه — غبطه ويره جميع ملوك مفخمه
باق سايه‌سنده اولدى موفق ضيا قولى — بر بيت دلنشينده شو تاريخ معجمه

ترسانه‌ده ياپلدى بو اهن كمى بو بيل
اولدى جلى مقدمهٔ خير عالمه ١٢٨٩

فى ٢٥ شوال ٨٩

پادشاه ملك پرور حضرت عبد العزيز — شاه منصور اللوا خاقان اسكندر توان
عرش پايه‌اول شه دوران كه جيش غرمنه — طار كلور ميدان تعليم اولسه سطح آسمان
خسرو صاحب ظفر كيم موكب اجلالنه — اطلس كردون اولور حيز مرصع سايبان
پيشرو نصر عزيز اولور طليعه احتياط — قنغى امره سوق جيش همت ايتسه‌دنا كمهان
قهر ايچون اعداسنى شمشيره چكمز احتياج — خط خصمى محو ايدر اولسه مشير باللبان
دور اولان ديوان عدلندن فريق فى السعير — قول اولان ايوان لطفنده فريق فى الجنان
دركه اجلالنه نصرت لواى زرنشان — باب عزمنده ظفر قائمقام بندكان
قوللرك بيك باشى اولسه اوغرينه ايلر فدا — جسم دهره صاغ وصول چون ذاتيدر روح روان
حكمنه حضر قپوسنده ملازم بخت وفر — امرينه تابع ركابنده چاوشدر عز وشان
هرنفر برنوبت آتش ايليوب صدچاك ايدر — ايتسه‌لر صدر بلند چرخه تعليق نشان
اون باشى بردن دلر هر برتفنكك دانه‌سى — يوز باشى بردن بيجر هركلهٔ آتش فشان
عسكر نصرت رديفى صانكه انجمدر اكا — صنف تالى اولسه شاياندر نجوم كهكشان
هرپياده يوز سوار قهرمانه همر كاب — هر سوارى بيك سماك رامح ايله همعنان
خدمتيچون آتسه‌لر قرعه كمال شوقدن — داخل اسنان اولور قونداقده طفل ناتوان
دست قهرندن يمشدر بر طبانجه وار ايسه — طبلهٔ مهراوزره حالا اول اثردر جاودان
سونكى دبرنمز مزارنده عدونك خوف ايله — ايلمدكجه عسكرى تعليم شمشير وسنان
اوغرامش زنبور وارسه مطبخ الطافنه — منزل ششخانهٔ نعمتده طوتمش آشيان
تيغى طاشه كار ايدر مانند تير نائبات — امرى رجعت ايلمز مثل قضاى آسمان

اول همای دولتك قلب جهاندر مركزی | مستظل زیر جناحینده فتح ونصر وشان
هپ كوكللو قوللریدر جان ویررلر خدمته | بی بدل بر عسكره مالكدر اول شاه زمان
اردوسنده بر بلوك آوجی اولوردی كلسه‌لر | عصر اجلالنده كر اشكانیان ساسانیان
همتی سرعتله ایردی دولتك امدادینه | یوقسه بر لحظه یرنده راحت اولمازدی جهان
اهل استحقاقه تعیین مهمات ایلدی | ویردی تنسیقات قانون ونظامه تازه جان
كلدی استحكام اركان اموره شویله كیم | قلعهٔ نه باروی چرخه ایدر ارض امتنان
بر نیجه یوز بیك تفنك وطوپلر اولدی نو ظهور | زهره چاك اولسه نوله طوپدن عدوی بدكمان
ایتمكه بونجه سلاحی وضع وحفظ وتعبیه | اقتضا ایتمشدی كیم تعیین اولنسون بر مكان
بو دپویی امر ایدوب یاپدردی سنك صافدن | ایتدی هم بر ییلده اكمال اول شه صاحبقران
بو بنایی بو رصانتله بو مدتده یاپوب | معجزه كوستردی دهره اول سلیمان زمان
كورمیانلر مصرك اهرامن كلوب سیر ایلسون | اولشه نصرت قرینك قدرتن كورسون عیان
عسكره بویله عنایت ایتمدی بر پادشاه | یاپمدی بویله اثر بر شهریار كامران
اول شهك الای عزو شوكتی افزون اولوب | دركهنده جیش فوزونصرت اولسون پاسبان
یاور اولسون عزمنه توفیق خلاق معین | فرقهٔ اعداسنی قهر ایده رب مستعان
چاكر خاصی ضیا تاریخ ایدركن بو قلمه | تام وموجودایكی مصرع ایلدی ضبط وبیان

قیلدی هپ شادان جنودی لطف خان عبدالعزیز ۱۲۱۹

عسكره یاپدردی دارالاسلحه شاه جهان ۱۲۹۱

مسدس

بر وقت ایدی بن قلزم ایدم جوش ایله طاشدم | بر وقت هوالرده ترقی یه صاواشدم
كه آتشه یاندم كول اولوب خاكه اولاشدم | كه شمس وقرلرده كزوب دهری طولاشدم

بیلم كه بو غمكاهه ندن بویله صاتاشدم
كیمدن كیمه شكوا ایده‌یم بن‌ده‌نی شاشدم

چكدم غم صد كونه كردون دوتایی | طاتدم نیجه دم چاشنیٔ زهر وشفایی
بر شیده خلاصه كوره‌م رنك بقایی | كلدم كلهلی عالمه چكدم بو بلایی

بیلم كه بو غمكاهه ندن بویله صاتاشدم
كیمدن كیمه شكوا ایده‌یم بن دخی شاشدم

عالمده‌می یا بنده‌می بیلم بو مفاسد | پیدرپی اولور سهم ستم خاطره وارد
اندازهٔ ادراك بشر غیر مساعد | حكمت اینسه بر قبله نمای متردد

بیلم كه بوغمكاهه ندن بویله صاتاشدم
كیمدن كیمه شكوا ایده‌یم بن دخی شاشدم

کیمسه آچیاز غم اریدوب صو کبی افسم یا آتش غیرتله جگر کاهمی یاقسم
سر رشتهٔ تدبیری نوله غیری براقسم بیگانه کورنمز صاغه باقسم صوله باقسم
بیلم که بو غمکاهه ندن بویله صاتاشدم
کیمدن کیمه شکوا ایدهیم بن دخی شاشدم

مألوف ستم اکثری حکام قضانك هر بلدهده احوالی یماندر ضعفانك
هیچ بر ایشی معقول دکل دور زمانك حیرتده براقدی بنی اوضاعی جهانك
بیلم که بو غمکاهه ندن بویله صاتاشدم
کیمدن کیمه شکوا ایدهیم بن دخی شاشدم

بر عالمه کلدم که صفاسنده محن وار صورتده نظر ایلر ایسك سن ایله بن وار
اما که حقیقتده نه سن وار نه بن وار سن بن آرهده آلتز البت بر ایدن وار
بیلم که بوغمکاهه ندن بویله صاتاشدم
کیمدن کیمه شکوا ایدهیم بن دخی شاشدم

عالمده ضیا اسکی هوا وهوسم یوق اقبال وسعادت کبی بر ملتمسم یوق
فریاد ایدرم بیهوده فریاد رسم یوق فریاد که فریاده دخی غیری سسم یوق
بیلم که بو غمکاهه ندن بویله صاتاشدم
کیمدن کیمه شکوا ایدهیم بن دخی شاشدم

فی غره جمادی الاخر ۹۲

مرثیهٔ رشید پاشا

فلکدر اول که بونجه وجود هر اشیا وسائل عدم ومحوینی ایدر پیدا
فلکدر اول که دخی کلمدن بو اشباحه ویرر مشیمهده طفل جنینه خون غدا
فلکدر اول که ایدر بر صبیٔ معصومی پلاس پوش محن کاهواره بند عنا
فلکدر اول که ایدر بهر تربیت طفلی زبون سلهٔ استاد وپنجهٔ لالا
فلکدر اول که ایدر عقل حکمت آموزی عقال بند جنایای فکر درد وبلا
فلکدر اول که هزار امتناله قطره ویروب الور عصارهٔ خون جکر ایله دریا
فلکدر اول که ویرر درد سر زمانلرجه ویررسه هر کیمه برلحظه جرعهٔ صهبا
فلکدر اول فلك بی امانکه چشمهسنه کلان عطاشی ایدر خون دل ایله اروا
فلك بر اویله فلکدر که جان الور یرینه ایدرسه هر کیمه نانپارهٔ حیات اعطا
بر آسیاب فلاکتدر آسیاب فلك
ایچنده کندم کردانیدر سما وسمك

بو عالم عجب اوزرا عجیب عالمدر — عقولك آنده بدیهیسی عین مبهمدر
حیات عد ایدیلان همزادیدر موتك — سرور وهم اولنان فكر اولنسه ماتمدر
نه رتبه مرتبه بولسه كشی بو عالمده — ینه زبون اجل اولمسی مصممدر
نیجه سكندر وجمشیدلر نه دارالر — دفین خاك مغاك اولدیغی مسلمدر
یازق كه طعمهٔ موران لحد ذلت اوله — اوتن كه پستر اعزازده مكرمدر
دریغ كیم اوله بازیچهٔ كلاب اخر — اوسر كه بالش زركار اوزره اكرمدر
نه نام وشانی اولان اهل اشتهار چكدی — كه نامی منسیٔ ادراك نوع ادمدر
شكوه وسطوت واجلالی محو ایدر فی الحال — اجل آجل دنیلان بر بلای مبرمدر
فنی اول اصف دوران رشید پاشا كیم — فضائل سلفه فضل ذاتی اقدمدر

دریغ دیده‌دن اول نور دیده اولدی نهان
سزا قیامته‌دك ماتم ایتسه خلق جهان

وجودی عالم احسانك آفتابی ایدی — فتادگان در لطفنده كامیابی ایدی
مهام كارده حلال مشكلات امم — یارأی صائبی یا حكم باصوابی ایدی
او شهسوار فخامتكه بنسه آلایه — جلال توسن اجلالنك ركابی ایدی
نهال روضهٔ عرفان ایدی النده قلم — صدادی باغ كمالاتك آب وتابی ایدی
بر اهل عجز سؤال ترحم ایتسه اكر — قبول حاجت انك اول جوابی ایدی
خواص شاكر ایدی حسن التفاتندن — عوام بندهٔ حلقه بگوش بابی ایدی
مددرس ضعفا دستگیر مظلومان — او معدن كرمك لطف بیحسابی ایدی
غریب وعاجز ودلریش ودرد مندانك — ملاذی بار كه عاطفتمآبی ایدی
فقیر وبای وصغار وكبار الحاصل — عموم مفتخر باب انتسابی ایدی

او شمع كتدی هزاران چراغ سوندی دریغ
نه خاندانلره یأس وكسیل كوروندی دریغ

سپهره یوف ایدوب اظهار وضع غداری — نظردن ایتدی نهان اول ستوده كرداری
سپهره یوف او بلیغ المقالی قیلدی خموش — ایدر ایكن خصمایی خموش كفتاری
سپهره یوف كه او مهر منور ایتدی افول — جهانه شامل ایكن التماع اثاری
سپهره یوف كه اوبدر منیره ایردی خسوف — منور ایلر ایكن كائناتی انواری
سپهره یوف كه مقام ایتدی پستر خاكی — او ذاته كیم اثر خیر ایدی بتون كاری
سپهره یوف فلك ظالمه هزاران یوف — كه غائب ایتدی بر اویله گزیده اطواری
اول اصف حكم اموز وفضل پیرا كیم — قرین حكمت ایدی جمله طرز ومشواری

ادیب وکامل وخبیر آزما که شایاندر اواورسه ذکری زبانلرده حشره‌دك جاری
ستارهٔ شرف افشانکه رأی وحکمتده او ثابت ووکلا اولمش ایدی سیاری
خلاصه عقل ایله اولمشدی مستشار دول
مثالی عالمه کلمز وکلمدی اول

فنادن ایلیوب اول آصف یکانه کذر براقدی عالمه هجری ایله غموم وکدر
برابر الدی کوتوردی علوم وعرفانی انکله کتدی فنون وکمال وفضل وهنر
هنروراني یتیم ایتدی اول سخن پیرا سخنورانی غریب ایتدی اول هنرپرور
فقیره یاور وناصر ذلیله یار ومعین غریبه مشفق وحامی ایدی یتیمه پدر
سخاده خاتم ایدی معدلتده نوشروان عطاده معن ایدی احسان ولطفده جعفر
نه حاجت ایلك اوصاف خصلتن تعداد کمال فضلی ایچون اشته بو دلیل یتر
که جاه‌صدره‌کلوب التی دفعه‌ویردی شرف ینه او مسند عالیده قیلدی عدنه سفر
خدا او صدر فلکجاهه دار عقباده سریر صدر معلای عدنی ایده مقر
جدار تربه‌ده بو جانکداز مرثیه‌م تأسف اوزره اوقنسون زمان حشره قدر
سزا ویرر ایسه تاریخی حزن بی غایه
جنانی حق قیله ملجأ رشید پاشایه ١٢٧٤
فی ١٥ جماذی الاخر ١٢٧٤

مرثیه

کوکللر داغدار اولسونکه هنکام محرمدر محرم اهل عشقه موسم اندوه وماتمدر
خیال ایت کیم بوکون غرقاب خون‌عذراولان کردن ضیای چشم امت بوسه‌کاه فخر عالمدر
برهنه پاوسر آل نبی سرکشته اولمشدی انکچون شمدی اعوان امیه شاد وخرمدر
بودر بر وقعهٔ ماتمفزا کیم اولمیان دلسوز مکر ابن زیاد ویا یزید وابن ملجمدر
کمینه بندهٔ آل عبایز قوم سفیانه دمادم لعنت‌ایتمك فرضدر هم‌فرض اقدمدر
وجودم ریزه ریزه ایتسه‌لر تیغ فلاکتله ینه هر ریزه‌سنده حب اهل بیت مدغمدر
ضیا سرتولا وتبرایی بیلن عارف
کهی بلبل کهی مانندیٔ پروانه ابکمدر
فی ٧ محرم ١٢٧١

مرثیه

اغلسون اول شاه وفایی سون ایکلسون اول مهر حیایی سون
ناره یناز نور صفایی سون باصمز ایاق بونده ریایی سون
ماتم ایدر آل عبایی سون
سینه‌دوکر بونده خدایی سون

عشر محرمدر اولوب بی قرار اغلیهلم ایکلیهلم زار و زار
اغلق ایله ایدرز افتخار الده دکلدر بو زمان اختیار

ایضاً

اهل غمك صاحب عرفانیوز آل نبی چاکر احسانیوز
باب علی بندهٔ فرمانیوز شاه حسینك قولی قربانیوز

ایضاً

امر تولایه در ایمانمز حکم تبرایه فدا جانمز
عرشه چیقار ناله و افغانمز اغلمه در شمدی بزم شانمز

ایضاً

آل نبی شانلرینی یاد ایدوب حال پریشانلرینی یاد ایدوب
العطش افغانلرینی یاد ایدوب خاکده دوشن قانلرینی یاد ایدوب

ایضاً

نالهمز اول شاه ایچوندر بو کون درد والم بزده بتوندر بو کون
فرقهٔ اعدایه دوکوندر بوکون خون حسین اقدیغی کوندر بوکون

ایضاً

سیل کبی چاغله ضیا ماتم ایت سینهجکك داغله ضیا ماتم ایت
قارهلری باغله ضیا ماتم ایت اغله ضیا اغله ضیا ماتم ایت

ماتم ایدر آل عبایی سون
سینه دوکر بونده خدایی سون

فی غره محرم ١٢٨٤

مسدس

امید مقدمك ایلهای مهر بی عدیل ایلر دودیده راهکده فرش فرات ونیل
خون درون اقر ایکی کوزدن مثال سیل ذوقك دکلی سیر طربگاه سلسبیل

هجرکله ایکی نهر روان اولدی کوزلرم
سن سرو قدی خیلی زمان اولدیکوزلرم

صد نالهٔ تظلم و بیك آه جانکداز درد درونه اولمدی حیفاکه چاره ساز
لایقمیدر بو مرتبه ده بندن احتراز الله ایچون ترحم ایت ای نو نهال ناز

هجرکله ایکی نهر روان اولدی کوزلرم
سن سرو قدی خیلی زمان اولدیکوزلرم

كللر غمكلنه خار الم اولدی چشممه   كلزار دهر كلخن غم اولدی چشممه
جام شراب كاسهٔ سم اولدی چشممه   عالم خلاصه دار ستم اولدی چشممه

هجركله ایكی نهر روان اولدی كوزلرم
سن سرو قدی خیلی زمان اولدی كوزلرم

یارب ندر بو نار جكر سوز افتراق   آهمدن اسمانه دوشر خوف احتراق
فلك دل اولدی غرقهٔ كردابهٔ فراق   بالله باشدن اشدی یتر موج اشتیاق

هجركله ایكی نهر روان اولدی كوزلرم
سن سرو قدی خیلی زمان اولدی كوزلرم

انصاف یوقمی ایتدیكم آه و فغان یتر   اولدردك ارتق ایلدیكك امتحان یتر
طوتدی جهانی سیل سرشك روان یتر   دردكله اغلدم یتر ای بی امان یتر

هجركله ایكی نهر روان اولدی كوزلرم
سن سروقدی خیلی زمان اولدی كوزلرم

انصاف ای مروتی یوق چشمی خونخوار   انصاف آهم ایلدی مرآت چرخی تار
انصاف غیری تیغ فراق ایتدی‌جانه كار   تاكی بو زخم حسرت و بو درد انتظار

هجركله ایكی نهر روان اولدی كوزلرم
سن سروقدی خیلی زمان اولدی كوزلرم

عالم اسیرك آفت دورانمیسین نه سین   یاقدك ضیایی آتش سوزانمیسین نه سین
وحشیسن اهوی حرم جانمیسین نه سین   ای شوخ جانمی حاصلی جانانمیسین نه سین

هجركله ایكی نهر روان اولدی كوزلرم
سن سروقدی خیلی زمان اولدی كوزلرم

فی ربیع الاول ١٢٧٣

تركیب بند

عزم ایلیانده باغه دون اول نخل پرغرور   ازهار كلستانه ویروب تازه بر سرور
ایتدی كنار حوضی نشیمنكه حضور   صو ایچره عكسنی كوریجك همچوسرو نور

بو قدمی یوخسه سرو چمندر دیدم دیدی
تازه نهال كلشن جانكدرر سنك

كوردم كیدردی ناز آتنه بنمش اول جوان   زلفی نقابن آچدی كوزنجه بنی همان
بر اود براخدی بغرم ادین یاخدی ناكهان   صوردم طوتوب عنانی ای بی امان امان

بو حسن باكه مهر جهاندر دیدم دیدی
سوز افكن اوجاغ روانكدرر سنك

اول خونی چکدی قتله نازی بچاغنی ویردی فسان خشم وتغافله زاغنی
بند ایتدی دست و پایمه کیسوسی باغنی باخدم یوزینده قرمزی کوردم بناغنی
وجهکده رنك غازه عیاندر دیدم دیدی
بالله عکس موجهٔ قانکدرر سنك

پیمانه صوندی دون کیجه مجلسده باکه یار صاندم اوزنده وصل کبی بر خیال وار
اغزین آرامق ایستدم ایتدم فدای عار دامن تك ایغینه دوشوب شویله زار زار
فکر وصال بخشی کاندر دیدم دیدی
بو سوز خیال ذهن یمانکدرر سنك

بر چشمه‌نك باشنده اوتورمش اوکلبدن کوردم النده وار ایدی بر دسته یاسمن
قارشدیردی کوادی بنی آنده کورو بن حیرتله کندی کندم اونوتدمده غیری بن
بو بر لطیف شادرواندر دیدم دیدی
یوخ یوخ ضیا سرشك روانکدررسنك

تسدیس مطلع محمود بك مستشار خارجیه

کوکل کوکل نه بو حزن والم بو غم تاکی خرابه زار جهانده بولور فنا هر شی
نه اولدی دولت جشید وقنده خسرووکی قاچرمه فرصتی قیل التزام ساقی ومی
تفکر ایتمیلده بو جهانه بر کلشی
کیدرملی کدری باقلی صفایه کشی

کرکسه خسرو وجم رستم ونریماندر کرك کدا وکرك کافر و مسلماندر
رباط دهره کلان یك دوروزه مهماندر بو وقتی خوش بچورش مقتضای عرفاندر
تفکر ایتمیلده بو جهانه بر کلشی
کیدرملی کدری باقلی صفایه کشی

باقیلسه چشم حقیقتله ذره راحتی یوق جهانی اویله خیال ایتملی که محنتی یوق
کلنجه کیتمانك با خصوص صورتی یوق بو بر کیدش که انك احتمال دونتی یوق
تفکر ایتمیلده بو جهانه بر کلشی
کیدرملی کدری باقلی صفایه کشی

شئون مظهر سرتجلیٔ حقدر وجود آینهٔ ذات حی مطلقدر
بیلسن بو حکمتی هر کارده موفقدر که عالمه کلانك کتمسی محققدر
تفکر ایتمایده بو جهانه بر کلشی
کیدرملی کدری باقلی صفایه کشی

وجوده بیهوده غمله عذاب ویرمکدن   تدارك ایتملی اسباب عیشی ما امکن
صفا ایدن ایله بردر کیدشده دردی چکن   بکورمه عاقل ایسك وقتی فرصت الده ایکن
تفکر ایتملیده جهانه بر کلشی
کیدرملی کدری باقلی صفایه کشی

نظا مبند شهور اوله لی بو بزم جهان   نه رندلر نه قد حکشلر ایتدیلر کذران
کوروب بو حالی برای نصیحت رندان   کنار ساغره یازمش بو بیتی پیر مغان
تفکر ایتملیده جهانه بر کلشی
کیدرملی کدری باقلی صفایه کشی

خلاصه ایلشم انفس ایله افاقی   چشیده ایلشم ذوق وزهر وتریاقی
بو بزمك اکلادم الایشی دکل باقی   پیاله مبی طولدر کتور کتور ساقی
تفکر ایتملیده بو جهانه برکلشی
کیدرملی کدری باقلی صفایه کشی

نشاطه اخر اولور غم بولور ضیا پایان   فقط بو مجلس دورانه بر کلور انسان
بورازی حضرت محمود بکدن ایت اذعان   که ایتدی حکمتی بو مطلعنده درج وبیان
تفکر ایتملیده بو جهانه بر کلشی
کیدرملی کدری باقلی صفایه کشی

محرم ۱۲۷۱

تخمیس غزل مشار الیه

اول بزم وصلدن که غم آورد حسرتم   مست خراب میکده پرورد حسرتم
ماند قیس رند جهانکرد حسرتم   حیرت نشین بادیهٔ درد و حسرتم
بیلم که کرم فرقت ویا سرد حسرتم

غربتده شویله خسته دلم اولمشم زبون   کیم چهره م اولدی فرقت ایله کهربا نمون
امانه چاره کوزدن ایراغ ایتدی چرخ دون   اول نور دیده نك کوزی کورمزکه آجیسون
فرقت غمیلهٔ ناصیهٔ زرد حسرتم

بر اوزکه حال راحت ومحنت ایچنده یم   حسرتده وصل ووصلده حسرت ایچنده یم
هجریله شویله حالت حیرت ایچنده یم   بن وصلت عالمنده ده فرقت ایچنده یم
عشاقه حسبحال اوله م فرد حسرتم

بیلم تموز هجر وفلاکتمی معدنم   یا زمهریر درد و بلامی نشیمنم
جای اشتیاق اوله لی همدم بنم   که سوز شمدن اتش ایچنده قالور تنم
بعضاً ترل ترل او شودر برد حسرتم

یارب ندر بو بخت بد وقلب ناشکیب عمرم کچر فغان ایله مانند عندلیب
کنجشپذیر کلخن غم اولمشم غریب وصلت بو غمکسار ایچون آه اولمدی نصیب
هجرانه قاتلمان طیانان مرد حسرتم

کل موسمنده وصلت ایدوب وعداوعشوه‌کر خاراملی کوکلده ضیا آجدی طاغلر
نخل امید شمدی دخی ویرمیوب ثمر وصلت یکی بهاره قالورسه ندیم اکر
بوسوز شمدن آتش آچار ورد حسرتم

مسدس

اسیر درد وغمدر دردن ازاد اولان کوکلم بلای هجره دوشمشدر صفا معتاد اولان کوکلم
قنی مظلومدر وارسته بیداد اولان کوکلم ایدر فریادلر بیکانه فریاد اولان کوکلم
خراب آباد غمدر بر زمان اباد اولان کوکلم
فراقکله ینار وصلکله اولشاد اولان کوکلم

کوزمدن اول پری خیلی زمانلر درنهان اولدی دوچشم زارایکی فواره آتش فشان اولدی
ییقلدی بیت خاطر یاندی دل کارم فغان اولدی طربکاه درون یانغین یرندن بر نشان اولدی
خراب آباد غمدر بر زمان آباد اولان کوکلم
فراقکله ینار وصلکله اول شاد اولان کوکلم

قنی تا صبح اغوشمده سرمست اولدیغك شبلر کشاده نافه‌دك بللور سینه سیم غبغبلر
صراحیلر سبولر بادلر جام لبالبلر سپهر ارزدده شمدیجك طوغمز او کوکبلر
خراب اباد غمدر بر زمان آباد اولان کوکلم
فراقکله ینار وصلکله اول شاد اولان کوکلم

بوکون چکمز طوتالم پنجهٔ امیده دامانك ناصل محشرده یارین قورتیلور بیلم کریبانك
درونم یاقدی ییقدی اتش جانسوز هجرانك مروتسز عجب کوکسکده یوقمی ذره ایمانك
خراب آباد غمدر بر زمان اباد اولان کوکلم
فراقکله ینار وصلکله اول شاد اولان کوکلم

ضیا کرچه قولکدر ساکه جور کله عدو اولمز قرلمش شیشه‌در خاطر پذیرای رقو اولمز
غمکله حاصلی محزوندر خنداترو اولمز مراد اینسه‌ده دخی شاد ایتمکی شمدنکرو اولمز
خراب اباد غمدر بر زمان اباد اولان کوکلم
فراقکله ینار وصلکله اولشاد اولان کوکلم فی ۲۱ محرم ۱۲۷٤

تسدیس مطلع محمود ندیم پاشا وکیل ناظر امور خارجیه

عشاق او شاه کشور حسنك سپاهیدر دولت فتادکانه یارك نکاهیدر
رندك قبای اطلس دلق سیاهیدر شیخك سریری مسجد وتاجی کلاهیدر
افکاری ملکی شهر دلی بختکاهیدر
هر کیمسه کندی عالمنك پادشاهیدر

بر شهردرکه شهر قناعت حصار ناز مهما نسراینه قوندمز موکب نیاز
قوللق افندیلك بولدمز انده امتیاز شهلك كدالك اولمز او عالمده کار ساز
افکاری ملکی شهر دلی تختکاهیدر
هر کیمسه کندی عالمنك پادشاهیدر

احوال بازکونهٔ دهر اولدی بی ثبات دولتمیدر بو دولت یکروزهٔ حیات
وهمه نه اعتبار وخیاله نه التفات شاهی کدادن ایتمدی تمیز. صنع ذات
افکاری ملکی شهر دلی تختکاهیدر
هر کیمسه کندی عالمنك پادشاهیدر

قویمز دیلرسه محنتی اصلا حضورینه استرسه شوق همدم ایدر بزم سورینه
وابسته امرینك بتون اشیا صدورینه هیچ کیمسه‌لر مداخله ایتمز امورینه
افکاری ملکی شهر دلی تختکاهیدر
هر کیمسه کندی عالمنك پادشاهیدر

بسدر نکاح عاشقه خاقانلق استمز رندانه تخت جم یتشور خانلق استمز
بر مور کاه دهره سلیمانلق استمز درویش اولورکه عالمه سلطانلق استمز
افکاری ملکی شهر دلی تختکاهیدر
هر کیمسه کندی عالمنك پادشاهیدر

دوشمش خیال ایله کیمی اندیشهٔ غمه وارمش مسرتی کیمنك حد ماتمه
بند اسارت اولمش امل نوع آدمه یوخسه باقیلسه چشم بصیرتله عالمه
افکاری ملکی شهر دلی تختکاهیدر
هر کیمسه کندی عالمنك پادشاهیدر

دامنکش اول چو سرو غم روزکاردن آزاده اول فساد حزان و بهاردن
قالمز کشی رمنده کبر و شهر یاردن ایتمز مرور منتعمات اول دیاردن
افکاری ملکی شهر دلی تختکاهیدر
هرکیمسه کندی عالمنك پادشاهیدر

ملك قناعتك چکلوب بر بو جاغنه دهرك تنزل ایلدم باغ وراغنه
کیرمز دلك صدای حکومت قولاغنه باقمم اصول رسم و طریقك یساغنه
افکاری ملکی شهر دلی تختکاهیدر
هر کیمسه کندی عالمنك پادشاهیدر

بو کارکاه عجبه نمادر بو کارکاه   یکساندر انده ذلت وغم عزت و رفاه
مقصد ضیا رفاه ایسه ایتمه امید جاه   بلم ندر بو دغدغهٔ ملك وتختکاه

افکاری ملکی شهر دلی تختکاهیدر
هر کیمسه کندی عالمنك پادشاهیدر

۲۲ شوال ۱۲۷٤

غزلیات

مرغ لاهوتم که تا سوت آشیان اولمز بکا   طائر قدسم زمین وآسمان اولمز بکا
منعکس آینهٔ طبعمده نقش کائنات   صورت ومعنیده بر سر نهان اولمز بکا
رند عالی مشربم خمخانهٔ اندیشه‌ده   طاس معکوس فلك برجرعه‌دان اولمز بکا
وارنکاه خشمنه چشم آشنالق سنده‌ده   غمزهٔ دلبر بلای نا کهان اولمز بکا
شاعر سردرهوای روزکارم خامه‌وش   وصف زلف دلربا عقد لسان اولمز بکا
اول فلاطون حکم اموز تحقیقم که بن   بو علی شاکرد درس امتحان اولمز بکا
قهرمان هفتخوان محتم رستم کبی   دفتر افلاك لوح داستان اولمز بکا
یکه تاز عرصهٔ نظم وبیان اولدم ضیا   شهسواران بلاغت همعنان اولمز بکا
در که والای مفتی العصره ایتدم انتساب   اندن اوزکه بر معلا آستان اولمز بکا
عارف اسرار حکمت کیم دیسه شایسته‌در   راز مرآت دل عالم نهان اولمز بکا
بحث علم ایتدکجه لایقدر دیسه ابن کال   مجلسمده بر ندیم نکته‌دان اولمز بکا
یاد ایدوب لطف جمیلن دیر زبان روزکار   بوندن اعلا برحیات جاودان اولمز بکا

حشره‌دك یارب مقام شرعه زیب افکن اوله
بو دعادن غیریسی ورد زبان اولمز بکا

فی جمادی الاولی ۱۲٦۸

نه ال ایتدی عجب نشئهٔ شراب سکا   که سرخیٔ می اولور پردهٔ حجاب سکا
سن اوج حسنده بر ماه عالم آراسین   نه یوزله عرض جمال ایلر آفتاب سکا
کرفتهٔ خم زلف نکاره بکزرسین   کوکل ندن کلیور بویله بیتاب سکا
ندکلو جور وجفا ایتسك اولمم آزرده   که قورقرم اوله محشرده بر عتاب سکا
سرشك کریه وخون جکرله بسلندك   ایکی کوزم یننه بندندر آب وتاب سکا

جناب عاصمه عرض ایت نظیره مسئله سن
ضیا کلور ایسه اندن کلور جواب سکا

فی ٢٤ جمادی الاولی ۱۲٦۹

رنج خاطر ویرمسون فریاد وافغانلر سکا   کلعذارمسن همان صاغ اول فدا جانلر سکا

چوقیدر سردرهوای زلفك اولمق روزكار   بر پریسین كیم مسخردر سلیمانلر سكا
جنبش مژكانكی خاطر نشان قیل متصل   بر كزار یاردر ای دل بو پیكانلر سكا
سنكه شاه حسن وآنسین الویرمی سودیكم   دلشكنلكلر بونقض عهد وپیمانلر سكا
قندەسین ای دامن امید بیلسم قندەسین   چاك چاك حسرت اولمشدر كریبانلر سكا
سن خرام ایتسك كلورجوشه ملكلرشوقدن   یا نصل صبر ایتسون انصاف ایله انسانلر سكا
هی نەسنكین دلسین ای كافركه تأثیر ایلز   آهلر فریادلر چاك كریبانلر سكا
عاشقانه بر زمین تازه كوستردك ضیا
غبطه ایلرلرسه شایاندر سخندانلر سكا

صفر ١٢٨٠

غم عشقكله ایتدم شویله بر داغ درون پیدا   كه هر زخمنده بیك فرهاد ایله بیك بیستون پیدا
دكل صبح ومساخون دلن نوش ایتمكه خلقك   فلك بزمنده ایتمش ایكی جام لاله كون پیدا
خلاصه چاره یوق عالمده كم دردك بری بتسه   برنده اولور اندن دخی بر دردفزون پیدا
جهانده بولمامشدر بن كبی برمورد كامل   اوللدن كسوۀ تركیبده صرف جنون پیدا
نه جادودر او خونی غمزەلر كیم هرنكاهنده   ایدر تسخیر ایچون عشاقی بیك مكروفسون پیدا
طریقكده دلیل استر ایسك صدق عزیمتدر   اولور هرخطوەده برنقش پای رهنمون پیدا
ضیا پك چوق زمان استركه میدان بلاغتده
اوله ذاتم كبی بر فاضل صاحب فنون پیدا

فی سلخ شوال ١٢٧٠

دهری طوتمش پرتو خورشید عالمكیر بخت   منجلیدر جملۀ ذراتده تأثیر بخت
جهلیده تحصیل ایچون البت ایدردك اهتمام   ممكن اولسیدن فدای فضل ایله تغییر بخت
فرق ایچون تمییز اهلیتدەكی نقصاننی   صورت اعاده اسلاف ایتدیلر تصویر بخت
عزت جهله هوان علمه یوقدر برسبب   مقتضای عقل وحكمتسه اكر تدبیر بخت
بر مؤثردن ظهور ایلر ضیا آثار هب
صرف تعریض وتسلیدر بزه تعبیر بخت

فی جمادی الاخری ١٢٩٠

دوكرچشمم كبی بر ماهرو هجریله قان ای صبح   دكلدر هر شفق بیهوده پرخون اسمان ای صبح
اریتدی جسم زارم آتش حسرت مثال شمع   چراغ بزم ایدم جانانه بنده برزمان ای صبح
انیس وغمكسارم سنسین انجق شام غربتده   یتر هجران یترالله ایچون اولسون امان ای صبح
بو اورلر تسلیت سندن غریبان شب حسرت   بو خصلت صدقكه یمزمی هركونده نشان ای صبح
ضیای ناشكیبه كتم راز ایتمكده بكزرسین
كریبان چاك اولورسین چیقمز اغزندن فغان ای صبح

فی جمادی الاولی ١٢٧٨

دل مجروح ایدر اول غمزهٔ جلاددن فریاد   که مظلوم ایلر البت خنجر بیداددن فریاد
نه آه ایتدی اثر نه ناله‌دن یار اولدی آسوده   فغان افغان بی تأثیردن فریاددن فریاد
دکل‌دکس صدانك یاد ایدوب کهسار شیرینی   ایدر صوردقجه زخم تیشهٔ فرهاددن فریاد
یا بن بیهوش عشقم یا اوسرمست محبتدر   ایشتمم نیجه دملردر دل ناشاددن فریاد
چکنلر کو شمال طالع ناسازدن آزار   ایدر طنبوروش مضراب استعداددن فریاد
شئونات جهان وابستهٔ حکم مشیتدر   عبثدر دست کردون ستم بنیاددن فریاد
زبان شکوه‌دن آگاه بر کوش ترحم یوق
ضیا فریاددن صدداد دست داددن فریاد

فی ۲۱ رجب ۱۲۷۰

طوپلمش بر دسته سنبل یار پرچم قویمش آد   قطره قالمش باده‌دن اغزنده کلفم قویمش آد
بر عجب آتش براقشدرکه مهرك سینه‌مه   که اکا عشاق یاره‌کاه مرهم قویمش آد
مرده دللرجان بولور هرقطره‌سنده نشئه‌دن   حیفکیم آب حیاته می دیو جم قویمش آد
پرده پرده صنعت ابزاز ایتمکه استاد صنع   بر تیاتروخانه یاپمش صکره عالم قویمش آد
ایتمدن تحقیق حال دهری ارباب لغت   ماتمه شادی دیمش شادی‌یه ماتم قویمش آد
هی نه قدرت هی نه صنعتدرکه خلاق ازل   برآوچ طپراغی تخمیر ایتمش آدم قویمش آد
حلقه حلقه اهلدرکیم صارلمش پاینه
ای ضیا جانان اکا کیسوی پرخم قویمش آد

فی ۱۲ ربیع الاول ۱۲۷۵

دعوئ بوس دهانك داده ودل نابدید   بر عجب تزویرکیم مسئول وسائل نابدید
کشتئ عقله اولور هر موجی برکرداب یأس   عشق بردریای عماندرکه ساحل نابدید
حیف کیم کمکشته راه تیه حیرت اولمشز   بر صدا کوش ایلرز اماکه قائل نابدید
کونده‌یوز بیك سر اولور غلطیدهٔ میدان عشق   ارده مقتول ناپیدا و قاتل نابدید
عاقل ومجنونی تمییز ایتمکه انصاف ایله   حیف کیم عالمده بر معقول عاقل نابدید
یکه تاز عرصهٔ نظم و بلاغتسین ضیا
کویا بر شاعر صاحب فضائل نابدید

فی شعبان ۱۲۷۲

بر پتردی طویسه کوشم اغزیمه جانم کلور   صانورم غمخانه‌می تشریفه جانانم کلور
دامن طوتمق ایچون دوشدکجه یارك پاینه   رهکذار دستمه کندی کریبانم کلور
استمم بلبل صداسن خاطر ناشادمه   حسرتکله ایتدیکم فریاد وافغانم کلور
قنده‌سین ای صبر طاقتسوز طرف باغدن   شهلوندم سودیکم سروخرامانم کلور
ای ضیا البته قورتلمز زبانمدن فلك
بن کیدرسم مجلس دورانه دیوانم کلور

فی ۲۲ محرم ۱۲۷٤

تیغلك غمزه‌كده خنجرلكده مژكانكده‌در
شوخسین اسباب قتلك جمله‌سی یانكده‌در

زلفك آسا شوق دامانكله اولدم تارمار
روز محشرده ایكی دستم كریبانكده در

بولسون جمعیت آرام تا روز وصال
شول كوكللر كیم خم زلف پریشانكده در

بر نكهله اولدررسین كه ویررسین تازه جان
عاشقك موت وحیاتی چشم مستانكده‌در

ای ضیا آینهٔ فیض ازل اولمش دلك
شمس عشقك پرتو آثاری دیوانكده‌در

شام شریف والیسی دولتلو محمود ندیم پاشا حضرتلرینك غزل عالیلرینه نظیره در

كوكل دشت فراقك طائر شكسته بالیدر
تجسر لانه‌سی غم یادی افغان حسب حالیدر

بیلور دخت رزك مغبچه وقت حرمتن كویا
كه مجلسده الینه الدیغی ساعت حلالیدر

ید استاد قدرت نو بنو آثار ایدر پیدا
فلك سر قضانك پردهٔ ظل خیالیدر

نصیبی یوقدر اهل لطفدن بز كشته بختانك
درون یمده حالا كاسهٔ كرداب خالیدر

تواضع مشرب ممدوحدر ارباب رفعتده
فقیر ایلرسه عرض مسكنت خودكندی حالیدر

نوله نظم ولی نعمته اولسم ضیا پیرو
هنر بخشنده كلك شوخ مشرب لاابالیدر

خدیو كامران محمود پاشای علی خصلت
كه قهر خصم ایچون حالا دمشق شامه والیدر

سر افراز سر افرازان میدان بلاغتكیم
معارفده كمال وانوریدن كعبی عالیدر

فلك محجوبدر ابر كهربار سخاسندن
جهان ممنون احسان كف دریا نوالیدر

هنرده معرفتده لطفده احسان وهمتده
نظیری وار ایسه آیینه‌ده كندی مثالیدر

اوله اقبال و دولت همركابی قنده عزم ایتسه
زبان اختصاصك بو دعا زیب مقالیدر

كاه ایدر بر نشتر مسموم مرهمدن ظهور
كاه ایلر نوشدارو كاسهٔ سمدن ظهور

هب صنایع بر مؤثردن بولور فیض وجود
كرچه ایلر صورتا آثار ادمدن ظهور

بار خاطردر بلا جویان عشقه آشتی
لذت اول شادیده دركم ایلیه غمدن ظهور

هب هواداران ایتمشدر پریشان روزكار
فتنه‌لر كیم ایلر اول كیسوی پرخمدن ظهور

نامنی حرمتله حالا یاد ایدر رندان عشق
خیلی دمدر كرچه صهبا ایده‌لی جمدن ظهور

تشنكان معرفت اولسون ضیا سیراب فیض
ماء حكمت ابادی میزاب خامه‌مدن ظهور

فی ١٢٦٨

عالم عشقك دلم بر آتشين درياسيدر   كوزلرم كويا او دريانك ايكى مجراسيدر

بوسه دن صكره كناراستروصال استركوكل   سوديكم معذور طوت دنيا طمع دنياسيدر

ماه نومى خنجر جانمى دينور ابروسنه   درس عشقك اشته مشكل مبحثى بوراسيدر

صانمه جورندن ايدر عشاقه ايتمه‌كيچ نكاه   چشم مخمورى اوست عشوه‌نك شهلاسيدر

رندى ياقلاشدرماق استر جوار جنته   واعظك بوهاى‌وهوى‌هب‌سينورغوغاسيدر

عشق اوله شول مرده كيم ماندرندلايخوار   كنج كلخن كلشنيدر خون دل صهباسيدر

خالق معنى ضيادر كرچه سوزده شاعران

كيمسى موسى كيمى موسانك اژدرهاسيدر

فى رمضان ١٢٧٧

عجبدر هركس اوضاع فلكدن داده كلشدر   كلان كويا بو محنتكاهه هب فرياده كلشدر

قناعت ايلدم شم ايله زلفك نشئه حالنده   صارلمقده اكرچه خاطر ناشاده كلشدر

دل بيماره كويا تازه جان كلدى سلامكدن   بو احسانك بكا طوغريسى فوق العاده كلشدر

عجب بر حسنه مالكسين كه اندام دلارامك   نه فكر مانيه نه خاطر بهزاده كلشدر

كذر كاه جهان بندركه شهر حقيقتدر   كيدنلر اول دياره بو خراب آباده كلشدر

ندر بيلم ضيا بو شيوهٔ اعجاز نظمكده

مكر روح القدس انديشه‌كه امداده كلشدر

فى ٢٤ شوال ١٢٧٣

كورمدن آثار نيسانى بهار الدن كيدر   كللر اخر دام اولور اما هزار الدن كيدر

نوجوان سومكده بن پيرانى تعييب ايلمم   حسن اولور كيم سير ايدزكن اختيار الدن كيدر

رزق مقسومه قناعتدر مآلى حكمتك   كاه حرص نوشكار ايله شكار الدن كيدر

ساربان وقت ايسك حزم ايله زيرا وقت اولور   بر طوپال مركب بلاسيله قطار الدن كيدر

قلت ادراكدن صانمه ضيانك غيرتن

نيلسون كيم بركلور صبر وقرار الدن كيدر   فى جمادى الاخرى ١٢٨٨
جنوه

نه قانونه نه جبر وزوره نه خنكاره تابعدر   بو بندركهده هركس درهم ودينار تابعدر

فلك برماهرو عشقيله دور ايتدردى دنيايى   بنم بختم عجب بر كوكب سياره تابعدر

كيدن كاز كلان مشكوكدر بيل قدرينى حالك   بودهرك محنت وذوق بتون افكاره تابعدر

سحاب اسايوررلر يرده جامد كورديكك طاغلر   بتون ذرات بر قانون استمراره تابعدر

اهالى تابع متبوعدر شاهد حقيقتده   يكونك حكمى بالاسنده‌كى مقداره تابعدر

ضيا افكار عصره اتباع ايت راحت استرسك

خس وخاشاك زيرا جوشش انهاره تابعدر

فى رمضان ١٢٨٧
جنوه

صانمه گردون چنبر دور زمانی دوندرر | بريد قدرت بو دولاب جهانی دوندرر
حجره‌ٔ خورشید در ذراتی کرچه دوندرن | کیم عجب اول حجره‌ٔ آتشفشانی دوندرر
بو نه آتشدرکه یارب عشق دیرلر نامنه | هر شراری بیك زمین وآسمانی دوندرر
هی نه دریادر او دریای ازل‌کیم قطره‌سی | آسیای عالم کون ومکانی دوندرر
خسته‌در دل شویله کیم دست تردده اجل | بر یانندن بر یانه اول ناتوانی دوندرر

عالم نظم وبلاغتده سلیماندر ضیا
پارمغنده خاتم سحر وبیانی دوندرر

فی ٣٠ شعبان ١٢٩١

چشم نکاره باغرك پرسوز وتاب کوستر | شاهین ناز آلشسون لخت کباب کوستر
رسمنده ای مصور چوق دقت ایت میانه | چشمن اوست نازك آز نیم خواب کوستر
باق جامه عکسك آلسون اول نخشب زنخدان | صنعتله صکره آندن بر آفتاب کوستر
واقف ایسك جهانك انجامنه المدن | نه اضطراب عرض ایت نه پیچتاب کوستر
هر خطوه چاه غدر دشت امل خیال ایت | یا دوش چه بلایه یا اجتناب کوستر

بر افتابه براول مهوشه نکاه ایدرز | شباهت اویله‌که فرقنده اشتباه ایدرز
رواق عرشه چیقر حلقه حلقه شعله‌ٔ دل | سحر که سوزش عشقکله آه آه ایدرز
دریغ کوهر عالمبهای عمره دریغ | که بز انی غم دنیا ایچون تباه ایدرز
پلاسپاره‌ٔ اخلاصمزله روز حساب | جناب شیخ ریاکاره بر کلاه ایدرز

اساس قنطره‌ٔ عالمی ضیا اونودوب
عجب که رهگذر سیلی خوابگاه ایدرز

فی ١٤ جمادی الاولی ١٢٧٠

وطن مألوف اولنلر بی سبب ترك دیار ایتمز | ضرورتسز جهانده کیمسه غربت اختیار ایتمز
دونر سیمایه فکر ایتدکجه حسنك اضطرابندن | کوکل بر پرده ای آرام جان سنسز قرار ایتمز
نه غم رسوای اولورسه زلفکه دل باغلیان مجنون | گرفتاران زنجیر محبت قید عار ایتمز
پیقردی کوهکن اهیله طاغلر طویمدی شیرین | عجبدر کاه سوز طاشدیکر انسانه کار ایتمز
بزه خون بشر سرمایهٔ نصر وشجاعتدر | سباع دشت وهامون کندی جنسندن شکار ایتمز
نظام خلق عالم محترمدر عند باریده | خدا قادردر اما سیمی زر لیلی نهار ایتمز

ضیا اول عارف اگاه دل تحسینه شایاندر
که نقصانن بیلوب عرض کمال وافتخار ایتمز

فی ٥ ربیع الاول ١٢٧٥

دم صباح اولنجه عیان نفس بنفس | وجود دهره کلور صانکه جان نفس بنفس
کیرو آلور نه ویررایسه روزکار اخر | کوروك بونکتدیی ایلر بیان نفس بنفس

حیات آلدیغی دمدر مات ویردیکی دم کشی اولور دیریلور آن بان نفس بنفس
دکل نفسده اثر اعتقاد تامده در ویرر مریضه شفا رقیه خوان نفس بنفس
نه دیکلنور نه طورر لحظه رهنورد حیات مدار عمری ایدر طی همان نفس بنفس
ایدر حقیقت توحید نولدیغن اسماع اولنجه نیرن ونی همزبان نفس بنفس
ضیا تواتر انفاسدن مشاهددر
که شمع وار بتر بو جهان نفس بنفس

فی جمادی الاخری ١٢٩١

بزم نوشانوشده غم برطرف می بر طرف ساقیا غم قنده عالم برطرف می بر طرف
ذوق فیض عشق آیرلز دل آکاهدن اولهمز پیمانهٔ جم برطرف می برطرف
می اغر مرهمدن اول خاطر مجروحه قونسه برمیزانه مرهم برطرف می برطرف
قنغیسین بلم دل شوریده ایتسون اختیار بوس لعل یار کلفم برطرف می برطرف
مرحمت ویردی ضیا مجاسده یاره مست ایکن
کریهٔ چشم دمادم برطرف می بر طرف

فی شعبان ١٢٩٦

اولیدی اولدیغی حاله رضاسی انسانك بو رتبه اولمز ایدی چوق بلاسی انسانك
ندر اوحسن او تناسب او قامت بالا سنی کوررده قالورمی ریاسی انسانك
اثیم معترفه مرحمت مروتدر قرین عفو اولەکلمش خطاسی انسانك
تحمل ایتدیکی اوضاعه طاغلر ایدهمز صودر باقیلسه اساس بناسی انسانك
دریغ عمر عبارتسه کر بو محنتدن بکر امید ایله صبح ومساسی انسانك
هزار شکله کیرر هر نفسده خلق جهان قبول اولنسه اکر هر دعاسی انسانك
سپهر مدفنی مأکل ایتمش انسانك اولور ینه تن انسان غداسی انسانك
طوغر الله بکر درد ایله اولور غمله بیلنسه آه نه دمدر صفاسی انسانك
ضیا سزا اولەمز نعمت محبتکه
جوان اولورسه دخی بیوفاسی انسانك

فی ١٦ محرم ١٢٧٤

سنسز جهانه عطف نکاه ایتمز اولدی دل بیتابی فراق ایله آه ایتمز اولندی دل
محنتکه جهانی بیلوب دامکاه غم چوقدندر آرزوی رفاه ایتمز اولدی دل
جسم ورخك کوروب دوشەلی قید زلفکه فرق سفید وسرخ وسیاه ایتمز اولدی دل
ساحلرس فتور اولدلی کشتیٔ امید دریای آرزوده شناه ایتمز اولدی دل
ازاده سردر افت منتدن ای ضیا
زیرا امید تاج وکلاه ایتمز اولدی دل

فی ٣ محرم ١٢٧١

وجود ملکه افراد رعیت جزء لازمدر   نصل جمع الوفه نصرت آحاد لازمسه
براقسون ذکر حیر آثار و افعالیله عالمده   اکر بر ادمه خیر الخلف اولاد لازمسه
منافع مختلفدر اقتضای روزکار اوزره   دکل عریانه لازم ناخدایه باد لازمسه
صاقن اقبال ایچون اشخاصه اولمه آلت اغراض   سکا لازم می اولمق عالمه جلاد لازمسه
امور بیتی هب وارمی تصرف ایتمکه حق   اکر دختر ایچون ناچار برداماد لازمسه
ضیا آسا کمال کامله پیرولك ایتسونلر
هرذمندان ایچون تقلیده براستاد لازمسه

فی غره صفر ۱۲۹۵

الور هرلحظه ذوقه عمری بر میخانه‌در عالم   ویرر هرقطره سن بیك جانه برپیمانه‌در عالم
جهان اتش پرست پرتو اقبال ودولتدر   اکر سوزان اولورسك شمعکه پروانه‌در عالم
همان بر واریمش بر یوق ایمش درحاصل دوران   سراسر عبرت افزا بر غریب افسانه‌در عالم
جنون وعقلی تمیز ایلك معنیده مشکلدر   هله معقول اولان شوعقل ایسه دیوانه‌در عالم
خرابی جهان عمرانه نسبتله واقعدر   نه رتبه اولسه معموراولقدر ویرانه‌در عالم
نه خسرولر نه جملر کلدی کچدی جلوه کاهندن   نیجه بازیچه کورمش بر تیاترو خانه‌د عالم
ضیا بیك کاربان عاقل کذار ایتدی زمیندن
بیلنمز بیلدی هم کیمسه‌لر حالا نه در عالم

فی ۱۵ جمادی الاولی ۱۲۷۵

ظن ایتمه بن اماسیه‌ده پاشالق ایلدم   بولدم یتیم خلقنی بابالق ایلدم
دلخواهم اوزره بر ایشه باش اولمدم دریغ   مجلسده کرچه بن دخی اعضالق ایلدم
ای خوش اوشیکه یانه یانه بزم یارده   مانند شمع انجمن ارالق ایلدم
نه صوفی یه نه رنده یراندم زمانه‌ده   مسجدده سبحه بزمده صهبالق ایلدم
بولدم حضور قلب ضیا جمله کاری
تفویض قبضهٔ قدر خالق ایلدم

اماسیه
فی صفر ۱۲۸۲

کریزاندر حضور و خواب جسم ناتوانمدن   اوصاندردی بنی تلخیٔ هجرك طاتلی جانمدن
اوللدن لاله‌زار داغ جسمم دور خطکده   بهاران ریزه چین شوق اولور فصل خزانمدن
اکر بن کلشن اولسیدم بو بخت واژکونمله   بتردی هرکیه معکوس هیئت خاکدانمدن
فراقکله ینار جورکله بردم قان ایچن کوکلم   ایدر اتش ترشح شمدی چشم خونفشانمدن
عدودر جسممه جان حسرتکله شویله کیم طورمز   معاذالله خیالك بر نفس ایرلسه یانمدن
کچن اهل دلی اشفته کام عشق ایدر خاکم   کلور بوی محبت ریزه ریزه استخوانمدن
سبب اسرار عشق فاشه فریاد و فغاندر هب
ضیا فریاد آهمدن فغان کندی فغانمدن

فی ۲۵ جمادی الاولی ۱۲۷۰

فنون فتنه‌یی زلفك خط پر فندن اوکرنسون | کشی بر درس اوکرنسونده‌ك دشمندن اوکرنسون
یتار بیك داغ وار سینه‌مده حاجت یوق بیابانه | فنون عشقی مجنون شمدی کلسون بندن اوکرنسون
چکر بیللرجه حسرت وصلت یکروزه‌ٔ یاره | هزار آیین صبری کلبن کلشندن اوکرنسون
وصال یاره ایرمز سینه‌چاك حسرت اولمزسه | کوکل رسم طریق عشق پیراهندن اوکرنسون

ضیا سجاده‌ٔ معنیده سنسین مرشد تحقیق
فنون نظمی ارباب معارف سندن اوکرنسون
فی ١٥ ربیع الاخر ١٢٧٣

بر کون اوله‌جق بن کبی نالان اوله‌جقسین | ایتدکلرینه سنده پشیمان اوله‌جقسین
توسیع معیشتده بتون ذکر ایله فکرك | شیخم نه زمان سویله مسلمان اوله‌جقسین
بو عشوه بو رفتارکه وار سنده کوچکدن | بیلم نه یمان آفت دوران اوله‌جقسین
بو ناز وروش سنده‌که وار تازه نهالم | بیلسك یا نصل سرو خرامان اوله‌جقسین
چون خاطرمی ییقدك ایا چرخ ستمکار | چوق چکمیه‌جك سن‌ده‌نی ویران اوله‌جقسین

بر کون کله‌جك حیف ضیایه دیه‌جکسین
ایتدکلرینه سنده پشیمان اوله‌جقسین
اماسیه
فی ٢٠ ربیع الاخر ١٢٨٠

تیر مژکانك کوکلده یادکارمدر بتون | سودیکم ایتدکلرك خاطر کذارمدر بتون
عاشق هر شوخ می مشرب قلندر طالعم | چکدیکم پیانه‌لر مجلسده یارمدر بتون
حلقهٔ چشممدر اول دام فسونکم استسم | طائران اوج استغنا شکارمدر بتون
لایقم هر جوره کم قوپدی المده دامنك | چکدیکم محصول دست اختیارمدر بتون

عالم تحقیقده میخانهٔ فیضم ضیا
عارفان بزمده رند لا یخوارمدر بتون
فی جمادی الاخری ١٢٧٠

دشمنلرك چراغی دیمم روشن اولمسون | حقدن بولوز ایدن کتولك بندن اولمسون
قرب وصال حضرت ایسه قصدك ای مسیح | پشمینهٔ دلکده غم سوزن اولمسون
عبرت الوب حکایت فرهاد وقیسدن | مردم دین جهانده اسیر زن اولمسون
دامان وصلی تك الده چکسونده نازدن | استرسه تنده نیمهٔ پیراهن اولمسون

داود چرخ درد ایله موم ایلدی ضیا
عالمده کمسه بن کبی آهن تن اولمسون
بوسنه
فی شوال ١٢٧٩

آصفك مقداریغی بیلز سلیمان اولمیان | بیلز انسان قدرینی عالمده انسان اولمیان
زلفنه دل ویرمین بیلز کوکل احوالنی | اکلاماز حال پریشانی پریشان اولمیان
رزقنه قانع اولان کردونه منت ایلز | عالمك سلطانیدر محتاج سلطان اولمیان
کیمکه قورقاز حقدن اندن قورقار ارباب عقول | هرنه استرسه یاپار حقدن هراسان اولمیان

اعتراض ایلرسه بر نادان ضیا خاموش اولور
چونکه بیلز قدر کفتارین سخندان اولمیان
خورشو
فی شوال ١٢٩١

نه نالهیه نه آه سحرگاهـه سرفرو   اتمم طریق عشقده همراهـه سرفرو
تحسین که منت ایتمدی شیرینه جان ایچون   فرهاد قیـلدی تیشهٔ جانکاهـه سرفرو
تعظیم ایله اباغنی پوس ایتمـك استیوب   ایلر صراحی بزمـده اولماهـه سرفرو
بو نظم نوزمین بلاغت نشارده
عالم ایدر ضیای دل اگاهه سرفرو

فی غره ربیع الاخر ١٢٧٣

نوع انسان حشرهدك تعظیم ایدرلر آدینه   کیم فدای نفس ایدرسه جنسنك امدادینه
طاشدن اولسه توبهنك قلبی طایانماز باغده   نیـلرك افغانـنـه بلبـلـلرك فریادینـه
روی خاکی ظلم ایله پامال ایدن ظالملرك   زیر خاکك حالـنی کلزمی یارب یادینـه
شمـدیکی عاجزلرك دعواسـنی سیر ایلین   چکمشك رحمت اوقور فرعوننه شـدادینه
یا قنـاعت اختیـار ایلر یا ذلی ارتکاب   عصر یمزده اویدرانلر مصرفی ایرادینـه
نیك و بد هرکس بولور عالمده البت ایتدیکن   کندی بولمازسه جزا میراث اولوراولادینه
چرخـدن الـدم ضـیا تیغ زبانله انتـقام
رحمت اولسون فن نظمك پیرینه استادینه

فی شوال ١٢٩١

تبدل ایلـدی اسما ایله حال جهان شمدی   سـپهره خاکدان دیرلر زمینه آسمان شمدی
کمانلر واصـل آماج مطلبـدر سهام آسا   سهام استـقامت اولدی همقدر کمان شمدی
هنر ایش بیلمامك حق وجهالت کاردانلقدر   درایت عاجز الداتمق ظرافتدر یالان شمدی
مروت مرحمت دیرلر براز شی واردی عالمده   ایشی ارباب جاهلك جمع ثروتدر همان شمدی
مقدم صو کتورمك دستی قیرمق برایدی اما   عجبدر مظهر رجحان اولوردستی قیران شمدی
جهالت چارسوی دهری طوتدی شـویله کیم هرکس   زیانی سود ظن ایلر دخی سودی زیان شمدی
رجال اوزره نسا قوامهٔ صاحب نفوذ اولدی   ایدر تعلیم آوازه خروسـه ماکیان شمدی
تغیر ایلمشـدر عالمك اول رتبـه اخـلاق   بزه نقلی تواریخك کلور کویا یالان شمدی
نه رنکین سوز بولوردی بر زمانلر کلسه کفتاره
ضـیایی ایلمدی دمبستهٔ حیرت زمان شمـدی

فی ٢١ جماذی الاولی ١٢٩١

ای بلبـل بلاکش چکمـه جفای خاری   وصل دوروزهٔ کل دکمز بو خارخاری
بیلم نیچـون کوزللر عشـاقه ناز ایدرلر   کورمکدر اختیاری سـومکدر اضطراری
نور هدای عقـلی ویرمش ایکن خداوند   خلقـك عجب دکلمی مهدییه انتظـاری
تا کی کوکل چکرسـین اندوه روزکاری   فصـل بهار کلـدی سیر ایله لالهزاری
کلزاری ایت تماشـا قیـل نظرهٔ چمنزار   باق فیض لایزاله کور صـنع کردکاری
فرش ایلیـوب زمینه بر پرنیـان اخضر   اعزاز ایدر طبیعت سـلطان نوبهـاری
رنك شقق دکلـدر هر صبح اولان نمایان   عـکس ایتمش ارغوانك افاقه احمراری
سر تاپیا مجوهر طاقش صانور عروسان   ازهـار ایله کورنلر اشجـار مرغزاری
هر قطره آب نیسـان برچشمه ماء حیوان   کویاکه جان باغشلار ذراته روح ساری

یا قطره قطره شبنم یا قطعه قطعه الماس / یا عکس مهر تابان یا نور فیض باری
کلبرك ایچنده غنچه کویا که ظاهر ایلر / لوح زمرد اوزره یاقوت آبداری
باد سحری یارب یا نفخهٔ مسیحا / یا قبض قلب عارف یا موج آب جاری
غبطه اورند عشقه کیم عزم کلشن ایلر / جیننده شیشهٔ می یانده کلعذاری
بر الده جام باده بر الده دست جانان / ایلر سحر نشیمن صحرای لاله‌زاری
که ناقل پیاله صد رعشه ایله عاشق / که ساقیٔ قدحکش بیك ناز ایله نکاری
هر شیوه‌سنده پنهان بر طور هشربایی / هر نکته‌سنده مکنون بر وضع دلشکار
رخساری کل کل اولمش دستنده جام لبریز / تانافه دك دوکلمش کیسوی تارماری
صد چاك پیرهنلر کلبوسه چین دهنلر / بر یانده زهد وعفت بر یانده شرمساری
بردر ضیا فناده تحقیق ایله تصور
واری یوغی جهانك هب امر اعتباری

فی صفر ١٢٩٢

هی قنی اولدمکه دلده ارزولر وار ایدی / شوقلر غملر هوسلر جستجولر وار ایدی
بر زمان نیدی خراباتك اوفر و شوکتی / انده بربر نعره‌لریك های وهولر وار ایدی
خوابه‌واردم اغلایوب رؤیاده کوردم‌دون کیجه / باصدیغی یرلرده یارك‌قانلو صولر وار ایدی
کام الوردی باغ عالمدن مشام آرزو / لاله‌ده سنبلده اول رنك وبولر وار ایدی
شمدی بر کهنه‌سفالی چوق کوررساقیٔ دهر / بزمزده بر زمان زرین سبولر وار ایدی
دلربالر بویله دامنکش دکلدی بزمدن / هر کیجه عاشق ارارلر ماهرولر وار ایدی
سن ضیا کلمزدن اول دهره مانند ندیم
عرصهٔ نظم وهنرده نکته کولر وار ایدی

فی جماذی الاخری ١٢٩٠

اولمسون فرض‌ایله هیچ انجام‌کار اندیشه‌سی / الویرر انسان ایسك ناموس‌وعار اندیشه‌سی
روحدر عنصرده اولدقجه کسلمز اضطراب / حالیدر مرغ قفسبندك فرار اندیشه‌سی
کرچه بلبللر اولان اشقته خاطر غنچه‌دن / غنچه‌دنك‌ده صورسه‌لر واردر هزار اندیشه‌سی
زخم خاری موسم هجر خزانی فکر ایدر / عقلی وارسه بلبلك ایتمز بهار اندیشه‌سی
کیم ضیا بیلسم سنی بویله پریشان ایلین
روزکارك حالیمی یا زلف یار اندیشه‌سی

فی جماذی الاخری ١٢٨٩

پایمالك اولمق ایدیله دامانك کبی / سینه چاك حسرتك اولدی کریبانك کبی
چون بنی سودای زلفکله سن ایتدك تارمار / تارمار اول سن دخی زلف پریشانك کبی
لذتی تا حشره‌دك خاطر نشاندر عاشقه / کورمدم بر یادکارك زخم پیکانك کبی
اولمسون جانان دخی آکاه حالکدن ضیا
راز عشق صاقله کنج سینه‌ده جانك کبی

فی ١٥ محرم ١٢٧٥

مه طلعتك خيالى دل بيقراره دوشدى   صانه‌سين كه عكس ماهك يم بيكناره دوشدى
سركوبى خون دلدن ينه لعلزاره دوندى   كورينوركه ميل جانان هوس‌شكاره دوشدى
دل زاره اولدى ظاهرره شهر حيرت اخر   يولى رهنوردعشقك نه عجب‌دياره دوشدى
كرهٔ زمين اولورسه نوله حشره‌دك پرآتش   بنم تش دلمدن اكا بر شراره دوشدى
يازق اول هوا پرسته‌كه بو بزم بى بقاده   براقوب صفاى جامى غم روزكاره دوشدى
بكاقوقلدوب كل‌رخ اورجم اوماه بوزدى   بو سنه زهى تصادف رمضان‌بهاره دوشدى
اوله عارفان عصره بو غزل ضيا هديه‌م
يم عشق جوشه كلدى‌بوكهركناره دوشدى

فى ١٧ رمضان ١٢٧٣

چاره جو اولدقجه درمان دردناك ايلرسنى   اى كوكل بو دردعشق اخر هلاك ايلرسنى
شانه‌وش پك دوشمه اى عاشق‌هواى زلفنه   قورقرم تمشير غمزه چاك چاك ايلر سنى
زيب كيل ايتماك‌ايچون محصولى دهقان ازل   بركون اى تخم تن البت زير خاك ايلر سنى
تا بكى اى نفس چرك الودميل معصيت   اغله كيم اشك ندامت بلكه پاك ايلرسنى
مور شهد افتادهٔ غمسين ضيا يوقدر خلاص
چاره جو اولدقجه درمان دردناك ايلر سنى

فى ١٢٦٧

ياران طاغلدى صحبت ميخانه قالمدى   اول عشرت اول محبت او پيمانه قالمدى
كوش ايتمم اسكى نعره‌لرى كوى ياردن   كويا كه دشت عشقده ديوانه قالمدى
هر تارى اولدى بر زدهٔ دست روزكار   ايتدكلرى او زلف پريشانه قالمدى
هب اشناى دولت احسانك اولدى خلق   بربندن اوزكه بزمكه بيكانه قالمدى
ياقدك فتادكانكى خاكستر ايلدك   اى شمع كلفت ايله پروانه قالمدى
دلبسته اولمه عالمه سلطان ايسك دخى   برملك درجهان كه سليمانه قالمدى
هركس زبون فكر معاش اولدى عصرده   اولكى شوق مجلس رندانه قالمدى
طاشلر يدردى نان يرينه برزمان فلك   نان ويردى شمدى آه كه دندانه قالمدى
اواز او شوخه هيچ بريسى كاركر ضيا
افسون توكندى ديمدك افسانه قالمدى

فى ٣ ذى القعده ١٢٧٤

جمال ياره خال دلكش عنبر فشان قوندى   ديار رومه اقليم حبشدن كاروان قوندى
سرشك‌ديده ولخت جكرله طرح بزم ايتدم   الم ديرلر سراى سينه‌يه برميهمان قوندى
دكل‌خورشيد حسنك‌نقش‌ايدركن‌خامهٔ‌قدرت   او نقطه صفحهٔ چرخه بر اى امتحان قوندى
چيقار البت الندن كيم تملك ايتمك استرسه   آنكچوندر بوفانى عالمك نامى جهان قوندى
ضيا عيد ايله كيم سينه‌كده جانان داغلر اچدى
حنادن جابجا كويا كه قربانه نشان قوندى

فى ١٥ رجب ١٢٩٢

ترساده اختلاف مسلمانده اختلاف سر تاپای عالم انسانده اختلاف
هب اختلاف السنه‌دن اقتضا ایدر تحقیق اولنسه اکثر ادیانده اختلاف
باعث غیابدر عدم اتفاق ایچون بوقدر وجود مهر درخشانده اختلاف
عارف او درکه حالی زمانه قیاس ایدر احوالی مختلف قیلار ازمانده اختلاف
شیخك نه رتبه اولسه‌ده ظاهر کرامتی کاهی اولور میان مریدانده اختلاف
کلز تغیر ادمه اقبال وجاه ایله بوزماز مآل نامه‌یی عنوانده اختلاف
انسان دیئورمی انلره کیم انتفاع ایچون بر آنده اتفاق ایده بر آنده اختلاف
حیرت ویرن بداهته تعریضدر ضیا
یوقسه اولور طبایع وجدانده اختلاف
فی ١٨ جمادی الاولی ١٢٩٢

قطعات

طغرای همایون ایچون قطعه

شاه دوران حضرت عبدالعزیزك حشره‌دك حق مؤید ایلسون اقبالنی اجلالنی
سیر ایدن طغرای غرای همایونن دیدی
بر هما درفتح شرق وغربه اچمش بالنی

اول اثناده ظهور ایدن کوکب کیسودار ایچون قطعه

قیلدی خان عبدالعزیز اقبال ایله تختنه جلوس ایلدی بر نجم کیسودار رخشان هر یری
بر کلور بیك ییلده بویله شاه عادل عالمه
طوغدی انکچون جلوسیله برابر اختری

قطعه

درآل عبادر ملجائی ارباب ایمانك قوصوفی غیرت سفیانیانه مستفید اولسون
اکوب احوال سبط احمدی عشر محرمده یزید وقومنه کیم لعنت ایتمزسه یزید اولسون
فی ٨ محرم ١٢٧٤

قطعه

نور محراب هلالی او لمهك منجلی اولدی بو شب بدر اولمدن
سجده ایلرسم بوعیده وار یری قدری کوردم لیلهٔ قدر اولمدن
فی ٢٦ رمضان ١٢٧٣

بیت معجم عربی

نبی شفیق نظیف تقی نجی نجیب نقیب نقی

بیت معجم فارسی

بتی نغز بی شفقت غیظه خیز جبین چین چین غضب تیغ تیز

لیلهٔ قدر دوغماسنده یازلمق اوزره سویلنان قطعه

ای شهنشاه جهان آرا جلوسکدن بری سایهٔ لطفکده اولدی جمله عالم مستفید
کیجه کوندز دولتی احیادر انجق مقصدك هرکیجه‌ك قدر ایلسون حق هرکونك قدر سعید
فی ١٩ رجب ١٢٧٨

دیکر

ظل یزدان ایده‌لی تختنه جلوس شب غم کتدی کلوب روز سعید
کیجه کوندز ایشی اصلاح امور کیجه‌سن قدر ایده حق روزینی عید

دیکر

ایلدی احیا یکیدن دولتی شاه جهان حضرت عبدالعزیز
حرمتنه لیله قدرك خدا قدر جلیلن ایده دائم عزیز
فی ٢٢ رجب ١٢٧٨

قطعه

فرق اولنمز خرطاحونه‌دن اهل دنیا ایل ایچون چونکه ایدرهربری نفسین اتعاب
شوقدر وارکه اویور هر کیجه راحت بریسی
برینك فکر والله کوزینه کیرمز خواب

قطعه

هر کشی حالنجه بر قید املنده بنده‌در جمع مال ایلر کیمی اسیر کیمی ذریتی
بر اسارتکاه عبرتدر بو عالم حاصلی
طویمدی کیمسه جهانده لذت حریتی

تصویر اوزره تحریر اولنان قطعه‌در

جسم زارم خاکده پنهان اولنجه استرم بر زمان اولسون ضیا نام فلکده پایدار
سیرتم آثار خامه‌مدن قالسون اجتهاد
صورتم بو رسم ایله قالسون جهانده یادکار

پادشاهم صانمه کیم اورمز نشانی قورشونك ماهی چاك ایلر تفنكك کیرسه مهرك قوینه
سطوت شاهانه‌دن بیچاره دستی خوف ایدوب
بلکه قورشون ایشلمز بر نسخه طاقش بوینه

قبریس جزیره‌سی متصرفلغنه مأموریتمزده ایالت مهرینه حك ایتدیریلان قطعه

استقامت یورر عدالتله عصر عبدالعزیز خاندر بو
فقرای رعیت الحاصل مستریح اوله‌جق زماندر بو
فی ١٤ رمضان ١٢٧٨

بیت

عقل بر میزان ناقصدر حقوق وزن ایچون وقت اولورکیم حق چیقر وقتیله باطل صایدیغك

بیت

برکون اولور جفادن او شوخ جهان چکر ای دل دیدکلرك اولور اما زمان چکر

قطعه

احکام قدر مخلف ایتمز | بو حالی بیلن تکلف ایتمز
چوق چرخ فلك توقف ایتمز | عاقل بوحاله تأسف ایتمز

بیت

همنفس اولمغله حضرت مولانایه | ویردی تأثیر صدا حضرت مولانایه

قطعه

یارب نه اکسیلوردی دریای عزتکدن | پیمانهٔ وجوده زهراب طولماسیدی
آزاده سر اولوردم آسیب دردوغمدن | یا دهره کلمیدم یا عقلم اولماسیدی

مارش عسکری

دفع ایچون اعدایی فرمان ایلدی سلطانمز | قویمشزدر بز انك یولنه باش و جانمز
شان ایچون بزجه نه دولتدر دوکلمك قانمز | قهرمان بر عسکرز عثمانلودر عنوانمز
شرق وغربه لرزه انداز اولدی صیت وشانمز

دین ودولت اغورینه اعدامزه اچدق سفر | خانمانن ایلرز بر حمله ده زیر وزبر
رهنمامزدر لوای نصرت وفتح وظفر | قهرمان بر عسکرز عثمانلودر عنوانمز
شرق وغربه لرزه انداز اولدی صیت وشانمز

بر زمان ایران وتوران اولدی هپ پامالمز | بر وقت المان مجار اولمشدی کندی مالمز
حاصل اولدی سایهٔ شاهانه ده امالمز | قهرمان بر عسکرز عثمانلودر عنوانمز
شرق وغربه لرزه انداز اولدی صیت وشانمز

حق بزه صاحب قران بر پادشاه ایتدی عطا | بر قیلی اغورنده بیك بیك جانمز اولسون فدا
هپ اوشاهك فیض واحسانیله درکیم ای ضیا | قهرمان برعسکرز عثمانلودر عنوانمز
شرق وغربه لرزه انداز اولدی صیت وشانمز

فی ۱۰ ذی الحجه ۱۲۸۹

شرقیات

برای تشریف همایون از بحر سفید

بر زمان ای پادشاه جم صفات | سوز هجرك دلده بولمشدی ثبات
عودتکله شمدی ایتدك التفات | مقدمکله ویردك افاقه حیات
حسرتك ایله جهان نالان ایدی | طوغریسی شایستهٔ احسان ایدی
سنسز عالم قالب بی جان ایدی | مقدمکله ویردك افاقه حیات
عالم اولمشکن فراقکله ملول | عز ایله بولدك ستانبوله وصول
صانکه بر روح ایلدی جسمه حلول | مقدمکله ویردك افاقه حیات
حاصلی هجرکله ای شاه جهان | قالمامشدی کیمسه ده تاب و توان
رویت دیدارك اولدی تازه جان | مقدمکله ویردك افاقه حیات
ایتدی تشریف همایونك رجا | هپ ضیا کبی جهان ایدوب دعا
حمد لله اولدی مقبول خدا | مقدمکله ویردك افاقه حیات

برای عزیمت همایونه بحر سفید در اظهار تحسر

اولدی المم ای شاه جهان خلقه رسیده سن عزم ایده‌لی بو سفر دور وبعیده
دریاکبی هر قطرهٔ اشك اولدی چکیده طاقتمی کسور حاصلی بو هجر مدیده
سن دولت ایله عزم ایده‌لی بحر سفیده
ایندردی فلك قاره‌لری چشم امیده

لطف ایله براز حالمزه ایله نکاهی قیل یمن قدومك ایله مسرور کاهی
هر شب فلکی قاره‌لدق ایلیوب آهی کوز یاشلریمز اغلدیور بحر سیاهی
سن دولت ایله عزم ایده‌لی بحر سفیده
ایندردی فلك قاره‌لری چشم امیده

عودت ایله تشریفکده ایله تکلم احسان قیلوب حالمزه ایله ترحم
هر کیجه قاره بغلدی هجرك ایله انجم دریای فراقك یتشور ایتدی تلاطم
سن دولت ایله عزم ایده‌لی بحر سفیده
ایندردی فلك قاره‌لری چشم امیده

کار ایتدی بزم جانمزه خنجر فرقت یاقدی یتشور جسممزی آتش حسرت
تشریفکه هب منتظرز ایله عنایت انصاف بیور غیری یتر قالمدی طاقت
سن دولت ایله عزم ایده‌لی بحر سفیده
ایندردی فلك قاره‌لری چشم امیده

تشریفك ایله عالمه بخش نعم ایله اسباب صفای وطربی منتظم ایله
رحم ایله کلوب باری ضیایه کرم ایله استانبولی یمن قدمکله ارم ایله
سن دولت ایله عزم ایده‌لی بحر سفیده
ایندردی فلك قاره‌لری چشم امیده

احسان همایونه تشکر معروضنده شرقی

افتخارمدر بیلوب رب غنی یولکه ایتسم فدا جان وتنی
دائم ایتسون حشره‌دك مولاسنی پادشاهم ایلدك احیا بنی
بو نه نعمت ای ولی نعمتم اوله مقبولك دکرسز خدمتم
یوق ایکن بر ذره‌جه اهلیتم پادشاهم ایلدك احیا بنی
عمرم اولدقجه یتر دولت بکا طالعم یار اولدی قول اولدم سکا
ایده‌مم بو نعمتك شکرین ادا پادشاهم ایلدك احیا بنی
صدمهٔ چرخ ایله ای شاه جهان مرده اولمشدی ضیای ناتوان
سایهٔ لطفکده بولدی تازه جان پادشاهم ایلدك احیا بنی

فی ۳ جمادی الاولی ۱۲۷۸

کسوهٔ جدیدهٔ عسکریه ایچون شرقی

ایتدك احیا عسکری باشدن باشه   پادشاهم دولتکله چوق یاشه
دشمنك کلسون باشی طاشدن طاشه   پادشاهم دولتکله چوق یاشه
کسوه کیدی بولدی عسکر شمدی شان   هربری اولدی مثال قهرمان
ایتمده بویله دعا خلق جهان   پادشاهم دولتکله چوق یاشه
پك یراشدی اکری صارق اکری فس   زینتده ارباب عرفان دیدی بس
بوسوزی تکرار ایدرلر هر نفس   پادشاهم دولتکله چوق یاشه
طرز اسلام اوزره کیدردك لباس   دشمنك شمدنکرو ایتسون هراس
شکر ایدوب دیر عسکرکله جمله ناس   پادشاهم دولتکله چوق یاشه

في ١٥ رجب ١٢٧٨

شرقیٔ صبا

ای صبا اسمه نکارم اویقوده   سودیکم چشم خمارم اویقوده
دیکه لطف ایت کلعذارم اویقوده   چین سحردر نازلی یارم اویقوده
برك کلزار اولمسون جنبش فروش   ایتمسون جوی روان جوش وخروش
برزمان بلبل دخی اولمسون خموش   چین سحردر نازلی یارم اویقوده
تارمار اولمش او زلف پرشکن   سرپلوب یاتمش اطلس پیرهن
برکومش دریا صانور جسمن کورن   چین سحردر نازلی یارم اویقوده
مست ایدی مجلسده باده شوقنه   سنده مانع اولمه شمدی ذوقنه
ای کوکل آه ایتمه الله عشقنه   چین سحردر نازلی یارم اویقوده

في رجب ١٢٧٦

شرقیٔ فرحناك

کل اونتدق صحبت میخانه‌یی   ایلیه احیا مشرب ندایی
محرم ایتمه مجلسه بیکانه‌یی   طولدر ای ساقی کتور پیمانه‌یی
نشئه یاب ایله دل دیوانه‌یی

فکر غم آرتق یتر حالم خراب   شیشه‌لرده یوقمی برقطره شراب
ایتمه عمرم واری ایتمه اجتناب   طولدر ای ساقی کتور پیمانه‌یی
نشئه‌یاب ایله دل دیوانه‌یی

اویقوسزمی نشئه سندنمی ندن   یاتدی اغوشمده اول سیمین بدن
یاره زحمت اولمسون کل باری سن   طولدر ای ساقی کتور پیمانه‌یی
نشئه‌یاب ایله دل دیوانه‌یی

عقل واندیشه‌م خیالم قالمسون   حالمی فکره مجالم قالمسون
تا بو صورتله ملالم قالمسون   طولدر ای ساقی کتور پیمانه‌یی
نشئه یاب ایله دل دیوانه‌یی

في صفر ١٢٧٨

شرقی

الفتك اولدی میسر ای پری
اشته شمدی سویلدم کلدی یری
عقلمی الدی او سیمین کردنك
عاقبت چکدی الیمه دامنك
کل صباح اولدی کل ای مخمور ناز
بشقه وقته قالسون اول ناز و نیاز
حسنك اولدم کوکلدن مائلی
یاندی صبرم یاندی عمرم حاصلی

بن سکا حسرت ایدم چوقدنبری
بن سکا حسرت ایدم چوقدنبری
کیم اولماردی بویله احسانك سنك
بن سکا حسرت ایدم چوقدنبری
اتشم لطفکله تسکین ایت براز
بن سکا حسرت ایدم چوقدنبری
یاقدی هجرانك یتر جان ودلی
بن سکا حسرت ایدم چوقدنبری
فی سلخ ربیع الاخر ۱۲۷۸

حجازکار

دور اوللدن سندن ای رشك ملك
بللو حالمدن نه حاجت سویلمك
مظهر لطفك اولوركن بر زمان
مرحمت قیل نازلی یارم الامان
غنچه‌سك سن کل جمالك صولمسون
سودیکم سندن شکایت اولمسون
حسنك اولدی ضیا آواره‌سی
کوکلك اولدی اوکولمز یاره‌سی

قولیکه کورسك نلر ایتدی فلك
اشتیاقك جانمه کار ایتدی پك
فرقتکله شمدی حال اولدی یمان
اشتیاقك جانمه کار ایتدی پك
دوشمنك غمدن افاقت بولمسون
اشتیاقك جانمه کار ایتدی پك
اولمه وار ایرلمنك یوق چاره‌سی
اشتیاقك جانمه کار ایتدی پك

شرقی

نیچون نالنده سین بویله
سنی بن استمم اویله
کیمك عشقیله نالانسین
ندن بویله پریشانسین
ندر بو سنده کی حیرت
مراق اولدی بکا غایت
هو الندك بو کونلرده
دوا اولمزمی بو درده
چکلدك سیر کلشندن
اوصاندم غیری بن سندن

کوکل دردك ندر سویله
کوکل دردك ندر سویله
کیمك هجریله سوزانسین
کوکل دردك ندر سویله
بوکا وار بر سبب البت
کوکل دردك ندر سویله
نه یل اسدی عجب سرده
کوکل دردك ندر سویله
قچارسین شمدیده بندن
کوکل دردك ندر سویله
فی ٢٥ شوال ۱۲۸۲

شرقی

دوشندیجه کوزافکاره حیرت — سکا ایلر ایکن عالم محبت
نه طالعدر بو ای مهر صباحت — سنی سومك بکا اولدی قباحت
عجبدر سودیکم خلق زمانه — آرارلر لوم ایچون دز بو بهانه
شراب ایچمك بنی ویردی لسانه — سنی سومك بکا اولدی قباحت
فراقکله چیقار افلاکه آهم — عجب یوقمی مروت سنده ماهم
ندر بونده بنم جرمم کناهم — سنی سومك بکا اولدی قباحت
کوزلسین سن سکا افتاده یم بن — نه جنحه صادر اولدی بشقه بندن
جهان خلقی بکا اولدی دشمن — سنی سومك بکا اولدی قباحت

فی ۳ ذی الحجه ۱۲۸۲

شرقی

کل جاننده او خاطر مشکناب — دلره ویرمکده در بیك پیچ وتاب
رشك ایدرسه وجهی واردر افتاب — حسنکه ویرمش تراشك بشقه تاب
صانکه قورتلمش بولتدن ماهتاب

ساده رونك کرچه خوشدر طلعتی — بشقه در اما خط آور لذتی
چشمك باققله طویمز حسرتی — حسنکه ویرمش تراشك بشقه تاب
صانکه قورتلمش بولتدن ماهتاب

پنبه کوشك زیر کاکلدن چیقار — غنچه کل سنبلدن اولسون آشکار
زائل اولمش کل یناغندن غبار — حسنکه ویرمش تراشك بشقه تاب
صانکه قورتلمش بولتدن ماهتاب

طاقتم یاندی کوروب رفتارکی — اوزمه انصاف ایت ضیاء زارکی
قوقلیم برکره جك رخسارکی — حسنکه ویرمش تراشك بشقه تاب
صانکه قورتلمش بولتدن ماهتاب

فی ۲۸ ذی الحجه ۱۲۸۲

اماسیه دن عودتله ذات شاهانه کورلدکده تشکراً سویلنان شرقیدر

دردکله کورسك نه حاله کیردم — واریمی جانمی یولکه ویردم
ییلرجه وصلك اوزلدم طوردم — دنیا کوزیله بن سنی کوردم
عمرمده بوکون مراده ایردم

اوچ ییل جهانه باقدم اصلا — هجرکله زندان اولمشدی دنیا
اولسمده ارتق غم یمم زیرا — دنیا کوزیله بن سنی کوردم
عمرمده بوکون مراده ایردم

جان وجهاندن مأیوس اولورکن — رؤیاده کاهی وجهك کورورکن
محشره قالدی حسرت صانورکن — دنیا کوزیله بن سنی کوردم
عمرمده بوکون مراده ایردم

شانکه سنك دنیالر طولسون سبب اولنلر او قدن بولسون
بیك کره حقه شکرلر اولسون دنیا کوزیله بن سنی کوردم
عمرمده بو کون مراده ایردم

شرقی

تدرای نور دیده‌م سویله حالك نیچون بویله صراردی کل جمالك
سنك البته واردر بر ملالك نیچون بویله صراردی کل جمالك
عجب کنندك کبی برورد آله کوکل ویزدکده‌می دوشدك بو حاله
ندن نازك تنك دوندی خلاله نیچون بویله صراردی کل جمالك
سبب نه منحرف کوردم مزاجك طبیبه اولمسون هیچ احتیاجك
اکر جان ایسه ممکندر علاجك نیچون بویله صراردی کل جمالك
سزامی صاغ کزرکن بویله کندم اوزلسون دلشکارم دلپسندم
امان ای عمرمك واری افندم نیچون بویله صراردی کل جمالك

شرقی

کیملرك غمخانه‌سن رخشنده سین قنغی ویران دللره تابنده‌سین
حسرت افروز دل افکنده‌سین قنده‌سین ای نور دیده‌م قنده‌سین
اشته اوچ کوندر بو کونله انتظار کیم خیالك چشم حسرتده اوچار
قان دوکر هجرك ایله بو چشم زار قنده‌سین ای نور دیده‌م قنده‌سین
طورمدك عهدکده ایتمم اشتباه بر دل پرخونی قیلدك جایکاه
کوزلرم یوللرده قالدی آه آه قنده‌سین ای نور دیده‌م قنده‌سین
غمزه‌كك باشیچون ای رشك ملك عاشقه لایقمیدر جور ایلمك
قان رواندن دیده‌لردن صبحه دك قنده‌سین ای نور دیده‌م قنده‌سین

شرقی

عاشقلری اینانديرن يلان وعده ایله قانديرر
بو خوی سنی اوتانديرر چوق ناز عاشق اوصانديرر
ندر سندن بو چکدیکم اسیرکمم ویر ینجکم
بیلمزمیسن آه سودیکم چوق ناز عاشق اوصانديرر
متانتك دوکمه‌سین چوز سیم تنك کورسون بوکوز
اسکیدر سویلنور بو سوز چوق ناز عاشق اوصانديرر

شرقی

دکلیوب اوصافکی ای ماهرو کیرلی عاشقدم سکا چوقدن برو
ایلمم اغیاره ارتق سرفرو سن بنمسین بن سنك شمدنکرو
کندمی ایتمك مقررکن دائما سن وصالکله بکا ویردك شرف

حاصلی جان وجهان اهب برطرف — سن بخسین بن سنك شمدنکرو
التفات ویردی بکا تازه حیات — سودیکم عهدکده سنده قیل ثبات
قیل وقاله ایته اصلا التفات — سن بخسین بن سنك شمدنکرو
چونکه سن ایتدك ضیایه اعتبار — کتدی دستندن انکده اختیار
عهدم اولسون سومیم بر بشقه یار — سن بخسین بن سنك شمدنکرو

صبحدم صدر تا بکی بو احتجاب — بسنت نازم غیری الویرمزمی خواب
مهر حسنك ایلیوب کشف نقاب — شبنم خورشیده ویرسون انجذاب
آچ یوزکدن زلفی کتسون حجاب
سودیکم یا طوغ یا طوغسون افتاب

وقت تنویر جهاندر شمدیجك — مهره جا خاورستاندر شمدیجك
یعنی وقت امتحاندر شمدیجك — عرض دیداره زماندر شمدیجك
آچ یوزکدن زلفکی کتسون حجاب
سودیکم یا طوغ یا طوغسون آفتاب

طوتدی آفاقی فروغ شهرتك — ماهی محجوب ایلدی ماهیتك
ویردی خورشیده تردد طلعتك — عالمی اوزمکمی یوقسه نیتك
آچ یوزکدن زلفکی کتسون حجاب
سودیکم یا طوغ یا طوغسون آفتاب

تیره بختان غمك ای کلعذار — اولدیلر شب تا سحر انجم شمار
آرتق الویرمزمی درد انتظار — یك رجا ایلر ضیای بیقرار
آچ یوزکدن زلفکی کتسون حجاب
سودیکم یا طوغ یا طوغسون آفتاب

ای شاه اقلیم وفا — هجرکله حالم پك فنا
هب بندەدر جرم وخطا — ایتدم قپوکده التجا
الله ایچون رحم ایت بکا
بن عاشقم عاشق سکا

دوشدم دیار غربته — یاتدم فراش حسرته
یوق صبرم آرتق فرقته — دکمز ایسدمده شفقته

ایضاً

کورسه جمالك کوزلرم — سورسم ایزینه یوزلرم
عفوایت پریشان سوزلرم — اونبریل اولدی اوزلرم

ایضاً

بوکره‌ٔ ای نور بصر ... آیینه به ایله نظر
ممکنمی صبر ایتمك بشر ... یاندی ارتق ضیا یتر

ایضاً

سوزناك عارف بك

جور ایتمه بکا بویله ... جرم نه ایسه سویله
لازمسه جزا ایله ... جرم نه ایسه سویله
عشقکله کوکل طولسون ... بو وضعه سبب نولسون
اوز باشك ایچون اولسون

ایضاً

سن یان جیننده‌لی جانا ... زنداندر بکا دنیا
عفو ایتمه کوجن اما

ایضاً

بن عاشقکم عاشق ... جوره دکلم لایق
بالله بکا ده یازق

ایضاً

شرقی

بزم صفا قورلسون ... کوکلك فرحله طولسون
عیدك مبارك اولسون ... شوکتلو پادشاهم

سن شاه جهانبانسین
عالملره سلطانسین
هب بنده‌ٔ فرمانکدر
مستغرق احسانکدر

تدبیرك ایله دولت ... بولمقده عزو رفعت
سایه‌کده خلق راحت ... شوکتلو پادشاهم

ایضاً

ای شاه عالم آرا ... دنیا سنکله دنیا
ایتدك جهانی احیا ... شوکتلو پادشاهم

ایضاً

جود وسخا سنکدر ... لطف و عطا سنکدر
قولك ضیا سنکدر ... شوکتلو پادشاهم

ایضاً

الغاز

اول نه مرغ خوش نفسکیم بیوجود ... هر یرده پرواز ایدوب بیلز حدود
جسمی یوقدر واردر اما خانه‌سی ... یعنی بر سنکین محلدر لانه‌سی
ایکی دوزندن ایدر اکه ولوج ... بر قپودن ایلر ایلرسه خروج

کندوسی شوب عناصردن بری | بلکه اندن بر وجودك مظهری
بر همادر که اولور دولتر سان | جای ویرانی ایدر رشك جنان
بوم دیرسمده سزاکیم اول عقاب | که چوق معموره‌یی ایلر خراب
زخم منقاری الی یوم القیام | اولەمز مرهم پذیر التیام
لانەسندن بولسه بر دم انفصال | بو قدر ارجاعنده قطعا احتمال
اولەمز عالمده انسز بزم خاص | ایلش هر بزمه کسب اختصاص
محرمانه هر یره ایلر دخول | استسه هر قالبه ایلر حلول
اولدیغیچون مبدأ کون شئون | آشیانندن بکر اهل بطون

بو لغز علن بیلن اهل ادب
اولور عالمده ضیا وش بستدلب

لغز عربی

انی ربت فی اسم له خمسة ارکان وکلهم مقتبسة من الطبقات الست المعتبرة ولکل واحد منها خمسة افراد معینة عدا السادس رکنه الاول فی اخره الطبقة الاولی وثانیه فی اخر الثانیه وثالثة ثالثه فی السادسة ورابعه ثالثة فی الثانیة وخامسه ثانیة السادسة فی السکون والثالة فی الاولی عندالوصل الاول مع الثانی منه اسم الجنس من العوامل اوهو حرفة لمن لیس له حظ من الاعراب فی الحا فل والثانی مع الثالث بلدة اتها لیها منسوبة بالسر والثالث بالرابع جارحة مؤثرة عندلزومها وهی مؤنث علی صورة المذکر کأنها الخنثی والرابع مع الخامس عقد من العقود عند تجرده کما هو المشهود وان انضم الاول بالثانی والثالث یحصل فعل من الافعال المعتلة والثانی مع الثالث والرابع شعبة الجبل وحروفه الاربعة دون الاخیر تدل علی القضیب الصغیر وهو بسیط ومرکب باعتبار الجوهریة والعرضیة ومربع وقد یثلث ویثنی حین ینطوی وهو کالهیونی لریب المنون بل هو جوهر متحیز للشئون وفی اصله صحیح وسالم من انواع العلل وان یری علی صورة العلیل وبالنظر الی لفظه مؤنث منصرف وبسیطة تنقسم طولاً لاعرضاً ولا عمقاً وهی ارض علیها حدائق غلباء فیهن الاوراق والازهار وقد توجد الثمار وکیتها کانهن خدودة بالخطوط الفاصلة ولهن اربعة اوجه ولکل منها ثلثة وجوه ولها خصایص منها ان تنزیل غموم الروح باشاعة الوقوع ومنها ان تعلم علوم الغریبة وان تعرف نقل انها عالمة مخبرة عن المعانی الموحشة والمستأنفة الا انها علی مذهب الدوریة واصلها واحدة تنشعب منها الامثال التی یضربونها عند الاستعمال ویجد ونها الاولیا قرباً وبعداً وهی معجمة فیها ثلث علایم او خمس لها بالاعتبار وتدل دون معناها المشهور علی بقیة الاموال وعرض النخیل سواء کان رطباً اویابساً منشأها انسان لیس مثلنا وله اسم مرکب من خمسة احرف الحرفان الاولان منه یطابقان بحرفی اسمها الاول لفظاً وعدداً الا انه اعجمی وهی لیست کذا والثلثة الباقیة منه تدل علی الابرص عند نا عن هی الاثمرة تشهد فی سنه ثمان واربعین مرأت ولکل مرة فیها لذة اخری للاولیاء

ناظم اماسیه متصرفی ایکن علت ناصور ایله بر گشته حال اولمغه سیواسده پوست نشین ارشاد اولان مور علی بابا طرفندن وارد اولان نامه تقریبی ایله علت مذکوره کسب خفت وزوال ایتمکله یازیلان جوابنامه‌در:

نامه

بنم ای نور چشم افتخارم   مدد کارم انیس غمکسارم
سرور خاطرم شوق درونم   فرحبخش دل زار آوزبونم
سپهر فیض وعشقك افتابی   کمالات الهینك کتابی
فروغ ذاته مظهر در جمالك   کمالات خداوندر کمالك
اوتاندرسك نوله حسنکله ماهی   عیان وجهکده انوار الهی
حریم بارکاه قرب حقسین   سکا مزد خدا دینسه احقسین
دکل مرد خدا بلکه خداسین   که اسرار خدایه اشناسین
بیلورسین ای طبیب مهربانم   نلر چکدی بو جسم نا توانم
عزیزم همنشینم اولدی ذات   جوانلقده بنی پیر ایتدی علت
مرض صحتدن ایتدی شویله تبعید   اطبادن دوادن کسدم امید
دکلدم مقتدر بر التفاته   باقردم دوربین ایله حیاته
وجودم ضعف ایله دوندی خلاله   ایشم قالدی جناب لایزاله
فغان وزار ایدی هر روزکارم   بو حال اوزره کچردی روزکارم
عنایتنامه کز کیم واصل اولدی   کوکلده بیك مسرت حاصل اولدی
دخی اچمزدن اول اول کتابی   بو رسمه ایلدم اکا خطابی
دیدم ای نسخهٔ تحقیق وعرفان   نوید یار وتعویذ دل وجان
سن اول جانانك ایتدك دستنی بوس   همان بن قالدم انجق زار ومأیوس
حسدای نامهٔ فرخنده طالع   سکا اولدی نکاه یار واقع
دیوب بو نظمی هم کوزیاشی صاچدم   بر از فکر ایتدم اخر مهرین اچدم
نه کوردم بر کتاب پر معانی   لسان الغیبدر هر بر بیانی
صفوف واردات اولمش سطوری   مزایاسی ایدر واله شعوری
جلی هر نکته‌سنده بیك حقایق   عیانی هر جمله‌سنده بیك دقایق
زبانی عالم عرفان زبانی   بیانی فیض ربانی بیانی
یازلمش بر نیجه بحث حقیقت   که هر حرفی دکر بیك کره دقت
باقوب اول نسخه‌یه تکرار تکرار   تسلی بولدی هرلحظه دل زار
نکاه ایتدکجه بن نقش کتابه   مدار خفت اولدی اضطرابه

وجود ناتوانه کلدی قدرت — کورندی وجهٔ آثار صحت
تغیر کلدی صحتله مزاجه — مدارا قالمدی طبه علاجه
سرور و بهجتم کلمز بیانه — یکیدن کلشم کویا جهانه
بونك شکرنده عجزم کرچه ظاهر — ایشم انجق خلوص اوزره دعادر
وجودك کورمیه حاجت علاجه — طبیب اول اهل درد واحتیاجه
صفا اوزره نیجه عمر وزمانك
بوله فیض مؤبد خاندانك

فی ٢٥ جماذی الاولی ١٢٨١

بنده شیخ مشارالیه اماسیه‌دن یازلمش اولان دیکر جوابنامه‌در

ای نور علی ونور عالی — مجموعهٔ جملهٔ معالی
حلال دقایق حقایق — کشاف حقایق دقایق
مشعل کش شاهراه تحقیق — پاداش طریق خضر توفیق
دانای بواطن و ظواهر — دریای محیط عالمه سر
مرآت جهانمای عرفان — خورشید سپهر فیض واحسان
سجاده نشین فیض وارشاد — فرد الفرد کروه افراد
ای مرشد کامل الهی — یوق فضل وکمالکه تناهی
درد دله نسخهٔ شفاسین — عالمده بر آیت خداسین
بر نامهٔ دلنوازك الدم — اخبار حیاتسازك آلدم
مفهومی وفا مآلی احسان — مضمونی کرم مفادی عرفان
هر حرفه مزیل چرك الام — هر لفظی دلیل شوق وآرام
اول شوق ایله دل جهانه صیغمز — دلشادلغم بیانه صیغمز
کیفیت معنیٔ مشاهد — ویردی دل زاره ذوق بیحد
حقا که غریبدر بو رؤیا — انجامنی ایده خیر مولی
رائی مرئی مرائی بر در — رؤیت اما عجیب سردر
بو بحثده کرچه قول چوقدر — تحقیقنه احتمال یوقدر
توحیدده چونکه غایت اولمز — بر دائره‌ده نهایت اولمز
منع ایلیه‌جکدی کوردم اشغال — یازدم بو بر ایکی سطری درحال
ای حسرتی بغرمی ایدن خون — تقصیرمی ایله عفوه مقرون
قیل منکری فیضك ایله اسکات
اول مظهر جملهٔ کمالات

فی غره ذی‌القعده ١٢٨١

ترجیع بند

بو کارکاه صنع عجب درمیانه‌در — هر نقشی بر کتاب لدندن نشانه‌در

کردون بر اسیاب فلاکتمدار در   کویا ایچنده آدم آواره دانه‌در
ماند دیو بچه‌لرین التقام ایدر   کهنه رباط دهر عجب اشیانه‌در
تحقیق اولنسه نقش تماثیل کائنات   یا خواب ویا خیال ویاخود بر فسانه در
منجر اولور امور جهان بر نهایته   صیفک شتایه میلی بهارک خزانه در
کسب یقینه ادم ایچون یوقدر احتمال   هر اعتقاد عقله کوره غائبانه در
یارب ندر بو کشمکش درد احتیاج   انسانک احتیاجی که بر لقمه نانه‌در
یوقدر سپر بو قبهٔ فیروزه فالده   ذرات جمله تیر قضایه نشانه در
اصل مراد حکم ازل بولمه‌در وجود   ظاهرده کی صواب وخطا هپ بهانه در
بر فاعلک مأثریدر جمله حادثات   نه اقتضای چرخ و نه حکم زمانه در

سبحان من تحیرفی صنعه العقول
سبحان من بقدرته یعجز الفحول

اجرام بی نهایه ایله پردر اسمان   نسبت اولنسه ذره دکلدر بو خاکدان
بیک شمس تابدار وهزاران مه منیر   یوز بیک ثوابت ونیجه سیارهٔ عیان
هر شمس ایدر توابع مخصوصه‌سیله سیر   هر تابعه توابع اخری ایدر قران
هر شمس ایدر لواحقنه نشر فیض خاص   هر لاحقک طبیعتی امثالنه نهان
هر جمله مرکزنده ایدر سیر بی وقوف   هر قطعه محورنده بولور فیض جاودان
هر جملهٔ وسیعه‌ده مبسوط بیک وجود   هر قطعهٔ فسیحه‌ده مشهود بیک جهان
هر بر وجود مصدر اولور بیک وجود ایچون   هر بر جهان هزار جهاندن ویرر نشان
هر ذره ده طریقهٔ مخصوصه اوزره فیض   هر جسمده طبیعت مخصوصه اوزره جان
هر عالمک سنین و تواریخی مختلف   هر بر زمینده بشقه حساب اوزره‌در زمان
پیوسته در سواحلی کرداب حیرته   بر بحر درکه حاصلی بو بحر بیکران

سبحان من تحیر فی صنعه العقول
سبحان من بقدرته یعجز الفحول

بر ذره‌درکه ذرهٔ نامتنهای خاک   بر ذره خارجه ایده‌مز اندن انفکاک
لبی لهیب نار ایله بر کوی آتشین   قشری بخاری یم ونهر ایله چاکچاک
نسبتله قشری حجمنه اول لب آتشک   شول قبه‌درکه فرش اولنه انده برک تاک
بو قشردرکه جملهٔ حیوانه روزوشب   احضار رزق وتوشه ایچون ایلر انهماک
کاهی تنفس ایلیجک اژدر زمین   کوه شرر فشانلر ایدر ارضی لرزه ناک
اول ذرهٔ جسیمه بی فانوس شمع وار   اولمش محیط توده بتوده نسیم پاک
کیم روز وشب او سفرهٔ عالمشمولدن   هر نفس رزقن المده بر وجه اشتراک
بو نقطه‌در یمین وشمالی بیان ایدن   ایلر جهاته عقل بو مرکزدن انسلاک
ذرات کون بونده بولور نشوهٔ حیات   افراد خلق بونده چکر جرعهٔ هلاک

خسبیدهٔ فراش اماندر نفوس هپ — بر طوب شعلهٔ تاکده بی قید وهم وباك

سبحان من تحیر فی صنعه العقول
سبحان من بقدرته یعجز الفحول

دندان شیره لقمه اولور اهوان زار — بر کوسفندی طعمه قیلر کرك جانشکار
بی‌جرم ایکن غدای عناکب اولور مکس — معصوم ایکن کبوتری شاهین ایدر شکار
عاجز ایکن عقابه کرفتار اولور کشف — غوك ضعیفی قوت ایدینور بی وسیله مار
بی جنحه ماکیان بچه‌یی چاك ایدر زغن — بی سابقه دو پاره ایدر موشی موشخوار
کنجشك زاری باشهٔ پران هلال ایدر — ایلر تذروی پنجهٔ غدرنده بازخوار
مار زمینه لقمه اولور مرغ تیزپر — مرغ هوایه طعمه اولور ماهیٔ بحار
غواص حرص کوهر ایدر لقمهٔ نهنك — کبکی امید دانه ایدر تلدیه شکار
دردانهٔ درونی ایچون چاك اولور صدف — اوازیدر قفسده ایدن بلبلی نزار
بید سترك هلاکنه خایه اولور سبب — قتل سمور زاره اولور پوستی مدار
غالب زبونی قاعده در ایلك تلف — یرده هواده بحرده جاری بو کیرودار

سبحان من تحیر فی صنعه العقول
سبحان من بقدرته یعجز الفحول

که افتاب وکاه کواکب کهی جماد — اولدی اله معتقد زمرهٔ عباد
که عجل وکاه اتش ویزدان و اهرمن — که نور وظلمت اولدی قضایای اعتقاد
عقل وجمال وعشق اله اولدی بر زمان — بتلرله طولدی بر نیجه ییل جملهٔ بلاد
انجام ایردی نوبت توحید ذات حق — کلدی ظهوره بونده‌ده بیك فتنه بیك فساد
که عین وکاه غیر صانوب خلق وخالقی — که جمعه کاه فرقه عقول ایتدی اعتماد
اولدی هزار ذات دینوب که صفاته عین — بر اصلده کهی نیجه اصل ایتدی اتحاد
هر شخص نفس عنصرینه نسبت ایلیوب — عقلنجه بر اله مشخص ایدر مراد
یکدیکره نه رتبه مخالفسه شخص وعقل — عالمده اولقدر متخالفدر اعتقاد
حکمت بودر که اخرینه خصم اولوریلوب — هر قوم کندی مسلکنی منهج سداد
اما بو اختلاف ایله مقصودی جمله‌نك — بر خالقه خلوص ایله ایتمکدر انقیاد

سبحان من تحیر فی صنعه العقول
سبحان من بقدرته یعجز الفحول

کللر کولر فغانله یکر عمر عندلیب — بیمار اختضارده اجرت دیلر طبیب
ماتند لاشه نعش توانکر ذلیل وخوار — کرکس مثال وارث وغسال ناشکیب
بالین نازه خواجهٔ شهر ایلر اتکا — خاك مذلت اوزره یاتوراج برغریب
پرتو فروز بزم طرب شمع خنده ریز — پروانهٔ شکسته پر افتادهٔ لهیب
ثوم وبصل چو نرکس ولاله کشاده لب — محبوس کنج محفظهٔ تنکناده طیب
بستر نواز عز وصفا احمق خسیس — کلخن نشین ذل وهوان عاقل حسیب

که دولت جهاندن ایدر جهل بهره یاب — که لقمهٔ غشادن ایدر عقل بی نصیب
مقبول بزم صحبت اولور مفسد لئیم — منفور طبع عالم اولور ناصح مصیب
کاهی محقر جهلا شاعر بلیغ — کاهی مسخر حمقا فاضل ادیب
بر عاجزك معیشتی نقصان پذیر اولور — بر ظالمك انوری ایدر کسب فرّو زیب

سبحان من تحیر فی صنعه العقول
سبحان من بقدرته یعجز الفحول

یارب ندر بو دهرده هر مرد ذو فنون — اولمش بلای عقل ایله ارادن مصون
یارب نیچون بو عرصه ده هر شخص عارفك — مقدار فضلنه کوره دردی اولور فزون
هر قنغی سویه عطف نکاه ایتسه بی حضور — هر قنغی شیئه صرف خیال ایتسه عقلی دون
ممکنمیدر حقیقت اشیایی وزن ودرك — میزان عقله درهم تعدیل ایکن ظنون
کنجیدهٔ بصیرت اولورمی بو عجز ایله — حیثیت حوادث و کیفیت شئون
کویا که بونجه محنت وغم ازکلوب اولور — برده تحکم جهلا ایله بغری خون
بیلمم که مقتضای نظام جهانمیدر — دائم جهانده جاهل اولور مسعدت نمون
جاری جهان جهان اوله لیدر بو قاعده — بر احمق دنیه اولور اهل دل زبون
نادان فراز عز وسعادتده سرفراز — دانا حضیض عجز ومذلتده سرنکون
نادانی کامپرور ایدر طالع بلند — اهل کمالی سائل ایدر بخت واژ کون

سبحان من تحیر فی صنعه العقول
سبحان من بقدرته یعجزا الفحول

دوشدی جدا نعیم صفادن ابو البشر — اولدی خلیله تجربه که کردن پسر
یعقوبی قیلدی فرقت فرزند اشکبار — اولدی جناب یوسفه چاه بلا مقر
ایوبی علت بدن ایکلتدی زار زار — منشاره ایلدی ذکریا فدای سر
باشی کسلدی غدر ایله یحیای مرسلك — دوشدی هزار محنته عیسیٔ بی پدر
طائفده نعلی لعله دونوب اولدی هم شکست — یوم احدده درهٔ ناب پیامبر
طاش باغلدی مجاعه ایله بطن پاکنه — دنیایه رغبت ایلدی سید البشر
تأثیر سمله ایلدی صدیق ارتحال — اولدی شهید تیغ قضا عاقبت عمر
انجام ایردی جامع قرآن شهادته — اخر جناب حیدره ده ایتدی تیغ اثر
مسموماً ایتدی ذات حسن عدنه انتقال — مظلوماً اولدی شاه شهیدان بریده سر
هر کیمده عشق غالب ایسه قرب حضرته — اولدقلوانده دردوبلا درد وبلادرفزونتر

سبحان من تحیر فی صنعه العقول
سبحان من بقدرته یعجز الفحول

کیمدر بو عجزی خاص قیلان نوع ادمه — کیمدر بو نوعی اشرف ایدن جمله عالمه
شیطان ونفسی کیمدر ایدن الت شرور — کیمدر قویان زبون هوایی جهنمه
منصوری کیم دوشردی انا الحق دیارینه — کیم ویردی حکم قتلی ایچون شرع اکرمه

کیمدر شرابی حرمت ایله تلخکام ایدن — اعمال جام وباده‌یی کیم اوکردن جمه
کیمدر یهودی منکر اعجاز حق ایدن — کیمدر مسیحی نفخ قیلان ذات مریمه
کیمدر ویرن جسارت شمر وفضاحتی — سفیانه جعده‌یه شمره ابن ملجمه
کیمدر نصیر طوسی هلاکویه سوق ایدن — مستعصمی کیم ایتدی قرین ابن علقمه
کیمدر ویرن علیله تداوی‌یه احتیاج — کیمدر قویان مزیت اصلاحی مرهمه
زنبور کیمدن ایلدی تحصیل هندسه — بابلره کیم ایلدی تعلیم زمزمه
کیمدر بو کارکاهه چکن پردهٔ خفا — کیمدر ویرن تصور تفتیش ادمه

سبحان من تحیر فی صنعه العقول
سبحان من بقدرته یعجز الفحول

ایتمش کیمیسی راحتی اقبال ایچون فدا — اولمش کیمی بلیهٔ ادباره مبتلا
اولمش کیمی توانکر دوران ایکن ذلیل — اولمش کیمینه دولتی سرمایهٔ عنا
طوپلر کیمیسی وارث وحادث ایچون نقود — ایلر کیمیسی ثروت ایچون عمرینی هبا
دوشمش کیمی تجسس کبریت احمره — اولمش کیمینه موجب افلاس کیمیا
ایتمش کیمی حریص قتال ارزوی شان — قیلمش طمع کیمیسنی جاندادهٔ وغا
اولمش کیمی مسخر افسون چشم یار — اولمش کیمی مقید کیسوی دلربا
ایتمش هوای لاله کیمین داغدار غم — اولمش کیمینه درد کل و یاسمن بلا
تفریق ایچون کیمیسی اوقور رقیهٔ فسون — تسخیر ایچون کیمیسی یازار نسخهٔ دعا
اولمش کیمی صفا ایله رند پیاله کش — اولمش کیمیسی حرص ایله افتادهٔ ریا
ایتمش خلاصه برامل خاص بی لزوم — هر شخص حری قید اسارتله مبتلا

سبحان من تحیر فی صنعه العقول
سبحان من بقدرته یعجز الفحول

مظلومه ظالم ایلر ایکن ظلم وغدر وآل — کارنده آثم اولدیغنی ایلمز خیال
اموال خلق سارق الوب سارقم دیمز — قاتل وبال قتله دخی ویرمز احتمال
بر وجه حق بیان ایدر البته فعلنه — هر قنغیسندن ایلر ایسك ایروجه سؤال
بر مملکتده صلب اولنور قاطع طریق — بر یرده موجب شرف وفخر اولور بو حال
بر بلده‌ده حجاب زنان عیب اولور ینه — بر شهرده بو حالت اولور باعث جلال
مشرب اولور شرابی ایچوب حرمتن یاور — مذهب اولور حقوق عبادی کورر حلال
بر عاقل مسلم الاطواره محرم اول — مشوار وطورینی نظر اعتباره آل
سیر ایت ندکلو وضع غریبی ایدر ظهور — کیم هر بری جنونه اولور بشقه بشقه دال
وابسته‌در خیالنه افعالی هرکسك — کیمسه امورینه ایده‌مز نسبت حلال
عقل وجنونی باطل وحق بیان ایچون — بو قدر جهانده حیف که میزان اعتدال

سبحان من تحیر فی صنعه العقول
سبحان من بقدرته یعجز الفحول

ایلر صباح شامی ولیلی نهار ایدر　صیفی قیلر شتا وخزانی بهار ایدر
نزع حیات حی ایدر امواته جان ویرر　ایلر غباری ادم وجسمی غبار ایدر
جسم خایله ناری ایدر نور قدرتی　نوری کلیمه حکمتی همرنك نار ایدر
لیلیٔ حسنی چشمنه شیرین کوستروب　فرهادی درد عشق ایله مجنون وزار ایدر
دملرجه بر طمعله قیلر قلبی بی حضور　ییللرجه بر امالله دلی بیقرار ایدر
برملکی بر حریص ستمکار ایچون ییقر　بر قومی برمنافق ایله تار مار ایدر
برجسمی عز ونازایله صد سال بسلیوب　انجام کار پنجهٔ مرکه شکار ایدر
یوز ییلده بروجودیقیلوب کنج معرفت　اخر یرین نشیمن خاك مزار ایدر
عارف اودرکه معترف عجز اولوب ضیا　بو حادثات جاریه‌دن اعتبار ایدر
ملکنده حق تصرف ایدر کیف مایشاء　استرسه کونی یوق ایدر استرسه وار ایدر

سبحان من تحیر فی صنعه العقول
سبحان من بقدرته یعجز الفحول

فی محرم ١٢٧٦

دیگر

عالم خیالخانهٔ حکمت فشانه در　کون وفساد شیوهٔ حکم زمانه‌در
هستی ونیستیٔ جهان هب بهانه‌در　مجموعهٔ دوکون سر اسر فسانه‌در
بو کارکاه صنع عجب در سخانه‌در
هر نقش برکتاب لدندن نشانه‌در

قونمش بوچارسویه برآینهٔ حیات　صورتور اولمش آنده تماثیل کائنات
طوتمش جهانی پرتو مشکوة وجدذات　جوهر قدیم ورنك تصاویر بی ثبات
بو کار کاه صنع عجب درسخانه در
هر نقش بر کتاب لدندن نشانه‌در

ایتمش وجود مختلفات ایله امتزاج　هر صورتی قبول ایدر آینهٔ مزاج
علت علاجه لازمه‌در علته علاج　هر شیده اشکار مسلسل بو احتیاج
بو کار کاه صنع عجب درسخانه‌در
هر نقش بر کتاب لدندن نشانه‌در

دورانکه صد هزار جی ایلیوب زبون　قیلمش نیجه پیالهٔ سرشاری سرنکون
اولور ینه بو بزمه عجب ارزو فزدن　بوندن زیاده عقله کوره اوله‌مز جنون
بو کار کاه صنع عجب درسخانه‌در
هر نقش بر کتاب لدندن نشانه‌در

میزان حقده بو دخی بر اوزکه معدلت　منفور اولور هنرور وجهال ملتفت
مغلوب زمرهٔ جهلا اهل معرفت　پامالدر کمال وهنر خار وخس صفت
بو کار کاه صنع عجب درسخانه‌در
هر نقش بر کتاب لدندن نشانه‌در

سعی ایله کشف ایده مقنعهٔ دار مبهمی   اکلاده ندر ضمیرهٔ اجزای عالمی
ادراك ایله جوهر نفس مقدمی   فهم ایت مآل نسخهٔ کبرای ادمی

بو کار کاه صنع عجب درسخانه‌در
هر نقش بر کتاب لدندن نشانه‌در

اثار ظاهر اولمده‌در کرچه نیك وبد   بردر باقلسه چشم حقیقتله کالبد
اولسه فزون نه مرتبه تعداد ده عدد   هر بر عدده ینه جلی معنئ احد

بو کار کاه صنع عجب درسخانه‌در
هر نقش بر کتاب لدندن نشانه‌در

که جنك و کاه صلح وکهی حب وکه نفاق   که فرق واختلاف وکهی جمع واتفاق
ادبار ایچون تأسف واقباله اشتیاق   بر عمر یکدوروزه ایچون جمله بومشاق

بو کار کاه صنع عجب درسخانه‌در
هر نقش بر کتاب لدندن نشانه‌در

سطح زمین وکنکرهٔ اسمان ندر   فصل وبهار وصیف وشتا وخزان ندر
اثار دلشکاریٔ هر نوع جوان ندر   شوق شراب وسوزش ونای وکمان ندر

بو کار کاه صنع عجب درسخانه‌در
هر نقش بر کتاب لدندن نشانه‌در

بر مقتضای شیوهٔ احکام روزکار   هر نوع وجنس بر جریان اوزره بیقرار
مبداء ضیا عیان ومعاد ایسه اشکار   بوقدر دریغ کلده کیتمکده اختیار

بو کار کاه صنع عجب درسخانه‌در
هر نقش بر کتاب لدندن نشانه‌در

فی صفر ۱۲۷۲

ف کوکلم شکنج زلف سیه کاره دوشمسون   کافر مثالی حلقهٔ زناره دوشمسون س
ض زنهار اواهوی حرمی صیدایچون کوکل   دشت بلاده نیجهٔ آزاره دوشمسون ف
س دوشسون بلای کاکولنده تك اسیر عشق   غمزه‌ك کبی برافت مکاره دوشمسون ض
ف مانند قیس لیلیٔ زلفك کورم سندن   مجنون اولوب نه حالده کهسار دوشمسون س
ض پیمانه عکس لعل لبن کورمسون ساقین   ساقی او ماه خانهٔ خماره دوشمسون ف
س بن عاشقم او غنچه فدهمچو عندلب   انصافده کلکده نیجهٔ کوکل زاره دوشمسون ض
ف سوزی اوماهی مردم چشمم کبی کوکل   انوار حسنی دیدهٔ اغیاره دوشمسون س
ض دوشسون دوشنلر عشقنده اول نورسیده‌نك   کوکلم همان او طفل زیانکاره دوشمسون ف

کوردی سپنج زاره فطینه غطاسنی
غیری نصل ضیا درخکاره دوشمسون

صوك

﴿ ترجیع بند ﴾

بو کارگاه صنع عجب درسخانه‌در | هر نقشی بر کتاب لدندن نشانه‌در
گردون بر آسیاب فلاکتمداردر | گو یا ایچنده آدم آواره دانه‌در
مانند دیو بچه‌لرین التقام ایدر | کهنه رباط دهر عجب آشیانه‌در
تحقیق اولنسه نقش تماثیل کائنات | یاخواب ویا خیال ویاخود برفسانه‌در
منجر اولور امور جهان بر نهایته | صیفك شتایه میلی بهارك خزانه‌در
کسب یقینه آدم ایچون یوقدر احتمال | هر اعتقاد عقله کوره غائبانه‌در
یارب ندر بو کشمکش درد احتیاج | انسانك احتیاجی که برلقمه نانه‌در
یوقدر سپر بو قبهٔ فیروزه فامده | ذرات جمله تیر قضایه نشانه‌در
اصل مراد حکم ازل بولمه‌در وجود | ظاهرده‌کی صواب وخطا هپ بهانه‌در
بر فاعلك مأثریدر جمله حادثات | نه اقتضای چرخ ونه حکم زمانه‌در

﴿ سبحان من تحیر فی صنعه العقول ﴾
﴿ سبحان من بقدرته یعجز الفحول ﴾

اجرام بی نهایه ایله پردر آسمان | نسبت اولنسه ذره دکلدر بوخاکدان
بیك شمس تابدار وهزاران مه منیر | یوز بیك ثوابت ونیجه سیارهٔ عیان
هرشمس ایدر توابع مخصوصه‌سیله سیر | هر تابعه توابع اخری ایدر قران
هرشمس ایدر لواحقنه نشرفیض خاص | هر لاحقك طبیعتی امثالنه نهان
هر جمله مراکزنده ایدر سیر بی‌وقوف | هر قطعه محورنده بولور فیض جاودان
هر جملهٔ وسیعه‌ده مبسوط بیك‌وجود | هر قطعهٔ فسیحه‌ده مشهود بیك جهان
هربروجودمصدراولوربیك‌وجودایچون | هر بر جهان هزار جهاندن ویرر نشان
هرذره‌ده طریقهٔ مخصوصه‌اوزره فیض | هرجسمده طبیعت مخصوصه اوزره جان
هر عالمك سنین و تواریخی مختلف | هر برزمینده بشقه‌حساباوزره‌در زمان
پیوسته‌در سواحلی کرداب حیرته | بر بحردر که حاصلی بو بحر بیکران

﴿ سبحان من تحیر فی صنعه العقول ﴾
﴿ سبحان من بقدرته یعجز الفحول ﴾

بر ذره‌در که ذرهٔ نا منتهای خاك
ابی لهیب نار ایله بر کوی آتشین
نسبتله قشری حجمنه اول لب آتشك
بو قشردر که جملهٔ حیوانه روز شب
اول ذرهٔ جسیمه‌یی فانوس شمع وار
کیم روز شب اوسفرهٔ عالمشمولدن
بو نقطه‌در یمین و شمالی بیان ایدن
ذرات کون بونده بولور نشوهٔ حیات
خسبیدهٔ فراش اماندر نفوس هپ

بر ذره خارجه ایده‌مز آندن انفکاك
قشری مجاریٔ یم ونهر ایله چاك‌چاك
شول قبه‌درکه فرش اولنه آنده برك تاك
احضار رزق وتوشه ایچون ایلر انهماك
اولمش محیط توده بتوده نسیم پاك
هر نفس رزقن آلمده بروجه اشتراك
ایلر جهانه عقل بو مرکزدن انسلاك
افراد خلق بونده چکر جرعهٔ هلاك
بوطوپ شعله ناکده بی قید وهم وباك

《 سبحان من تحیر فی صنعه العقول 》
《 سبحان من بقدرته یعجز الفحول 》

دندان شیره لقمه اولور آهوان زار
بی جرم ایکن غدای عناکب اولور مکس
عاجز ایکن عقابه گرفتار اولور کشف
بی جنحه ماکیان بچه‌یی چاك ایدر زغن
کنجشك زاری باشهٔ پران هلاك ایدر
مار زمینه لقمه اولور مرغ تیز پر
غواصی حرص گوهر ایدر لقمهٔ نهنك
دردانهٔ درونی ایچون چاك اولور صدف
بید سترك هلاکنه خایه اولور سبب
غالب زبونی قاعده‌در ایلك تلف

بر گوسفندی طعمه قیلر گرگ جانشکار
معصوم ایکن کبوتری شاهین ایدر شکار
غوك ضعیفی قوت ایدینور بی وسیله مار
بی سابقه دوپاره ایدر موشی موشخوار
ایلر تذوری پنجهٔ غدرنده باز خوار
مرغ هوایه طعمه اولور ماهیٔ بحار
کبکی امید دانه ایدر تله‌یه شکار
آوازیدر قفسده ایدن بلبلی نزار
قتل سمور زاره اولور پوستی مدار
یرده، هواده، بحرده جاری بوکیر ودار

《 سبحان من تحیر فی صنعه العقول 》
《 سبحان من بقدرته یعجز الفحول 》

گاه آفتاب وگاه کواکب گهی جماد
گه عجل وگاه آتش ویزدان واهرمن
عقل وجمال وعشق اله اولدی برزمان

اولدی اله معتقد زمرهٔ عباد
گه نور و ظلمت اولدی قضایای اعتقاد
بتارله طولدی برنیچه بیل جملهٔ بلاد

انجام ایردی نوبت توحید ذات حق　　کلدی ظهوره بونده‌ده بیك فتنه بیك فساد
که عین وکاه غیر صانوب خلق وخالقی　　که جمعه کاه فرقه عقول ایتدی اعتقاد
اولدی هزار ذات دینوب که صفاته عین　　براصلده کیمی نیجه اصل ایتدی اتحاد
هرشخص نفس عنصرینه نسبت ایلیوب　　عقلنجه بر اله مشخص ایدر مراد
یکدیکره نه رتبه مخالفسه شخص عقل　　عالمده اولقدر متخالفدر اعتقاد
حکمت بودرکه اخرینه خصم اولوربیلوب　　هرقوم کندی مسلکنی منهج سداد
اما بو اختلاف ایله مقصودی جمله‌نك　　بر خالقه خلوص ایله ایتمکدر انقیاد

﴿ سبحان من تحیر فی صنعه العقول ﴾
﴿ سبحان من بقدرته یعجز الفحول ﴾

کاملر کولر فغانله بکر عمر عندلیب　　بیمار احتضارده اجرت دیلر طبیب
مانند لاشه نعش توانکر ذلیل وخوار　　کرکس مثال وارث وغسال ناشکیب
بالین نازه خواجهٔ شهر ایلر اتکا　　خاك مذلت اوزره یاتور آج برغریب
پرتو فروز بزم طرب شمع خنده‌ریز　　پروانهٔ شکسته بر افتادهٔ لهیب
ثوم وبصل چو نرکس واله کشاده لب　　محبوس کنج محفظهٔ تنکنادده طیب
بستر نواز عز وصفا احمق خسیس　　کلخن نشین ذل وهوان عاقل حسیب
که دولت جهاندن ایدر جهل بهره‌یاب　　که لقمهٔ عشادن ایدر عقل بی نصیب
مقبول بزم صحبت اولور مفسد لئیم　　منفور طبع عالم اولور ناصح مصیب
کاهی محقر جهلا شاعر بلیغ　　کاهی مسخر حمقا فاضل ادیب
برعاجزك معیشتی نقصان پذیر اولور　　بر ظالمك اموری ایدر کسب فر وزیب

﴿ سبحان من تحیر فی صنعه العقول ﴾
﴿ سبحان من بقدرته یعجز الفحول ﴾

یارب ندر بو دهرده هر مرد ذوفنون　　اولمش بلای عقل ایله آرامدن مصون
یارب نیچون بو عرصه‌ده هرشخص عارفك　　مقدار فضلنه کوره دردی اولور فزون
هرقنغی سویه عطف نکاه ایتسه بحضور　　هرقنغی شیئه صرف خیال ایتسه عقلی دون
ممکنمیدر حقیقت اشیایی وزن ودرك　　میزان عقله درهم تعدیل ایکن ظنون
کنجیدهٔ بصیرت اولورمی بو عجز ایله　　حیثیت حوادث وکیفیت شئون
کویاکه بونجه محنت وغم آزکاوب اولور　　برده تحکم جهلا ایله بغری خون

بیلم که مقتضـای نظام جهـان میدر　　دائم جهانده جاهل اولور مسعادتمون
جاری جهان جهان اولهلیدر بوقاعده　　براحمق دنی‌یه اولور اهل دل زبون
نادان فراز عز وسعادتده سر فراز　　دانا حضیض عجز ومذلتده سرنکون
نادانی کام پرور ایدر طـالع بلند　　اهل کمالی سائل ایدر بخت واژ کون

《 سبحان من تحیر فی صنعه العقول 》
《 سبحان من بقدرته یعجز الفحول 》

دوشدی جدا نعیم صفـادن ابوالبشر　　اولدی خلیله تجربه که کردن پسر
یعقوبی قیلدی فرقت فرزند اشکبار　　اولدی جنـاب یوسفه جاه بلا مقر
ایوبی علت بدن ایکلتـدی زار زار　　منشـار ایلدی زکریا فدای سر
باشی کسیلدی غدر ایله یحیای مرسلك　　چیقدی سمایه ظلم ایله عیسی بی پدر
طائفده نعلی لعله دونوب اولدی هم شکست　　یوم احدده درهٔ ناب پیامبر
طاش باغلدی مجـاعه ایله بطن پاکنه　　دنیـایه رغبت ایلمدی سـید البشر
تأثیر سمله ایلدی صدیق ارتحـال　　اولدی شـهید تیغ قضـا عاقبت عمر
انجـام ایردی جامع قرآن شهـادته　　آخر جناب حیدره‌ده ایتدی تیغ اثر
مسموماً ایتدی ذات حسن عدنه انتقال　　مظلوما اولدی شاه شهیدان بریده سر
هر کیمده عشق غالب ایسه قرب حضرته　　اول دکلو آنده‌در الم ودرد بیشـتر

《 سبحان من تحیر فی صنعه العقول 》
《 سبحان من بقدرته یعجز الفحول 》

کیمدر بو عجزی خاص قیلان نوع آدمه　　کیمدر بو نوعی اشرف ایدن جمله عالمه
شیطان ونفسی کیمدر ایدن آلت شرور　　کیمدر قویان زبون هوایی جهنمـه
منصوری کیم دوشوردی اناالحق دیارینه　　کیم ویردی حکم قتلی ایچون شرع اکرمه
کیمدر شرابی جرمت ایله تلخکام ایدن　　اعمال جام باده‌یی کیم او کردن جمه
کیمدر یهودی منکر اعجاز حق ایدن　　کیمدر مسیحی نفخ قیلان ذات مریمه
کیمدر ویرن جسـارت شمر و فضاحتی　　سـفیانه جمـده‌یه شمره ابن ملجمه
کیمدر نصیر طوسی هلاکویه سوق ایدن　　مستعصمی کیم ایتدی قرین ابن علقمه
کیمدر ویرن علیـله تداوی‌یه احتیاج　　کیمدر قویان مزیت اصـلاحی مرهمه
زنبوره کیمدن ایلدی تحصیل هندسـه　　بلبللره کیم ایلدی تعلیم زمزمه

کیمدر بو کارکاهه چکن پردهٔ خفا   کیمدر ویرن تصور تفتیش آدمه
﴿ سبحان من تحیر فی صنعه العقول ﴾
﴿ سبحان من بقدرته یعجز الفحول ﴾

ایتمش کیمیسی راحتن اقبال ایچون فدا   اولمش کیمی بلیهٔ ادباره مبتلا
اولمش کیمی توانکر دوران ایکن دلیل   اولمش کیمنه ثروتی سرمایهٔ عنا
طوپلر کیمیسی وارث وحادث ایچون نقود   ایلر کیمیسی ثروت ایچون عمرینی هبا
دوشمش کیمی تجسس کبریت احمره   اولمش کیمنه موجب افلاس کیمیا
ایتمش کیمن حریص قتال آرزوی شان   قیلمش طمع کیمیسنی جان دادهٔ وغا
اولمش کیمی مسخر افسون چشم یار   اولمش کیمی مقید کیسوی دلربا
ایتمش هوای لاله کیمن داغدار غم   اولمش کیمنه درد کل ویاسمن بلا
تفریق ایچون کیمیسی اوقور رقیهٔ فسون   تسخیر ایچون کیمیسی یازار نسخهٔ دعا
اولمش کیمی صفا ایله رند پیاله کش   اولمش کیمیسی حرص ایله افتادهٔ ریا
ایتمش خلاصه بر امل خاص بیلزوم   هر شخص حری قید اسارتله مبتلا
﴿ سبحان من تحیر فی صنعه العقول ﴾
﴿ سبحان من بقدرته یعجز الفحول ﴾

مظلوم، ظالم ایلر ایکن ظلم وغدر وآل   کارنده اثم اولدیغنی ایلمز خیال
اموال خاقی سارق آلوب سارقم دیمز   قاتل وبال قتله دخی ویرمز احتمال
بر وجه حق بیان ایدر البته فعلنه   هر قنغیسندن ایلر ایسك آیروجه سؤال
بر مملکتده صلب اولنور قاطع طریق   بر یرده موجب شرف وفخر اولور بو حال
بر بلدهده حجاب زنان عیب اولوب ینه   بر شهرده بو حالت اولور باعث جمال
مشرب اولور شرابی ایچر حرمتن بیلور   مذهب اولور حقوق عبادی کورر حلال
بر عاقل مسلم الاطواره محرم اول   مشوار وطورینی نظر اعتباره آل
سیرایت نهدکلودر وضع غریبی ایدر ظهور   کیم هر بری جنونه اولور بشقه دال
وابستهدر خیاله افعالی هر کسك   کیمسه اموریته ایدهمز نسبت ضلال
﴿ سبحان من تحیر فی صنعه العقول ﴾
﴿ سبحان من بقدرته یعجز الفحول ﴾

ایلر صباح شامی و لیلی نهار ایدر — صیفی قیلر شتا و خزانی بهار ایدر

نزع حیات حی ایدر امواته جان ویرر — ایلر غباری آدم و جسمی غبار ایدر

جسم خلیله ناری ایدر نور قدرتی — نوری کلیمه حکمتی همرنك نار ایدر

لیلیٔ حسنی چشمنه شیرین کوستروب — فرهاد عشقی دردایله مجنون وزار ایدر

دملرجه برطمعله قیلر قلبی بی حضور — ییللرجه بر امله دلی بی قرار ایدر

برملکی برحریص ستمکار ایچون ییقر — بر قومی بر منافق ایله تار مار ایدر

برجسمی عز ونازایله صدسال بسلیوب — انجام کار پنجهٔ مرکه شکار ایدر

یوزبیلده بروجودی قیلوب کنج معرفت — آخر یرین نشیمن خاك مزار ایدر

عارف اودرکه معترف عجز اولوب ضیا — بو حادثات جاریه‌دن اعتبار ایدر

ملکنده حق تصرف‌ایدر کیف مایشاء — استرسه کونی یوق‌ایدر استرسه وارایدر

﴿ سبحان من تحیر فی صنعه العقول ﴾
﴿ سبحان من بقدرته یعجز الفحول ﴾

ساقی كتور اول باده‌یی كیم مایهٔ جاندر   ارام‌ده عقل ملامت زدكاندر
اول می كه اولور صیقل دل اهل كماله   ناپخته‌لرك عقلنه بادیٔ زیاندر
برجام ایله یاپ خاطری زیرا دل ویران   منجر خرابات اوله‌لی خیلی زماندر
ساقی ایچه‌لم عشقنه رندان خدانك   رندان خدا واقف اسرار نهاندر
ساقی ایچه‌لم رغمنه صوفیٔ حریفك   كیم مقصدی كوثر املی حور جناندر
عشق اولسون او پیرمی پروردهٔ عشقه   كیم باده‌سی صد ساله وساقیسی جواندر
پیرمیه صور مسئله‌ده وار ایسه شبهه‌ك   واعظلرك افسانه‌لری هپ هذیاندر
بن اكلادیغم چرخ ایسه بوچرخ چپ انداز   یخشی كوزیخز صوزنی اما كه یماندر
بكزر فلك اول چنبر فانوس خیاله   كیم نقش تماثیلی سریع الجریاندر
ساقی بزمی صون كه دل تجربت آموز   اندیشهٔ انجام ایله وقف خلجاندر

﴿ ایچ باده كوزل سو وار ایسه عقل وشعورك ﴾
﴿ دنیا وار ایمش یا كه یوغ اولمش نه امورك ﴾

بتمزمی بو قسری روش اغرب عالم   بر منزله ایرمزمی عجب كوكب عالم
شمدی اویویانلر او زمانده اویانورلر   بر صبحه رسیده اولور آخر شب عالم
پامال ایدر انجام كیمك اوستنه دونسه   آغاز ایده‌لی دوره بودر مشرب عالم
بیك بویله جهان زروسیم اولسه یتشمز   ممكنمی كه اسعاف اولنه مطلب عالم
خارجدن اكر اولسه تماشاسنه امكان   مدهش كورینور هیكل مستجب عالم
آلمش یوكنی شویله كه سیرنده خللسز   بر ذره دخی قالدیره‌مز مركب عالم
ابنای بشرده قاله‌جقمی بو معادات   بیلم نه زمان طوغریله‌جق مذهب عالم
هر صفحه‌ده بر شكل حقیقت ایدر ابراز   هر كون چویرر بر ورقه مقلب عالم
بیك درس معارف اوقنور هر ورقنده   یارب نه كوزل مكتب اولور مكتب عالم
بو جسم كثیفك نره‌سی مركز قوت   یارب نه مطیه ایله كزر قالب عالم

﴿ سبحانك یا من خلق الخلق وسوی ﴾
﴿ سبحانك سبحانك سبحانك الفا ﴾

ای قدرتکه اولمیان آغاز وتناهی
ممکن دکل اوصافکی ادراك کماهی
هر نسنه قیلر وارلغکه حسن شهادت
هر ذره ایدر وحدتکه عرض کواهی
حکمتك قیلر اظهار بو آثار ایله مهری
امراك ایدر ابراز بو انوار ایله ماهی
دلسیر بساط نعمتك مرغ هوائی
سیراب زلال کرمکدر صووده ماهی
ایلر کرمك آتشی کلزار خلیله
مغلوب اولور پشه‌یه نمرود مباهی
ظالملری عدلك نه‌زمان خاکه ایده‌جکدر
مظلوملرك چیقمده‌در کوکلره آهی
بیکانه‌لره منحصر انواع حظوظات
محنت زدهٔ عشقکه مخصوص دواهی
سنسین ایدن اضلال نیجه اهل طریقی
سنسین ایدن اهدا نیجه کمکشتهٔ راهی
حکمتکه اوله موجب خیر وشر افعال
یارب نه ایچوندر بو اوامر بو نواهی
سندندر الهی ینه بو مکر و بو فتنه
بو مکر و بو فتنه ینه سندندر الهی

﴿ کفتی بکن وباز زنی سنك ملامت ﴾
﴿ دست من ودامان تودر روز قیامت ﴾

بر قطره ایچن چشمهٔ پرخون فنادن
باشسن آلامز بر دخی باران بلادن
آسوده اولم دیرسك اکر کلمه جهانه
میدانه دوشن قورتیلامز سنك قضادن
ثابت قدم اول مرکز مأمون رضاده
وارسته اولوب دائرهٔ خوف و رجادن
طورسون کف حکمکده ترازوی عدالت
خوفك وار ایسه محکمهٔ روز جزادن
هر کیم که آرار بوی وفا طبع بشرده
بکزر آکا کیم دولت اومار ظل همادن
بی‌بخت اولانك باغنه برقطره‌سی دوشمز
باران یرینه در و کهر یاغسه سمادن
ارباب کمالی چکه‌مز ناقص اولنلر
رنجیده اولور دیدهٔ خفاش ضیادن
هر عاقله بر درد بو عالمده مقرر
راحت یشامش وارمی کروه عقلادن
حل ایتمدیلر بو لغزك شرحنی کیمسه
بیك قافله کچدی حکمادن فضلادن
قیل صنعت استادی تحیرله تماشا
دم اورمه اکر عارف ایسك چون وچرادن

﴿ ادراك معالی بو کوچك عقله کرکمز ﴾
﴿ زیرا بو ترازو او قدر ثقلتی چکمز ﴾

دهرك نه صفا وار عجبا سیم و زرنده
انسان براغور هپسنی حین سفرنده
بررنك وفا وارمی نظر قیل شو سپهرك
نه لیل و نهارنده نه شمس و قمرنده
سیرایتدی هواوزره دینور تخت سلیمان
اول سلطنتك یللر اسر شمدی یرنده

حر اولمق اکر ایستر ایسك اوله جهانك
زوقنده صفاسنده غمنده کدرنده
جانان کیده رندان طاغیله می اوله ریزان
بویله کیجه نك خیر اولملومی سحرنده
خیر اومه اکر صدر جهان اولسه ده بالفرض
هر کیمکه خساست اوله عرق و کهرنده
انجم آرایوب کوکده نیجه طرفه منجم
غفلت ایله کورمز قویوبی رهکذرنده
انلرکه ویرر لاف ایله دنیایه نظامات
بیك درلو تسیب بولنور خانه لرنده
آینه سی ایشدر کشینك لافه باقلمز
شخصك کورینور رتبهٔ عقلی اثرنده
بن هر نقدر کوردم ایسه بعض مضرت
ثابت قدمم ینه بو رأیك اوزرنده

﴿ انسانه صداقت یاقیشور کورسه ده اکراه ﴾
﴿ یار دمجیسیدر طوغری یارك حضرت الله ﴾

غدر ایده رعایاسنه والئ ایالت
دنیاده و عقباده نه ذلت نه رزالت
لایقمیدر انسان اولانه وقت قضاده
حق ظاهر ایکن باطل ایچون حکمی امالت
قاضی اوله دعواجی و محضر دخی شاهد
اول محکمه نك حکمنه دیرلرمی عدالت
ای مرتکب خر بونه ذلتکه چکرسك
بر قاچ غروشه مدت عمرکجه خجالت
لعنت اوله اول ماله که تحصیلنه انك
یادین اوله یا عرض ویا ناموس اوله آلت
آدم اولانك خیر اولور آدملره قصدی
انسانلغه انسانده بودر ایشته دلالت
انسان آکا دیرلرکه ایده قاب رفیقی
آلام بنی نوعی ایله کسب ملالت
آدم آکا دیرلرکه غرضدن اوله سالم
نفسنده دخی ایلیه اجرای عدالت
صادق کورینور کسوه ده ارباب خیانت
مرشد صانیلور وهله ده اصحاب ضلالت
اکثر کشینك صورتنه سیرتی اویمز
یارب بونه حکمتدر الهی بو نه حالت

﴿ امید وفا ایله هر شخص دغلده ﴾
﴿ چوق حاجیلرك خاچی چیقدی زیر بغلده ﴾

بر عبد حبش دهره اولور بخت ایله سلطان
ضحاکك ایدر ملکنی بر کاوه پریشان
اقباله ادبارینه بل باغلامه دهرك
بر دائره ده دور ایده مز چنبر دوران
ظالم ینه بر ظلمه کرفتار اولور آخر
البته اولور او ییقانك خانه سی ویران
اکثر کوریلور چونکه جزا جنس عملدن
انجامده آهندن اولور رخنهٔ سوهان
تذکیر اولنور لعن ایله حجاج ایله جنکیز
تبجیل ایدیلور نو شروان ایله سلیمان
قابلمیدر الفاظ ایله تغییر حقیقت
ممکنمیکه تفریق اوله کفر ایله ایمان

بر خاکدن انشا اولنور دیر ایله مسجد — بردر نظر حقده مجوس ایله مسلمان
هر دردك اولور چاره‌سی هر ایکلین اولمز — هر محنته بر آخر اولور هر غمه پایان
که چاك اولنور دامن پاکیزهٔ عصمت — که عفت ایدر آدمی آرایش زندان
صبر ایت ستمه ایستر ایسك حسن مکافات — فکر ایله نه ظلم ایلدیلر یوسفه اخوان

﴿ظالملره برکون دیدیرر قدرت مولی﴾
﴿تالله لقد آثرك الله علینا﴾

هر شخصی حریم حقه محرم می صانورسك — هر تاجکین چولسزی ادهم می صانورسك
دهری آره‌سك بیکده بر آدم بوله‌مزسك — آدم کورینان خرلری آدم می صانورسك
چوق مقبلی کورده‌کم کولرایچی قان اغلار — خندان کورینان هر کسی خرم می صانورسك
بیل علتی قبل صکره مداواته تصدی — هر مرهمی هر یاره‌یه مرهم می صانورسك
کبره نه‌سبب یوقسه وزیرم دیو کوچك — سن کندیکی دستور مکرم می صانورسك
ای مفتخر دولت یك روزهٔ دنیا — دنیا سکا مخصوص ومسلم می صانورسك
خالی نه‌زمان قالدی جهان اهل طمعدن — سن ذاتکی بو عالمه الزم می صانورسك
اك اوممدیغك کشف ایدر اسرار درونك — سن هر کسی کورعلمی سرسم می صانورسك
برکون کله‌جك سنده پریشان اوله‌جقسك — ای غنچه بو جمعیتی هردم می صانورسك
نامرد اوله‌یم چرخه اکر منت ایدرسم — جورکله‌سنك بن کدر ایتسم می صانورسك

﴿اللهه توکل ایدنك یاوری حقدر﴾
﴿ناشاد کوکل برکون اولور شاد اوله‌جقدر﴾

یك رنکنه آلدانمه فلکك اسکی فلکدر — زیرا فلکك مشرب ناسازی دونکدر
یاپستر کمخاده یاویرانه‌ده جان ویر — چون بای وکدا خاکه برابر کیره‌جکدر
اللهه صغین شخص حلیمك غضبندن — زیرا یومشق خویلی آتك چفته‌سی پکدر
یاقدی نیجه جانلر او نزاکتله تبسم — شیرك دخی قصد ایتمسی جانه کوله‌رکدر
بد اصله نجابتمی ویرر هیچ اونیفورمه — زردوز پالان اورسك اشك ینه اشکدر
بد مایه اولان اکلاشیلور مجلس میده — عشرت کهر آدمی تمیزه محکدر
نصح ایله یوله کلیسانی ایتملی تکدیر — تکدیر ایله اوصلانمیانك حقی کوتکدر
نادانلر ایدر صحبت نادانله تلذذ — دیوانه‌لرك همدمی دیوانه کرکدر
عفو ایله مبشرمیدر اصحاب مراتب — قانون جزا عاجزه‌می خاص دیمکدر

تمثاله کوکل باغلامه بونلر کبی سنده　　اول عشق حقیقی ایله کوینندن آزاد

برذاتی‌که ارشادایده حق کیم ایدر اضلال　　برشخصی‌که اضلال ایده حق کیم ایدرارشاد

حکم ایلمسه آتشی اطفا ایده‌مز آب　　امر ایتمسه بر پیراغی تحریك ایده‌مز باد

ظالم نیجه ظلم ایتمیه عادل نیجه ایتسون　　یارب سنك امرك ایله‌در داد ایله بیداد

سیمانمی مقلدله محقق بر اولورمی　　زینتله کلان حسن ایله خوبئ خدا داد

صور حالمی آندن‌که بتمله اوله همحال　　حال فقرانی نه بیلور صاحب ایراد

عاقل نعم فانیه‌یه رغبت ایدرمی　　غافلدر اولان دولت دنیا ایله دلشاد

(میل ایتمه دکر نسنه‌یه جویای رضا اول)

(پیمانه کبی همدم رندان خدا اول)

لعبتکه دهرك نه‌سی وار رغبته شایان　　بر وقت کلور جمله‌سنی ترك ایدر انسان

ایتمشمی وفا کیمسه‌یه بو زال دغلباز　　رستم نره‌ده زال قنی نرده نریمان

اسکندری چرخ ایتدی جدا آینه‌سندن　　جام ومی وساقیدن آیردی جمی دوران

هر نفس می موتی دادار علت مرکه　　طبخانهٔ عالمده دوا بولمدی لقمان

دنیا ایله فخر ایتمه‌که یکسان اولور آخر　　درویش عبا پوش ایله سلطان جهانبان

سجن ایلدی یعقوبه جهانی غم فرزند　　زندان وجهی قیلدی منورمه کنعان

بیك درلو جفا کوردی مسیحا سفهادن　　چکدی نیجه آلام و اذی مفخر اکوان

فردوسه خرام ایتدی سم وزخم ایله شیخین　　تیغ ستمه ویردی باشن جامع قرآن

کتدی براغوب غنچه‌لرك خار آراسنده　　دوندی کله خون ایله سرحیدر سردان

اسرار خدا عقل ایله ادراك اولنمز　　حکمتلری قیلدی نیجه عاقللری حیران

(ایشلر مراد ایلر ایسه حضرت مولی)

(لا یسئل عما فعل الله تعالی)

ظن ایتمه اولور سود سکا نقره وزردن　　اول کون‌که بچرسین بو خطرناك ممردن

دیرسه‌ك اوله‌یم نائل احسان الهی　　احسانکی قطع ایلمه محنتزده‌لردن

ویرانشدکانك چالش اعماره قلوبن　　خاطر شکن اولمه حذر ایت آه سحردن

هر قطره‌سی بر کوهر یکتادن اعزدر　　الله ایچون اول یاش‌که آقار دیدهٔ تردن

سویله سخنی هر کشینك حالنه چسپان　　آچ بلبله کلدن سوزی طوطی‌یه شکردن

مهر جهلادن پك اولور خصمئ عاقل　　جهل ایچره قالور بعض پسر مهر پدردن

درد ایسه میك ایتمه شکایت که بو میلر ساغرلره تقسیم اولنور خم قدردن
حقدر دوشورن دردەسنی حقەنیازایت زیرا کشی قالقار دینلور دوشدیکی یردن
تحصیل فنون ایله سرائر بیلنورمی سردن اوخبردار اولور کیم کچه سردن
وادیٔ تحیرده براقمه بزی یارب اسرار بیور امن ایله بو راهکذردن

﴿ سالکلری سنسین ایدن اضلال وهدایت ﴾
﴿ صادقلره سنسین ایدن افضال و عنایت ﴾

زنکین صانورز کندیمزی لیك فقیرز حرّز دیرز اماکه حقیقتده اسیرز
دعوای بلوغ ایلیورزکودکز الآن کیم مائل لهو و لعب و شکر و شیرز
بز عاشقز آوازەسنی چرخه چیقاردق اما ینه دلدادهٔ جنات و حریرز
هر حالده دانستهٔ علام غیوبز هر لحظەده منظور خداوند بصیرز
لبتشنەلرز یول آرارز دشت بلاده محتاج زلال کرم رب قدیرز
اعمالی ایله ایرمدی بر کیمسه نجاته هپ مفتقر رحمت خلاق خبیرز
عند العرفا قدر بلند ایلدك احراز کرچه نظر اهل تفاخرده حقیرز
ظن ایتمه تهی کیدیکمز جامهٔ فقری کنجینەلرز خرقهٔ پشمینده ستیرز
ای کجنظران تهلکەدر بزلری تحقیر زیراکه بز اورنك ملامتده امیرز
آوازه لرین غوللرك ایتمیز اصغا بز منسلك شاهره حضرت پیرز

﴿ زاهد یوری کل درس آلهلم نغمهٔ نیدن ﴾
﴿ تضییع حیات ایله ایچ سنده بومیدن ﴾

هر رتبەلی بی مایەیی سرورمی صانورسین هر بر کورینان کیسەیی پرزرمی صانورسین
بر دلبره دل ویرکه جمالی اوله باقی میل ایلدیکك صورتی دلبرمی صانورسین
چوق خیراولور کیم چکیلورسین کیرو آندن هر طبعکه خوش کلمیانی شرمی صانورسین
او کیمسەدر ار کیم اوله غالب زن نفسه هر ریش وبرونی اولانی ارمی صانورسین
مؤمن ایله کافر متساوی طوتیلورمی سن مشك ایله پشکی برابرمی صانورسین
می سینهٔ رندانده کدورت براغورمی میخانه نشینانی مکدرمی صانورسین
ابجد اوقودلسه یا کیلور جبه کیر چوق هر مرد زرهپوشی دلاورمی صانورسین
هشیار بولین خرقه و تسبیحه قاپله سن بو متشیخلری رهبرمی صانورسین
کوستر مسنه کندینی بی حیله اینانمه کرك کهنی ای قوزی مادرمی صانورسین

رحم ایلدی شمدی یه دك كیمسه یه كردون — هیهات سنكا مرحمت ایلرمی صانورسین

(غدار فلك بر ایكی كون ایتسه ده امهال)

(آلدانمه كه آخر ایده جكدر سنی پامال)

ساقی بزه صون اول میی كیم روحفزادر — درد دل ارباب خراباته دوادر

ساقی بزه بر ساغر ایله ایله مدد كیم — اكدار دلی محو ایده جك جام صفادر

مخمورلرز جان بلبز صون او شرابی — كیم عیسیٔ مریم كبی اعجاز نمادر

بر دل كه اوله عشق ایله حی تاابد اولمز — میت صایلور عشقدن اول جان كه جدادر

دانا ایله ایت صحبتی یا كوشه نشین اول — نادانلر ایله مختلط اولمق نه بلادر

باب حقه اقبالده آكه حسناتك — پای ملخی صانمه سلیمانه سزادر

آتشمی مؤثر آنی ایتمكده اداره — چرخك حركاتی اثر صنع خدادر

سوراخ آچان سینه لره تیر قدردر — غلطیده ایدن باشلری شمشیر قضادر

شاعرلره ای ناقل ثانی دل اوزاتمه — حقك كرم خاصنه مظهر شعرادر

استاد سخندر بیلورز حضرت روحی — مختارمز اما كه بزم میر ضیادر

(قدرین سوزی اشعار ایدر ارباب كمالك)

(اشعاری دلاویز اولور اصحاب كمالك)

بلبلر ایدر آتشه دوشمش كبی ناله — زیر شفه دن كللر ایدر خنده بو حاله

آیرلمامغی جامدن ایلر سكا اشراب — بردم براغورمی نظر ایت ساغری لاله

كلك ازلك ایتدیكی تقسیمده دوشمش — ابریق وضو زاهده عیاشه پیاله

ایستر ایسه دك اولمق قلق قلبدن آزاد — هر كاریكی رب الفلقه ایله احاله

آفاقده آیا بولنورمی آرانسه — بر مرد كه میل ایلیه جاه ایله ماله

نقصان و كمالی ایله اوغراشمیه خلقك — حصر ایلیه اوقاتكی تحصیل كماله

عاقللره عالمده اولور اقدام آمال — تدریج ایله ذاتنده كی نقصانی ازاله

هپ حالكی اصلاحه چالش اهل شعور اول — بن شاعر وقتم دیه رك طالمه خیاله

بر صبح سیاحتده ایكن اوغرانیسما — ارامكه خسرو و اقلیم جماله

عجزیله نلر چكدیكنی ناجیٔ زارك — عرض ایله نه انجه جواب آل بو سؤاله

(از درد مرا ناله رسیدست بكرسی)

(ای دوست چرا حال من خسته نپرسی)

[illegible] Mūsā Paşa

[illegible] be-

[illegible] Rūḥī

❊ نظیرهٔ همایون بترکیبند رومی ❊

صانمك كه صراحی كبی پیمانه پرستز ❊ بز مست سراسیمهٔ صهبای الستز
می تك یرمز وار سر ارباب صفاده ❊ كرجرعه كبی خاك خراباتده پستز
آیینه لرز اهل نظر صیدنه دائم ❊ هشیار ایله هشیار اولورز مستله مستز
ارامز اولمز اثر شعلهٔ میسز ❊ پروانه كبی شمع شرربار ایله هستز
ال ایردیره مز دامنهٔ پنجهٔ خورشید ❊ برساقیٔ مهروایله كیم دست بدستز
كه بسته زبانز قلم آسا سرمودن ❊ كه كردن مجنون كبی زنجیرشكستز
افتاده لرز كوشهٔ ابروی بتانه ❊ نه معتكف دیر ونه محراب نشستز

❊ زاهد سنك اولسون نه ایسه نعمت باقی ❊
❊ بسدر بزه بو بزمده برساغر وساقی ❊

ساقی كتور اول جامیكه تاج سر جمدر ❊ عشق اهلنه آیینه وزهد اهلنه سمدر
ساقی كتور اول كهنه شربیكه ایاغی ❊ مالشكه رخسار صنادیدامَمدر
عشاق ستم خواره صلادر نه طوررلر ❊ غم دفعنه می نوش ایده جك موسم ودمدر
دفع غمه برچاره می وارشاهد ومیسز ❊ كرزند مسیحادم وكر شیخ حرمدر
عشق اولسون او مستانه یه كیم چكدیكی جامك ❊ الك مختصری كاسهٔ افلاك شكمدر

رفتاره کل ای ساقیٔ کلچهره که قدلك ✻ محشرده بله مجمع رندانه علمدر
زاهد بزه تعریف و بیان ایتمه بهشتی ✻ هرکوشه سی میخانه نك باغ ارمدر

✻ مست می عشقز ازنی کوی وصالز ✻
✻ سرتاقدم آیینهٔ انوار جمالز ✻

براوز که طربخانه ایدی آدمه عالم ✻ ذوقنده دوام اولسه صفاسنه بقا هم
اقبالنی تعقیبه شتاب ایتمه ادبار ✻ ادبارنه اثار بلا اولمسه منضم
یوق چاره قراری اوله مز جام سپهرك ✻ طورمز شکم کاسهٔ معکوسده زمزم
دوران کیمه برخنده ایچون ویردی اجازت ✻ تاغنچه کبی ایلمدی بغرنی پردم
بو میکده نك خاکنه دقتله باقلسه ✻ البت کورینور آدمه هرذره سی برجم
یك لحظه بنه ذوقن اوایلر که بو بزمك ✻ می نوش ایده برشوخ ایله حالوتده دمادم
احسانکه قالدق مدد ای ساقیٔ مشفق ✻ مجروح غمك سندن اولور زخمنه مرهم

✻ صهبای صفا کستری لله سبیل ایت ✻
✻ روح شهدای غم ایچون اجز جزیل ایت ✻

عاشق ستم یار ایله معتاد اوله یم دیر ✻ عارف بوقیوداتدن ازاد اوله یم دیر
اصحاب کرم وارنی ایشاره طلبکار ✻ ارباب ستم عالمه جلاد اوله یم دیر
تدریس ایله استر ایرشه حقه مدرس ✻ صنف حکما عقل ایله ارشاد اوله یم دیر
اسرار خدادن دم اوروب نی کبی بنکی ✻ مستانه خراباتده اباد اوله یم دیر
پیش قدمنده کوره مز چاهی منجم ✻ دور فلك اطلسه مرصاد اوله یم دیر
هم سالك اولوب هر بریسی بریوله خلقك ✻ هم بر برینه مرشد و استاد اوله یم دیر
بو مطلع مشهوری چکوب سلك بیانه ✻ خامده بوتقریب ایله ایراد اوله یم دیر

✻ خلاق جهان عالمه ایتدکده تجلی ✻
✻ هرآدمی برحال ایله قیلمش متسلی ✻

دریای محبتده اولوب موج هویدا ✻ اسرارنی اعماده عیان ایتدی مسمی
برجوهر سیراب ظهور ایتدی کیم اندن ✻ آب رخ خوکرده سیدر علت اشیا
تعیین مراتب قیلوب انوار محبت ✻ هرصورت شخصیه یه اول اولدی هیولا
اظهار و بیان ایلدی امر ثقلینی ✻ کیم بیرسی صامت بریسی ناطق و کویا
سر احدیت ایکی شق اوزره کورندی ✻ چون صورت قوسین دو ابروی دلارا
درد ال له دوتار دامنی اول ایکی نورك ✻ کیم اولمش ایسه واقف اسرار سویدا
ساقی بکا بر باده کتور رغمنه آنك ✻ کیم شرع حقیقتده کورر تفرقه حالا

یك دیکره یوق شرع وحقیقتده مباین
آیینه ایش بر برینه ظاهر و باطن

ای خواجه یتر حرص مراتب هوس جاه * ویرمز سکا یکباشنه بو خانه یی الله
آخر براغورسك نه قزاندکسه جهانده * اقبال ایله دنیایه کرا ولسکده شهنشاه
الدانمه صقن سفسطهٔ علم رسومه * تا عجب و ریا ایلمسون نفسکی کمراه
محرابلرك طاشنه بیهوده باش اکمه * باق کوشهٔ ابروسنه بول کندیکه برماه
سن سر بزمین اولمغی طاعتمی صانورسك * ای دم بهوا چکمیجك نالهٔ جانکاه
مهرا ولسه ده ذوقن بوله مز جام صبوحك * مانند صبا ایلمیین آه سحرکاه
بو درد ایله نی ناله ایدر کریه پیاله * لایقمی که سن آدم ایکن قیلمیه سك آه

یا آه فغان ایله یوری باب امانه
یاد کله خراباته واروب جنك و چغانه

دور قدح اولسون یورسون بادهٔ کلفام
دور ایتدی یتر چرخ دنی ایلسون آرام

کل جامه دکش خرقه یی صوقی چقاروب کیم
بیك سبحهٔ صد دانه دکر سالکه بر جام

چك زورق صهبایی غم و وسوسه دن کچ
بیهوده کوتاه ایلمسون عمرکی الام

غمز می سکا مائده نحن قسمنا
تا کی ایده سن رزقکی تحصیل ایچون اقدام

برایشده کیم الله ایده اظهار کفالت
لازم می در اولسا بده اندیشه و اوهام

برلقمه ایچون عالمه منت چکلور می
ایلرمی واروب مؤمن اولانی سجدهٔ اصنام

اول مقصده امنکه اوله امر حصولی
وابستهٔ حسن نظر دشمن خودکام

چکمز اوتندر ثقلتی میزان حمیت
تاکندر ایدن تا که امنیت و منت

ای دل بوشکایت نیجه بر درد سر کدن * تعجیز اولیور اهل سما ناله لرکدن
مصباح کواکب دکل افلاکده آهك * یاندردی قوپان اودلری بر بر جکر کدن

جان ویرمکه چون مقدرتك یوق نیه کلدك ❊ بو مسلحه یه روضهٔ فردوس اثر کندن
کار ایتمك ایدی مقصدك اما ضررك وار ❊ ظنمجه بو بازار بلایه سفر کدن
یوق چاره سی هر محنته قاتلمه کرکدر ❊ تا رفع اولنجق بار امانت اوزرکدن
غم چکمز ایدك بو چکلن محنته بیلسن ❊ آخرنه صفا کسب ایده جکسین کدرکدن
رؤیا کبیدر عین حقیقتده بو عالم ❊ غفلت یوخوسن محو ایده کور دیده‌رکدن

❊ هر امرکی اللهه ایدوب صدقله تفویض ❊
❊ کوش ایلمه کر خلق جهان ایلسه تعریض ❊

ابنای زمان تابع احکام زماندر ❊ کر صدر فلك اوکه کر شاه جهاندر
اما او زمانده بو اندقکه جهانك ❊ هر نشئه سی مستغنی تعریف و بیاندر
نه زهد و تعبدن اثر وار علماده ❊ نه شیخ ریا پیشه‌لری چله کشاندر
هر مدرسه بر مصطبهٔ عالم رندی ❊ هر زاویه بر میکدهٔ طرفه نشاندر
زاهدلری هم کاسهٔ ارباب خرابات ❊ میخواره‌لری زهر فشان هذیاندر
تکلیف و تکلفدن اثر یوق اوندر کیم ❊ تمییز و بیان المسی عقله زیاندر
ویرانهٔ دنیامی بو یا روضهٔ جنت ❊ یا صورت بخشیده عیان عین بیاندر

❊ اصلاح جهان اولسه ایدی واجب واجب ❊
❊ اصلاحنی ممکندی طلب حاله مناسب ❊

ای زمرهٔ عشاقی اولان نه حاله مألوف ❊ تاکی اوله سك جهل و تعصب ایله معروف
بو حال ایله کرسی یه دکل عرشده چقسك ❊ اولمز ینه اسرار الهی سکا مکشوف
دل خانه سنی پاك ایده کور چرك ریادن ❊ تبییض ایده‌مز روی سیهکاری یشل صوف
تخمین و تخیله افندی بیلنور می ❊ بر هیکل قدسیکه اوله رؤیته موقوف
قابلمیدر انوار صفا ایلمیه اشراق ❊ اول سینه ده کیم ژنك سوا اولمیه محذوف
یاد امن جانانه یا خود جاندن الك چك ❊ اولمز نظر واحد ایکی جانبه معطوف
تیغ و تبرین طاشه چالار زکوه‌نلر ❊ ایدز ایده‌لم زاهده کل بزد نخی بریوف

❊ تا خامهٔ خوش نغمه‌مزك صورت و صریری ❊
❊ یوف الملده باصدره اواز نفیری ❊

بو میکده‌نك ساغر سرشارینه صدیوف ❊ پیرمی و میخوار و قدحکارینه صدیوف
بر میکه آنك دربی اوله رنج و خماری ❊ ذوق طرب و نشئه و آثارینه صدیوف
بر نشئه که وابسته اوله باده و بنکه ❊ یوف اویله بهارك کل کلزارینه صدیوف
اول بزم طرب کیم اوله مستلزم کثرت ❊ رامشکرینه چنکینه مضمارینه صدیوف

دنیاده که مؤمن چکه غم ذوق ایده کافر ☼ یوف اوله سر ایك درودیوارینه صد یوف
یار اولمجق نیله لم جان وجهانی ☼ اول بزم غمك نعمت بسیانه صد یوف
احکام زمانك دم و دورانه نفرین ☼ دور فلکك کردش وکردارینه صد یوف

☼ دنیا ینه نامرد دنی خصلتك اولسون ☼
☼ تك نیك وبد اشیا ارایوب دنکنی بولسون ☼

تنورهٔ خلقت کیوب اجرام دوائر ☼ اغاز سماع ایلدی بو چار عناصر
کهوارهٔ آغوشه چکوب مادر ایام ☼ اطفال موالیدی ایدر عالمه ظاهر
فیفای عدمدن سر صحرای وجوده ☼ بیهوده می سیر و سفر ایلر بو مظاهر
مستانه ایدوب هر برینی نشئهٔ توحید ☼ تحصیل کمالاته ایدر رسائر ودائر
آیینه اولوب جمله نشئه صورت انسان ☼ سر احدیت کورینور آنده خدا بز
یوف اکا که بو مرتبه‌یی ایلیوب احراز ☼ الای الهی‌یی اوله منکر و کافر
الایش دنیایه ویروب نقد حیاتن ☼ خسپارهٔ ناچیزه ایده بزل جواهر

☼ یارب بونه اسرار خفیدر بونه حکمت ☼
☼ قویمز حرم حکمته برکمسنه‌یی حیرت ☼

بیلم وار ایسه کوکده کی ارواح وملایکده ☼ هشیار محبت کوره مم زیر فلکده
یارب نعجب نشئه‌سی وار عالم عشقك ☼ بیداری سرکارده در صباغی دوشکده
دوشمش مرض آکله‌یه وار ایسه زاهد ☼ کیم عدنه دخول ایتسه قالور چشمی بکده
اولمش اوقدر لذتی زائل که جهانك ☼ آثار حلاوت کوره مم نان ونمکده
بالله نه بد دائره در عالم هستی ☼ قطب اولسه ده ادم بولنور نقطهٔ شکده
اظهار حقایق قیلن ارباب نظردر ☼ میدانه چیقاز نیك وبدك قدری محکده
الفاظی براق عالم معنایه سفر قیل ☼ شهباز کبی اوجه یوری قالمه تو نکده

☼ پاك ایتمین آیینه کبی دیدهٔ جانی ☼
☼ روشن کوره مز سر تماثیل جهانی ☼

ای اهل رویت بو میدر شرط عبودت ☼ کیم شکوه کنان ایلیه سك پرسش حکمت
تمزمی سکا عجز له اظهار تقابل ☼ اول دائرهٔ قدرته کیم یوق اکا غایت
تحقیق مرام ایتدکه حیرت براغورمی ☼ ویرمش طوتالم حکمتنی صورمغه رخصت
بر کوز که دکل منبع خوناب تحیر ☼ کوزدر دیمك اولمزمی آکا عین اخانت
خیر اولدیغنه شاهد دیکر ارانورمی ☼ اول ایشده که مأجور ایده بر آدمی نیت
یارب بونه خاصیت اعجوبه کیم اولمز ☼ خورشیده باقوب طورمغه بر دیده‌ده قدرت

کو سر ظهورنده ظهورن که نهاندر * انوار جلالنده جمال احدیت

* پاك ایلین آینه سنی ژنك سوادن *

* غیری کوره مز هر نره یه باقسه خدادن *

دورك که نه قهرنده نه لطفنده بقاوار * بختك که نه خلفنده نه وعدنده وفا وار
ایخجنمه آنك قهرنه لطفیله سونمه * قهرنده دیمه محنت ولطفنده صفا وار
شاد اولمه بونك وعدنه خلفندن اوزلمه * وعدنده دیمه لذت وخلفنده اذا وار
الدانمه صقین کردشنه جام سپهرك * هر ذوقنه درپی نیجه بیك درلو بلا وار
ادراك ایده مز نشئه سنی ساغر عشقك * قابنده انك کیم اثر حب سوا وار
صاحب سیر شرك جلی اولمدن اثنع * عالمده معاصی کوره مم زرق وریا وار
مکرندن آنك صاغ وسن اولدقجه خذر قیل * قیلدکسه کیمی لطفکه عالمده سزاوار

* بو درد عضالك بوله مز کمسه علاجن *

* رفع ایتدی خدا کالهٔ اخلاص رواجن *

آیینهٔ قدسی کهر سر بدوخز * بز آدمه حقدن ویریلان جوهر روحز
تجرید ایله چقدیسه سماواته کر عیسی * توحید ایله بز عرش الهی یه سطوحز
بیهوده می جان ویرمده یز رؤیت یاره * وصلتله قصاص اولمغه شایسته جروحز
دشمن فلك اورنك ایسه بز عالم تقدیر * عالم شب نیرنك ایسه بز شعلهٔ بوحز
مصباح اوقوسون حشره قدر هر کیجه زاهد * بز صبح ازلدنبرو سرمست صبوحز
جرم ایتمده اجرای قصوراتمده لك اما * اظهار ندامتده ینه رشك نصوحز
جانلر ویررز راهنه اولاد رسولك * دریای بلایاده یوزر کشتیٔ نوحز

* خاك قدم اهل وفا عاشق زارز *

* اغیار ایله اغیار اولورز یار ایله یارز *

تاروز ازلدن قیلوب الفته بلایه * حق بندهٔ خاص ایتدی بنی العبایه
دریای محبت ایدوب اظهار تلاطم * اوغراتدی کوکل فلکه سنی درلو هوایه
اما نیجه سال اولدیکه حج ایتمه هواسی * دنیایی حرام ایتدی بوبی برك ونوایه
بو درد ایله جان ویرمده یم لیك نه چاره * یوق مقدرتم باقمغه اول صوب علایه
الدن قوپوب دامنی پنجهٔ افلاس * کوکلم دوشورر دمبدم انواع جزایه
اولسون طوتالم اقچه ده بر وجهله حاصل * یا اوغرایه لم همت مردان خدایه
طاقتمی کلور هیچ قنالدن کچیلور کن * حجاجه مصر اودن اولان جور وجفایه

* سن عزم ایدوب الله ایچون ای آه سبکپا *

عرض ایتشه کوندینه بو احوالی سراپا

ارام الوب شوق ره کوی محمد ❊ مست ایتدی بنی نشئهٔ کلبوی محمد
دنیاده که ناقابل ایمش رؤیت دیدار ❊ عشاقه ندر یا کورنن روی محمد
صدپاره ایدر سینه‌سنی تیغ قضانك ❊ بك جنبش قوسینٔ دوا بری محمد
جمع ایلیه مز عقل پریشانی تقدیر ❊ بر دل کاوله آشفتهٔ کیسوی محمد
تارتلسه اکر قیمتی بیك رتبه کراندر ❊ ماهیت امکان ایله بك موی محمد
حق قیلدی بنی صبح ازل اولمدن اول ❊ المنت لله سنا سکوی محمد
کریان اولوردم نامنی اکدقجه صفادن ❊ اشکتر مه دیمسه نوله جوی محمد

❊ قربانی یم الله ورسول الثقلینك ❊
❊ هم حیدروزهراوجناب حسنینك ❊

سن سنلکنی بنده عیان ایله الهی ❊ بندن بنی ال سنده نهان ایله الهی
ذاتکله ایدوب کو کلمه اظهار تجلی ❊ محوایت بنی بی نام ونشان ایله الهی
دریایه صالوب قطرهٔ ناچیز وجودم ❊ بك ذره ایکن مهرجهان ایله الهی
چشمدن ایدوب ثوب اضافاتی ازاله ❊ چون شعله سراپادل وجان ایله الهی
پای املم اثر حبیبکدن ایرمه ❊ کوکلم کهرحبنه کان ایله الهی
چقدقجه فغانم حرم عرشه غمیله ❊ هر نغمه سنی رشك اذان ایله الهی
لب تشنه دلم کوثر غفران ایله قانمام ❊ لطفکله بنی عین امان ایله الهی

❊ رحم ایله قولك کاظم ناچاره افندم ❊
❊ هجرانك ایله یاندی یترنا ره افندم ❊

م م
ع